

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARLIK BİLİM DALI

**LOFT YAPILARDA ANLAM KAYMASININ
İNCELENMESİ VE YENİ BİR KAVRAM ARAYIŞI**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Muhammet Furkan TUNÇ

İstanbul, 2022

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
MİMARLIK BİLİM DALI

**LOFT YAPILARDA ANLAM KAYMASININ
İNCELENMESİ VE YENİ BİR KAVRAM ARAYIŞI**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

Muhammet Furkan TUNÇ

Öğrenci No:

1908007017

ORCID ID:

0000-0003-2414-8467

Tez Danışmanı:

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Orkun ÖZÜER

İstanbul, 2022

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Loft Yapılarda Anlam Kaymasının İncelenmesi Ve Yeni Bir Kavram Arayışı**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 13/06/2022

Muhammet Furkan TUNÇ

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

13.06.2022

Enstitümüz *Mimarlık* Anabilim Dalı *Mimarlık* Programı Yüksek Lisans öğrencilerinden **1908007017** numaralı **Muhammet Furkan TUNÇ**'un "Beykent Üniversitesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak Enstitümüze teslim ettiği "**Loft Yapılarda Anlam Kaymasının İncelenmesi ve Yeni Kavram Arayışı**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 31/05/2022 tarih ve 2022/22 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 45 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında "**OYBİRLİĞİ**" ile "**KABUL**" kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 2 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Mu*** Or*** ÖZ***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Doç. Dr. Şe*** YÜ***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Doç. Dr. Za*** AK***
(Yıldız Teknik Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Muhammet Furkan TUNÇ
Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Orkun ÖZÜER
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans Tezi, 2022
Alanı : Mimarlık
Anahtar Kelimeler : Endüstri Yapısı, Dönüşüm, Loft Türleri, Mekansal Özellik, Kavram, Deformasyon

ÖZ

LOFT YAPILARDA ANLAM KAYMASININ İNCELENMESİ VE YENİ BİR KAVRAM ARAYIŞI

18. Yüzyılda sanatçıların ve heykeltıraşların maddi yetersizlikten dolayı stüdyolarını aynı zamanda yaşam alanlarına çevirmeye başlamaları loft tipi konutlara ihtiyaç duyulmasının temel sebebi olmuştur. Eski fabrika binalarının ya da depo alanlarının zamanla yaşam alanına dönüştürölmesiyle loft tipi konutların ilk örnekleri ortaya çıkmıştır. Böylelikle tek bir mekânda ucuz ve çoklu kullanım amaçlarına hitap edecek şekilde hem çalışma hem de yaşama alanı ihtiyaçlarını karşılama olanakları olmuştur.

Tezde öncelikli olarak loft tipi yapılar tanımlanmaya ve loftların mekânsal özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda bir dairenin ya da yapının loft olup olmadığını gösteren ve bu yapıyı diğer türlerden ayıran 5 temel ölçüt (Dönüşüm, Yüksek tavan, Serbest plan, Geniş pencereler, Çıplak strüktür olmak üzere) değerlendirilmiş ve açıklanmıştır.

Loft mekânlar zamanla kullanıcılarının ihtiyaç ve isteklerinin değişmesiyle beraber anlam kaymasına uğramıştır. Bu tez, loft yapılarıdaki anlam kaymasının temel sebeplerini açıklayarak günümüzde bu yapılarda nasıl bir değişim meydana geldiğini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu anlam kaymasıyla beraber loft tipi yapıların örnekleri ve sayısı da zamanla artmıştır. Özellikle üst gelir grubuna sahip müşterilerin ilgi odağını oluşturan bu yapıların, dördü yurtdışından; sekizi yurtiçinden olmak üzere, çeşitli örnekleri ilgili yazınlar taranarak tezin ileri bölümlerinde analiz edilmiştir.

Son olarak, İngilizce kökene sahip olan ve dilimize olduğu gibi yerleşen loft kavramına Türkçe bir karşılık türetilerek, Türk literatürüne kazandırılmaya çalışılmıştır.

Name and Surname : Muhammet Furkan TUNÇ
Advisor : Dr. Lecturer Mustafa Orkun ÖZÜER
Type and Date : Master's Thesis, 2022
Field : Architecture
Key Words : Industrial Structure, Transformation, Loft Types, Spatial
Feature, Concept, Deformation

ABSTRACT

THE DEFORMATION OF THE MEANING OF LOFT STRUCTURE OVER TIME AND THE SEARCH FOR A NEW CONCEPT

In the 18th century, the fact that artists and sculptors started to transform their studios into living spaces at the same time due to financial insufficiency was the main reason for the need for loft type housing. The first examples of loft type housing emerged with the transformation of old factory buildings or warehouse areas into living spaces over time. Thus, it has been possible to meet the needs of both working and living space in a single space, in a way that is cheap and appealing to multiple uses.

In the thesis, primarily loft-type structures were tried to be defined and the spatial characteristics of the lofts were tried to be explained. In this direction, 5 basic criteria (Transformation, High ceiling, Free plan, Wide windows, Bare structure) that show whether a flat or building is a loft and distinguish it from other types are evaluated and explained.

Loft spaces have undergone a shift in meaning with the changes in the needs and wishes of their users over time. This thesis aims to explain the main reasons for the semantic shift in loft structures and to discuss what kind of change has occurred in these structures today. With this semantic shift, the examples and number of loft type structures have increased over time. Various examples of these structures, which are the focus of attention of especially high-income customers, have been analyzed in the later parts of the thesis by scanning the relevant literature. Four of these examples are from abroad; Eight of them were taken domestically.

Finally, a Turkish equivalent of the concept of loft, which has an English origin and has settled in our language as it is, has been derived and tried to be brought to the Turkish literature. Thus, the main purpose of the thesis will be fulfilled.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

TABLolar LİSTESİ	iv
------------------------	----

ŞEKİLLER LİSTESİ	v
------------------------	---

SÖZLÜK.....	vii
-------------	-----

GİRİŞ	1
-------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

LOFT YAPILARIN TANIMI VE MEKANSAL ÖZELLİKLERİ

1.1. Kavramsal Tanım	7
1.2. Tarihsel Süreç.....	8
1.2.1. Loftun Ortaya Çıkış Süreci.....	8
1.2.2. Loft İçin New York Manhattan	9
1.2.3. Endüstri Yapısı Olan Loftun Gelişimi.....	15
1.3. Esneklik.....	16
1.3.1. Statik Esneklik.....	17
1.3.2. Sürekli Esneklik.....	18
1.3.3. Büyüme Esnekliği	18
1.4. İşlevsellik	20
1.5. Kullanıma Göre Loft Türleri	22
1.5.1. Yaşam Alanı Olarak Kullanım	22
1.5.2. Konut ve Ticari Amaçlı Kullanım (Home Office)	22
1.5.3. Çok Katlı Loft- Yarı Loft	24
1.5.4. Çatı Loft.....	24
1.5.5. Asma Katlı Loft Kullanımı.....	25
1.5.6. Kamusal Alanlar İçin Loft Kullanımı.....	25
1.6. Yapısal Loft Türleri.....	26
1.6.1. Gerçek Loft.....	27
1.6.2. Doğal Loft	29
1.6.3. Sahte Loft	31

1.6.4. Yeni Loft	32
1.6.5. Ara Loft	33

İKİNCİ BÖLÜM

LOFTLARDA ANLAM KAYMASI

2.1. Türkiye’de Loftun Doğuşu.....	37
2.2. Loftun Yurt Dışı’ndaki ve Türkiye’deki Yeri	39
2.3. Loft Örneklerinin Şematik Şekilde İncelenmesi	40
2.3.1. Yurtdışı Loft Örnekleri	40
2.3.1.1. Bruxelles Loft	42
2.3.1.2. Bermondsey Loft.....	43
2.3.1.3. Clerkenwell Loft	44
2.3.1.4. Manhattan Loft Gardens	45
2.3.2. Türkiye Loft Örnekleri	47
2.3.2.1. Hasanpaşa Loft.....	47
2.3.2.2. Beyoğlu Mısır Apartmanı	48
2.3.2.3. İstanbul Modern Sanat Müzesi (Antrepo No 4).....	50
2.3.2.4. Santral İstanbul (Silahtarağa Elektrik Santrali)	52
2.3.2.5. Levent Loft.....	53
2.3.2.6. DB Tuzambarı.....	55
2.3.2.7. Karaköy Loft.....	57
2.3.2.8. Nef Flats Levent 163.....	58
2.3.3. Edinilen Kavramlar ve Tablo Gösterimi	60
2.4. Loft Yapıları Etkileyen Doğal Sebepler.....	76
2.4.1. Çevresel Faktörler	77
2.4.1.1. Yerleşim	77
2.4.1.2. İklim	77
2.4.1.3. Malzeme.....	78
2.4.1.4. Teknoloji	78
2.5. Loft Konutların Ve Yapıların Değişimi	79
2.5.1. Konut-Kullanıcı Arasındaki Değişim.....	80
2.6. Anlam Kayması.....	81

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LOFT KAVRAMINI LİTERATÜRE KAZANDIRMA

3.1. Yeni Bir Kavram Arayışı: “YAŞAM DEPOSU”	85
SONUÇ	87
KAYNAKÇA	92

TABLÖLER LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1: Loft Yapılarda Nitelik Ve Kavram Analizi	61
Tablo 2: Bruxelles Loft Nitelik ve Kavram Analizi	64
Tablo 3: Bermondsey Loft Nitelik ve Kavram Analizi	65
Tablo 4: Clerkenwell Loft Nitelik ve Kavram Analizi	66
Tablo 5: Manhattan Loft Gardens Nitelik ve Kavram Analizi	67
Tablo6: Hasanpaşa Loft Nitelik ve Kavram Analizi.....	68
Tablo7: Beyoğlu Mısır Apartmanı Nitelik ve Kavram Analizi	69
Tablo8: İstanbul Modern Sanat Müzesi(Antrepo No4) Nitelik ve Kavram Analizi.	70
Tablo9: Santral İstanbul(Silahtarağa Elektrik Santrali) Nitelik ve Kavram Analizi	71
Tablo10: Levent Loft Nitelik ve Kavram Analizi.....	72
Tablo11: DB Tuzambarı Nitelik ve Kavram Analizi.....	73
Tablo12: Karaköy Loft Nitelik ve Kavram Analizi.....	74
Tablo13: NEF Flats Levent 163 Nitelik ve Kavram Analizi	75

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Loft Yapılarda Yüksek Tavan Örneği	5
Şekil 2. Loft Yapılarda Geniş Pencere Örneği	5
Şekil 3. Loft Yapılarda Serbest Plan Örneği	6
Şekil 4. Loft Yapılarda Çıplak Strüktür Örneği.....	7
Şekil 5. Endüstri Yapısı Olan Bir Mekânın Yaşam Alanına Dönüşme Aşaması	15
Şekil 6. Antwerp/Belçika Çelik Kolonlar, Ahşap Zemin, Tuğla Duvar Gibi Sert Doku Malzemelerini Barındırmaktadır	27
Şekil 7. Doğal Loft: Tipik Bir Doğal Loft, Yıpranmış Kolon Ve Kirişler, Duvarların Alçı Sıvalı Bırakılmış Ve Elektrik Tesisatının Açıkta Geçmiş	30
Şekil 8. Modern Şekilde Dizayn Edilmiş Yeni Bir Loft Yapısı Örneği	32
Şekil 9. Ara Loft	34
Şekil 10. Brüksel/Bruxelles Loft	42
Şekil-11 Londra/ Bermondsey Loft	43
Şekil 12. Bermondsey Kat Planı	43
Şekil 13. Londra/ Clerkenwell Loft	44
Şekil 14. Clerkenwell Kat Planı.....	45
Şekil 15. Londra/Manhattan Loft	46
Şekil-16 Kadıköy/İstanbul, Hasanpaşa Loft	47
Şekil 17. Beyoğlu/İstanbul, Beyoğlu Mısır Apartmanı	48
Şekil 18. Karaköy/İstanbul, İstanbul Modern Sanat Müzesi (Antrepo No 4)	50
Şekil-19 Haliç/İstanbul, Santral İstanbul (Silahtarağa Elektrik Santrali)	52
Şekil 20. Levent Loft	53
Şekil 21. Levent Loft İç Dizayn	54
Şekil 22. Levent Loft Kat Planı	54
Şekil 23. Beyoğlu/İstanbul, DDB Tuzambarı	55
Şekil 24. Reklam Ajansı Olarak Kullanım	55
Şekil 25. Dört Ayrı Galeriden Oluşan Ve 10 Metreyi Aşan Yüksekliği Ve Kalın Taş Duvar Yapısı İle Son Derece Kuvvetli Bir Mekân Olan Tuz Ambarında İhtiyaca Yönelik Olarak Asma Katlar Yapılmış Ve Bunlar Birbirlerine Bağlanmıştır.....	56
Şekil 26. Karaköy/İstanbul, Karaköy Loft.....	57

Şekil 27. Karaköy Loft Asma Kat Görünümü	58
Şekil 28. Levent/İstanbul, NEF Flats 163.....	59
Şekil 29. Nef 163	60

SÖZLÜK

Açıklık: Loft yapıların özelliklerinden biri olan bölüntüsüz alan.

Adaptasyon: Dönüştürülmüş olan loft yapısının çevreye ve dönüşüm alanına adaptasyonu.

Çarpıtma/ Taklit: Günümüzde örneklerini gördüğümüz loft yapıların belirli özelliklerini taklit ederek inşa edilmesi.

Dönüşüm: Yapının endüstri binasından veya başka bir işlevde kullanılırken loft yapısına dönüştürülmesi.

Esneklik: Açık bir düzlem olan loft mekânın ihtiyaca göre yeniden başkalaştırılabilme durumu.

İşlevsellik: Bağımsız olarak ayrılan alanların kullanıcı ihtiyaçlarının karşılanması durumu.

Kişiselleştirilebilme: Dönüşmüş olan yapının kullanıcıya uygunluk düzeyi.

Mahremiyet: Loftun özelliklerinden olan bölüntüsüzlük özelliğini barındırması.

Nitelikli Boşluk: Loftlarda bulunan bölüntüsüzlük özelliğinin meydana getirdiği boşluğu etkin kullanabilme durumu.

Özgünlük: Mekânın kendine özel bir hissiyatının olması, diğerlerinden ayrılmasını sağlayan bariz özellik.

Sanayi Etkisi: Endüstri yapısında dönüştürülen loftun dönüşümden sonra sanayi izlerini ne derecede koruması durumu.

Simgesellik: Loft yapının zaman içerisinde tarihi veya önemli bir yapı özelliği kazanması.

Yaşama Elverişlilik: Dönüşüme uğrayan mekânın insan yaşamı için sağlıklı ve kullanışlı olma durumu.

Yeni İşleve Uygunluk: Yapının fiziki özelliklerinin verilen yeni işleve uygunluk göstermesi.

GİRİŞ

Tezin Amacı

Loft tipi yapıların tarihsel süreçte gelişimi, biçim ve kullanım şekilleri incelenecektir. Loft yapıların tasarım anlayışı ve bu tarz yapılardaki esneklik kavramının nasıl kullanılarak somut ayırıcılar olmadan aynı düzlemdeki farklı işlevlerin birbirinden organize şekilde ayrıldığı ile ilgili incelemelerde bulunulacaktır. Mekân içinde mekân sağlanarak farklı işlevlerdeki bölümlerin iç içe geçerek bir bütün halinde yaşam alanı/ticarethane oluşturduğu gözlemlenecektir. Bununla birlikte loft tarzı yapıların geçmişten günümüze asıl kimliğini kaybederek, farklı nitelikteki yapıların loft adı altında isimlendirilerek evrildiğini, loft yapı tarzı ve kullanım amacındaki anlam kayması detaylı şekilde ortaya çıkarılacaktır. Tüm bu tarihsel süreç, kavramsal tanım, loft türleri ve örnekleri, mekânsal özellikler ve anlam kayması araştırılıp incelendikten sonra ele aldığımız loft kavramına yeni bir tanım arayışına girilecektir. İngilizce kökenli olan loft kavramı dilimize değişmeden yabancı terim olarak olduğu gibi geçmiştir. Türkçe terim anlamı ise ‘çatı katı, tavan arası, güvercinlik’ gibidir ve asıl anlamına uzak şekilde çevrilmektedir. Zaman içerisinde anlam açısından genişlemeye uğrayarak yer yer ‘depo, ticari bina’ gibi anlamlara da dönüşse hala asıl anlamından çok uzaktadır. Dilimizde loft tarzı yapıları tam anlamıyla yansıtan bir terim henüz açığa çıkmamıştır. Dilimize doğrudan dahil olan ‘loft’ terimine ilişkin bir karşılık bulunmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda yurtiçi ve yurtdışı örnekler incelenerek Loft tarzı yapılara yeni bir Türkçe tanım keşfederek literatüre kazandırılması hedeflenmiştir. Loft kavramına yeterli bir anlamsal karşılık bulunacaktır.

Metodoloji yöntemi olarak, veri toplarken incelediğim araştırma konuma benzer tez, makale, kitap ve internet kaynaklarından öncelikli olarak loft yapıların tarihten günümüze nasıl evrildiği, çeşitleri ve mekânsal özellikleri hakkında araştırma yaparak devam edilecektir.

Tezin Kapsamı

Çalışmanın amacı loft tipi yapıların aslında gerçekten bir loft yapı olup olmadığı sorusuna cevap aramak, yeni üretilen loft yapıları da inceleyerek bu soruya cevap aranmaktadır ve bununla birlikte loft yapılara yeni bir kavram oluşturmaktır.

Bu doğrultuda loft yapıların ortaya çıktığı ve ilk oluşum sağladığı yer olan Manhattan Bölgesinde araştırma yapılacaktır. Sonrasında loft yapı tarzının yayılarak gelişim gösterdiği yerli ve yabancı şehirler incelenerek tarihi değeri olan örneklerle yer verilecektir.

Yine bu kapsamda loft yapı tipleriyle ilgili yeterli bilgi oluştuktan sonra Türkiye incelemesine geçilecektir. Türkiye kapsamında ağırlıklı olarak İstanbul bölgesi seçilecektir. Bunun sebebi İstanbul Türkiye'nin endüstri alanında tek olması ve çeşitli loft yapı türlerini ve örneklerini içerisinde barındırmasıdır. Bu doğrultuda temel araştırma bölgesi İstanbul olarak belirlenmiştir.

Tezin Yöntemi

Tez ile ilgili incelenecek yöntem genel olarak literatür taraması analizi sonucunda alt kavramların belirlenmesi ve bu belirlemenin sonucunda loft tipi yapılarla ilgili incelenmesi gereken konular ele alınacaktır. Öncelikle loft tipi yapılarla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Yapılan literatür taramasından yola çıkılarak üç ana kısım olarak ele alınmıştır. Bunlar loft tipi yapıların tanımı ve mekânsal özellikleri, loft yapılarıdaki anlam kaymasının tespiti ve loft kavramına yeni bir tanım arayışı konularını ele almaktadır. Bu konularla ilgili yapılan çalışmalar, örnekler ve türler detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu bağlamda alt başlıklar oluşturularak değerlendirmeler yapılmıştır.

Loft kavramına yeni bir terimsel anlam kazandırmak ve anlam kaymasını ortaya koymak amaçlandığı için Türkçe ve yabancı kaynaklardan araştırmalar yapılacaktır. Yerli ve yabancı loft örnekleri incelenerek çoklu terimler elde edilecektir. Bu terimler ve farklı loft nitelikleriyle bir tablo ortaya koyularak anlam kayması daha ne bir şekilde açığa çıkartılacaktır. Sonuç olarak araştırma iki temel faz ve yöntemden oluşmaktadır. Birincisi Türkiye'de yapılan ve loft diye adlandırılan

yapılar gerçek birer loft yapı olup olmadığı sorusuna cevap vermektedir. İkincisi ise terimsel olarak loft kavramına yeni bir Türkçe isim geliştirilmektedir. Bu alışma doğrultusunda bilimsel araştırma tekniklerine uygun mimari bir çalışma meydana getirilmiş olunacaktır.

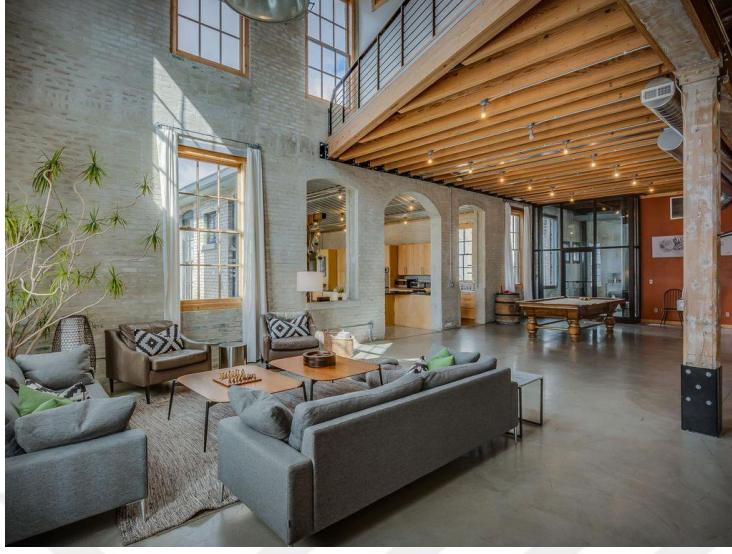
BİRİNCİ BÖLÜM

LOFT YAPILARIN TANIMI VE MEKANSAL ÖZELLİKLERİ

Bir yapıya loft denilebilmesi için yapısında ve mekânsal özellikleri çerçevesinde bazı kriterleri içerişinde bulundurabiliyor olması gerekmektedir. Bu kriterler yüksek tavan, serbest plan, çıplak strüktür ve geniş pencerelerdir. Loft bu saydığımız başlıca özellikleri taşımalı ve bununla birlikte revize görerek ticari mekan ya da bir yaşam alanına hizmet etmelidir. 1950’li yıllardan itibaren başlayan, çeşitli sosyal ve ekonomik sebeplerle yaşam alanı haline dönüşmüştür ve bu gereksinim loft tarzını meydana getirmiştir. Daha öncesinde depo, fabrika, atölye ve antrepo alanı olarak kullanılan yapılar işlevleri doğrultusunda ahşap ya da çelik karkastan imal edilmiş yapılardır. Duvarlar taş veya tuğladan oluşmaktadır. Eski kullanımına göre az ya da çok katlı yapılar bulunmaktadır. Çok kata sahip olanlar genellikle 5-10 kat arasında değişiklik göstermektedirler. Taşıyıcı olarak tonozlu kemer bazılarında ise kolonlarla desteklenmektedir. Bazı depo ya da atölye tarzı çok katlı loftlarda iş gereği yük asansörü bulunmaktadır, fakat sonrasında işlev kazanan loftlarda normal kullanım asansörüne dönüştürülmüştür. Orijinal loftlarda genellikle tuğla ve demir gibi sert yapı malzemeleri kullanılmaktadır, iç alanlarda ise zemin genellikle beton, taş ya da ahşap olarak kullanılmaktadır. Duvarlar ise tuğla ya da taşır ve üzerlerine sıva uygulanmamıştır.

Endüstri yapısı olan loftlar geniş alana ve bölüntüsüz serbest bir plana sahip olmalıdırlar. Bu alanın büyüklüğü yapının kullanımına göre değişiklik göstermektedir. Tavan yüksekliği olarak en az 3m olması esas kabul edilmiştir. Bununla birlikte gün ışığını en iyi şekilde içeriye alabilmesi için geniş pencerelere sahiptir. Loftlarda taşıyıcı elemanlar ve tesisat elemanları açıkta bırakılmaktadır. Bu durumda bir lofta loft tarzı yapı diyebilmemiz için 4 temel mekânsal özelliğe sahip olması gerekmektedir.

-Yüksek Tavan

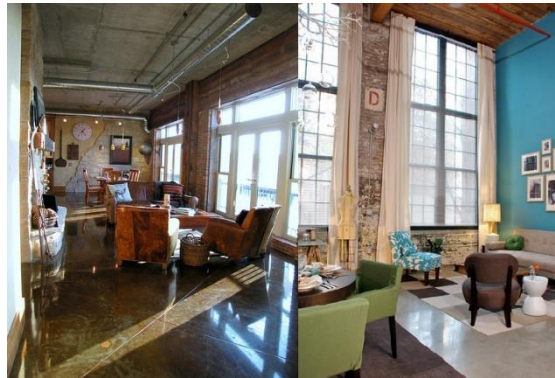

Şekil 1. Loft Yapılarda Yüksek Tavan Örneği

<https://www.hepsiemlak.com/emlak-yasam/emlak-rehberi/loft-daيره-nedir>

Loft tarzı yapılar endüstriyel yapıların dönüşümü ile ortaya çıktığı için tavan yükseklikleri normal yapılara göre çok daha fazla yüksektir. Genellikle depo ya da fabrika tarzı yerler oldukları için iş gereği bu şekilde üretilmişlerdir. Ortalama tavan yükseklikleri 3-10 m arasında değişiklik göstermektedir. Loft tarzı yapılar zaman içerisinde bir biçim ve farklı bir işleve dönüştüklerinde tavan yüksekliği bir kriter ve loft özelliği haline gelmiştir.

-Geniş Pencere

Şekil 2. Loft Yapılarda Geniş Pencere Örneği

<https://www.elseofthome.com/loft-daيره-nedir-nasil-tasarlanir/>

Loftlarda gün ışığından üst düzeyde faydalanılmak için geniş pencereler kullanılmaktadır. Ortalama 2,5m yüksekliğe sahip olan pencereler içeriye fazla ışık girişi sağlaması amacıyla yapılmıştır. Bazı loftlarda ise bu ışık girişini daha da artırmak için tavan pencereleri/tepe pencereleri de kullanılmıştır. Pencere türleri olarak ise giyotin, pivotlu, dönel pencere gibi farklılık göstermektedir.

-Serbest Plan

Şekil 3. Loft Yapılarda Serbest Plan Örneği

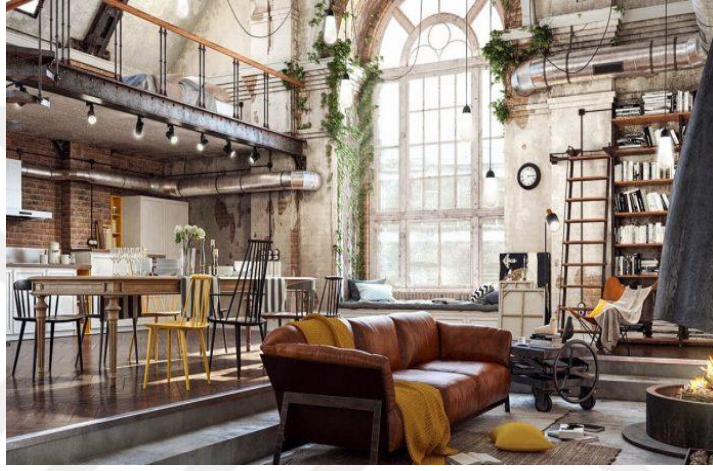
<https://www.renginmimarlik.com/son-donemin-yukselen-konsepti-loft-daireler/>

Loft mekanlar birer endüstri yapısı olması nedeniyle serbest plan hâkim olmak zorundadır. Loftların mevcut kendine has yapısı korunarak kişisel alanlarda, kişilerin mahremiyeti doğrultusunda bölüntü elemanı kullanılır, bununla birlikte gerek duyulan yerde tasarıma yönelik kullanılabilmektedir. Bu durumlar haricinde herhangi bir bölüntü ögesi kullanılmamaktadır. Zaten loft tasarımının başlıca özelliklerinden birisi de budur. Endüstri yapısından dönüştürülerek bir loft mekânda özel bölümler hariç tüm bölümler açık sistem şeklinde kurgulanmaktadır. Farklı işlevdeki mekanlar dolap, perde ya da mobilyalar yardımıyla diğer mekanlardan ayrıştırılmıştır.

-Çıplak Strüktür

Loft yapılarda mekânın sabit öğeleri açık ve görünür şekilde bırakılmıştır. Yapının taşıyıcısı olan ahşap ya da çelik kiriş ve kolonlar açıkta bırakılarak konumlandırılmıştır. Bununla birlikte tüm tesisat öğeleri de görünür biçimdedir.

Tüm havalandırma kanalları, elektrik kabloları, su tesisatı boruları açıkta ve görünür biçimdedir. Loft tarzı mekanlara özgü olan bu durumu çıplak strüktür olarak ifade edilmektedir.

Şekil 4. Loft Yapılarda Çıplak Strüktür Örneği

<https://www.bilgikilavuzu.com/loft-stili-ile-asi-ruhlu-mekanlara/>

1.1. Kavramsal Tanım

“Loft kavramının sözlük anlamı ‘çatı katı, çatı arası, çatı arası odası, güvercinlik’” anlamlarına gelmektedir. Zaman içerisinde bu anlam genişlemiş ve ‘depo, ticari bir bina ya da deponun bölüntüsüz katları’ olarak da anılandırılmıştır.” Yeni basılan sözlüklerde ise anlam biraz daha yaklaşmış ve ‘çatının altındaki depo ya da odaya dönüşmüş bölüm, kilisede bulunan yüksek kademe, fabrika binası’ olarak tanımlanmıştır. İngilizcede ise ‘y’ takısı eklenerek sıfat hale dönüşmektedir. ‘Loftly’ kibirli, gururlu ve yüksek anlamlarına gelmektedir. Bu sıfatta anlamını loft tarzı yapıların büyük ve geniş ihtişamından almaktadır.

Loft kavramının anlam karşılığı zamanla farklı genişlemelere uğramıştır. İlk başlarda çatı katı gibi anlamlara gelirken sonrasında depo ve ticari bina

anlamlarına dönüşmüştür. Oxford English Dictionary 'de çok katlı endüstri yapılarının katlarındaki geniş alan olarak tanımlanmaktadır. Tüm bu anlamlar aslında loft kelimesinin karşılığını tam olarak ifade edememiştir. Türkçe'de henüz loft tarzı yapılara bir terimsel anlam yüklenememiş ve yabancı dildeki hali ile günümüze gelmiştir. Tez araştırmamızın en önemli amaçlarından birisi de 'loft' kelimesine Türkçe bir karşılık bularak literatüre kazandırılması hedeflenmiştir.

1.2. Tarihsel Süreç

1.2.1. Loftun Ortaya Çıkış Süreci

1848 sanayi devrimi sonrasında Amerika ve Avrupa'da karkas yapıdaki binalar ve dökme demir öğelere ilgi duyulmaya başlanmıştır. 20.yüzyıl başlarında ekonomik faaliyetler sebebiyle depo, atölye ve fabrikalar gibi endüstriyel amaçlı binalar liman bölgelerine taşınmışlardır. Loft tarzı yapıların doğuşu olan bu yapılar kullanım işlevlerine göre gerek duyulduğunda sanayi tipi büyük makinaları ve büyük ebattaki ürünleri depolayabilmek için bölüntüsüz serbest plana uygun aynı zamanda yüksek tavanlı olarak imal edilmişlerdir.

19.yüzyılın sonlarına doğru çelik üretimi tekniklerinde gelişmeler yaşanmıştır ve çelik, dökme demirin yerini almıştır. Böylelikle binaların taşıyıcı sistemlerinde çelik kullanılarak daha yüksek binalar üretilmiştir. Çok katlı binaların yaygınlaşmasıyla birlikte 19.yüzyılın sonlarına doğru mimarlar ABD'de ticari faaliyetlerin daha fazla olduğu kent merkezlerine gitmişlerdir. Yapı kültüründe henüz yeni olan asansör ve çelik strüktür kullanımını yaygın hale getirmişlerdir. İlerleyen zamanlarda loft tarzı çok katlı yapılarda yük asansörü olarak da üretilmiştir. Böylelikle Avrupa'nın gelişmiş kentlerinde ve Amerika'da çelik strüktürdeki binalar yaygınlaşmıştır. Kentlerin liman bölgeleri ticari amaçlarla fabrika ve depolar gibi üretilen bu binalar 20.yüzyılın sonunda ekonomik nedenlerle birer loft tarzı yapılara dönüşmüştür. Loft'un kökeni olan bu alanlar depolama ve üretim amacıyla yüksek tavan ve bölüntüsüz bir plana sahiptirler.

Eski zamanlarda loftların, depo ve fabrika alanlarından kullanılabilir yaşam alanlarına dönüşme fikri alışılmışın dışındadır. İlk başlarda bu tip yapılarda yaşama fikrinin önemli etkenleri orta sınıf insanlara cazip gelmiştir çünkü mekânın kullanım şekli esnek, işlevsel ve maliyeti düşüktür.

1.2.2. Loft İçin New York Manhattan

Bahsettiğimiz gibi loft tipi yapıların oluşumunda ve gelişiminde New York Manhattan Bölgesi büyük bir öneme sahiptir. Loft'un serüvenini doğru ve anlamlı bir şekilde inceleyebilmek için bu bölgeyi ele almak gerekmektedir.

Çünkü New York Bölgesi'nin ekonomisi endüstriye dayalı bir yapıya sahiptir ve loft'un ortaya çıkış süreci özellikle bu bölgede başlamaktadır. New York şehri 800 km²'lik bir yüz ölçümüne sahiptir. New York 1609 yılında Henry Hudson tarafından keşfedilmiş ve 1776 yılında bağımsızlığını ilan etmiştir. Bağımsızlık bildirgesinin ardından New York şehri Büyük Britanya Krallığı'ndan ayrılarak iki yıllık bir süre ile ABD'nin başkenti olmuştur.

New York'ta zaman içerisinde üretimin kalbi Manhattan Bölgesi olmuştur ve bu yüzden bölgede çok sayıda endüstri yapısı olan loft binalar vardır. Hatta 1970'li yıllara kadar üretim imalatının yarısından fazlası Manhattan bölgesindedir. Bu loftlar da genellikle giyim ve baskı üretimleri gerçekleştirilmektedir. 1950'li yıllarda başlayan makineleşme ve sanayide yenilik girişimleri insan gücünün azalmasına sebep olmuştur. İş gücünün azalması neticesinde birçok insan işsiz kalmıştır. Sonrasında sanayi tesislerinde mülk sahipleri için bir değer kaybı başladı ve bu değer kaybı loft tarzı yapıları da etkilemiştir. Bu endüstrideki dönüşüm orta ölçekteki işletmelerin yerine büyük ölçekteki kurumlara daha farklı yatırım modelleri ile devretmek zorunda kalmıştır. Bu sebeple loft tarzı yapılar değer kaybına uğramıştır.

Artık eski üretim haneler bu bölgenin dışına yönelmeye başlamıştı ve modern sanayileşmeyi karşılayamamaktaydılar. Bu bölgede birçok boş depo ve atölye alanları meydana gelmişti. Sonrasında artık boş ve gereksiz olarak görülen Manhattan Bölgesini soylu seçkinlerinde desteği ile yıkılıp yeniden yapılması planlanmıştı. Çünkü boş ve atıl duruma gelen yerlerin bölge olarak emlak değeri yüksekti ve artık işgal edilmeye başlanmıştı. Amaç eski ve bakımsız görülen ticarethanelerin yıkılması ve yerine modern ofis binaları, üst ve orta ofis sınıf binaların inşa edilmesiydi. Bu fikir ve değişiklik için öncü olanlardan en önemli isim David Rockefeller' dir. Onun söylemine göre o eski yapılar artık bir ticari gecekondudur. Fakat bu Aşağı Manhattan projesi engellere ve birtakım tepkilere yol açmıştır. Çünkü bu bölgeye böyle bir yatırım yapılması halinde New York için

ayrılan kaynakları tüketmek anlamına gelmektedir. Bununla birlikte Aşağı Manhatttan projesine karşı sivil gruplar kurulmuştur. Bu grup kentin yeniden inşa edilmesine karşı olmuştur. Grup, bina ve mahalle koruma güdümünde birleşmiştir. Bununla birlikte sanat ve tarihi yapıların korunmasını destekleyen soylular, sanatçılar ve orta sınıf insanlarda bir grup olarak yeniden inşa ve tarihi eski binaların yıkılmasına karşı durmuşlardır. Bu direniş Londra ve Berlin gibi şehirleri de etkileyerek loft binaların korunması karşısında birlik sağlamıştır.

Manhattan Bölgesi, eski kullanıcıları devre dışı kalmasının ardından uygun fiyatlardan faydalanmak isteyen az gelirli sanatçıların ellerine geçmeye başlamıştır. New York'ta bulunan yüz dönümlük SoHo Bölgesi, eski atölye ve depo yapılarına taşınan yeni kullanıcıları ile birlikte bölgenin çehresinde değişiklikler meydana getirmeye başlamıştır. Bu yeni kullanıcılar SoHo Bölgesinin soylulaştırma sürecinin başlamasına sebep olmuşlardır. Soylulaştırmanın tanımı, ekonomik olarak az gelirli insanların yaşadığı şehirlerin diğer yerlerine göre eski bakımsız kalmış kısımları, ekonomik anlamda daha yüksek geliri olan insanların yerleşmesi ile bölgenin değişimidir. Yerleşmelerin başladığı mahallelerde diğer mahallelere istinaden gözle görülür değişim olmuştur. Diğer mahalleler bakımsız kalmışken, yeni yerleşilen yerdeki konutların yenilenmesi ile fiziksel anlamda gelişme görülmektedir. Durum böyleyken diğer sakinlerde ister istemez oluşan bu baskı nedeniyle kendi konutlarında ayrılmalarına sebep olmuştur.

Bahsettiğimiz kullanıcılar loftları günümüzde 'home office' tarzına benzer şekilde hem çalışma hem de yaşam alanı olarak kullanmaktaydılar. Loftların konut tarzı kullanım şekli yasal değildi bu sebeple bir süre sonra bu kullanıcıların loftları boşaltıp, tahliye edilmeleri gündeme gelmişti. Bunun asıl sebebi yasal prosedür değil, yangın riskiyle alakalı bir öneriydi. Meydana gelebilecek bir yangından üretim alanı olarak kullanılan loftlarla diğerlerinin ayırt edilebilmesi mümkün değildi ve loftları yaşam alanı olarak kullanan sanatçıların nasıl kurtarılabilceği düşünülmekteydi. Bununla beraber loftlarda yangın için acil durum çıkışı bulunmamaktaydı. Bu konu ile ilgili halk nezdinde ve önde gelen sanatçılar öncülüğünde itirazlar başlamıştı. Sonrasında büyük bir kısmı önde gelen sanatçılardan oluşarak 'The Artists-Tenants Association' adında bir birlik kuruldu. Kısaltılmış adı 'ATA' olan bu birlik Sanatçı Kiracılar Birliği olarak

tanımlanmaktaydı. Zaman içerisinde kurulan bu birlik sanatçıların sözcüsü olarak kullanılmaya başlanmıştı. Birlik bu itirazlarla ilgili ses getirebilmek için imza kampanyaları gibi etkinlikler başlatmıştı. Zaman içerisinde, sanatçıların halkın gözünde statüsü fazlasıyla artmıştı ve 1964 yılında kent yönetimi kullanıcıların lofları hem yaşama hem de çalışma alanı amaçlı kullanımlarını yasallaştıran bir karar çıkartılmıştır. Bu karar doğrultusunda, büyük çoğunluğu ressam ve heykeltıraş olan sanatçılar aileleri ile lofları kullanma hakkını kazanmışlardı. Kullanıcılar Binalar Kurumuna kayıtlarını yaptırarak, kullanılan binaların cephesine özel işaret koymaları zorunlu kılınmıştı. Acil bir durumda itfaiyelere bu işaret sayesinde orada yaşadıklarını belirtmeliydiler. Söz konusu işaret doğrultusunda ‘Artist in Residence’ ‘A.I.R’ tabelası yaşam alanı olarak kullanılan loflarda yer almalıydı. Kabul görmüş bu imar usulsüzlüğü, sanatçıların düşük kira ödeyerek geniş alanlarda hem işlerini yaparak hem de yaşama hakkı kazanma avantajları topluma ve yaşadıkları şehre katmış oldukları sosyal değer çerçevesinde görmezden gelinmiş ve buna dayandırılmıştır.

Ressam ve heykeltıraş sanatını icra eden sanatçılara olan bu imtiyaz 1968 yılında sanatçılar için genişletirilmiştir ve çıkarılan karar yeniden revize edilmiştir. Bu karar doğrultusunda sürekli olarak halk nazarında faydalı işler yapan sanatçılar ve sanatını müzik, film gibi alanlarıda icra eden kişiler de artık heykeltıraşlar ve ressamlar gibi bu üretim loflarını kullanım hakkı kazanabileceklerdi.

1971’li yıllara gelindiğinde ise yasa tekrar düzenlenerek loft tarzı yapıların yaşam alanı olarak kullanılmasında artık sanata bağlılık hariç, mesleki yeterlilik ve meslek grubu gibi ayrımlar ortadan kaldırılmıştır. Yeni bir imar yasası çıkartılarak bu tarz yapıların yaşam alanı yani konut olarak kullanılması yasal hale gelmiştir. Bu yasa kapsamında endüstri bölgeleri içerisinde yasal loft konutlar için metrekare sınırı getirilmiştir. Bahsedilen sınır loft konutlar için brüt alan olarak 330 m² belirtilmiştir. Sonrasında bu sınır 470 m² çekilmiştir. Bu sınır lofları üretim odaklı kullanan kişilerin işlerini rahatlatmak ve büyük olan loflara yönelimin önünü kesmektir. Bu metrekareden düşük olarak koyulan sınırın sebebi ise büyük lofların bölünerek, stüdyo loflar şeklinde kiraya verilmesinin önüne geçmektir.

1976 yılında TriBeCa (Triangle Below Canal Street) adlı bölgenin konut tipine dönüştürülmesine de onay verilmiştir. Onaylanan bu imar mevzuatına göre sanatçı olsun ya da olmasın, tüm isteyen kullanıcılar lofları konuta çevirebilme hakkı kazanmıştır. Bu kararın öncesinde tarihi yapıları koruma adı altında loft tarzı yapıların korumaya alınarak, bu bölgelerin sit alanı ilan edilmesi dayatılmıştır.

Fakat bu çıkan kararla birlikte loftlardaki emlak değeri artık kesin olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte loftların kira ve emlak değerleri diğer bölgeleri de kapsayarak artmıştır.

Loftlar o dönemlerde de halk için etkileyici ve geniş alanlara sahip yapılar olarak görülmekteydi, bu da insanları loft tarzı yapılara yönlendirmekteydi. Bu yönelim lofları bakımsız kalmaktan ve yıılmaktan koruyarak, halkın sanata ve eski binalara olan ilgisini arttırmıştır. Bu yapıların yeniden işlevlendirilerek tekrar kullanılması zaman içerisinde halkın desteğini de toplamıştır, tarihi ve sanatsal değeri olan bu sanat eserlerinin orta sınıf kullanıcılarında büyük orandaki rağbeti ile eskinin itibar kazanmasına sebep olmuştur. Bir zamanlar üretim için kullanılan ve inşa edilen bu yapılar modası geçmiş olarak görülmekten çıkmış, insanların gözünde nostaljik ve çekici yapılar olarak bir yer tutmuştur. Bu bağlamda bir estetik kalite benimsenerek apartman, ofis, alışveriş merkezleri gibi endüstri yapılarının da inşaları yaygınlaşınca bu eski yapılara sanatsal bir algı yüklenmiştir.

1900’lü yıllar sonrası tüketim ürünlerinde seri üretime geçilmesi ve seri üretim teknolojilerinin gelişmesiyle beraber Amerika’da yaşayan insanlar tarihi ve eski yapıların korunmasının gereksiz ve şekilci bir tutum olduğunu düşünmüşlerdir. Hükümetin tarihi yansıtan projelere büyük bir kaynak sağlaması halkın ilgisini çekmeyi başaramamıştır. Bu destek küçük gruplar, zengin hayırseverler ve soyluların beğenisini kazanmaktan ileri gidememiştir.

19. yüzyıl loft yapılarının da dahil olduğu tarihi yapılara yönelik, 2.Dünya Savaşı sonrasında bu yapılara karşı daha korumacı bir tutum sergilemişlerdir. 20. yüzyılın ortalarından itibaren eski yapıları devamlı kullanarak koruma sağlama fikri benimsenmeye başlanmıştır ve restorasyon ve renovasyon yaygınlaşmıştır. Avrupalılar eski tarihi değerdeki yapıları sanatsal eklemeler ve mimari düzenlemeler yaparak kullanıma sunmuşlardır. 1950’li yıllarda kullanımlarının değiştirilmesiyle

ilgili konular tekrar gündeme gelmeye başlamıştır. Çünkü tarihi yapıların yıkılıp tekrar yapılması yerine mevcut durum korunarak yeniden kullanılması, müteahhitlerin kârını etkilemekteydi. Bu sebeple tarihi yapıları koruma düşüncesi modern kapitalizmin yıkıp yeniden yapma uygulamasını sekteye uğratmaktadır.

1960'lı yıllarda şehir planları değiştirilerek çeşitli plan yenilemeleri uygulanmıştır, bu yenilenen plan birçok yerin yıkılmasına sebep olmuştur. Bu durum Amerika'da bir kayıp algısı oluşturmıştır. Bahsettiğimiz plan doğrultusunda Penn İstasyonu ve New York Opera Binası gibi ünlü ve tarihi yapılar yıkılarak yerine ofis binaları yapılmıştır. Bu duruma soylular, çeşitli okullar, sanat toplulukları ve çeşitli kamu kuruluşları tepki göstermiştir. Kolombiya Üniversitesi Mimarlık Okulu'nda Nathan Silver, New York'un geçmişte yıkılmış olan binalarına ithafen bir fotoğraf derlemesi yapmıştır. Yıkılmış binaların fotoğraflarını düzenleyerek New York'un neler kaybettiğini ve eğer bu değerler hala var olsaydı kentin çok daha güzel olacağına vurgu yapmıştır. Bu derlemeyi "Lost New York" adı altında yaparak bir sergi düzenlemiştir.

Kent yenileme planlarının ardından, hükümet emlak yatırımcılarının finansal açıdan rahatlatmak için bir denge kurmanın yolunu aramıştır. Bu denge politikasının en iyi örneği San Francisco'dur ve birçok uzlaşmaya yol göstermiştir. San Francisco'nun müteahhitlere ön yargılı ve karşıt duruşu merkez bölgesinden farklı bölgelere itmiştir. Müteahhitler Mission Bölgesine doğru kaymışlardır. Fakat bu gibi durumları düzeltmek için yapılan geçici denge anlaşmasına göre koruyucu gruplar, su kenarlarındaki 19. yüzyıl yapılarını korumalıydılar. Müteahhitler ise bu yapıları yenileyerek ve verecekleri işleve göre ticari faaliyet kullanımı için kiralayabileceklerdi. Bununla birlikte çok kazançlı yüksek katlı inşaatların yapılmasına başka bölgelerde izin verilmiş oldu.

Tarihi koruma anlayışı giderek artan destekçi gruplara ulaşmıştır. Sanatçıların yaşadığı loft yapılar özellikle orta sınıf halkın ilgisini çekmiş ve desteklenmiştir. 1970'li yıllara gelindiğinde loft yapılardan her mecrada övgüyle bahsedilmesiyle birlikte loftun popülerliği artmıştır. Tipik apartmanlar artık halk gözünde sıradan ve basit bir yapı olarak görülmektedir. Bu durum loft pazarını destekleyerek önünü açmıştır. Böylelikle loft yapılar Amerika ve Batı Avrupa'da bir

‘konut/mesken’ tipi olmuş ve popüler bir yaşam şekline ulaşmıştır. Artık loft yaşam tarzı sadece piyasa şartları ve ekonomik nedenlerden dolayı değil, zamanla değişen estetik algısı ve geniş alan avantajı insanları bu kullanıma yönlendirmiştir.

Loft yaşamına olan ilginin ve popülerliğinin artmasında medyanın da çok büyük oranda katkısı olmuştur. Bir sanat eleştirmeni olan Calvin Tompkins, Robert Rauschenberg ’in yaşadığı lofta ziyaretini şu şekilde betimleyerek anlatmıştır:

“Yük asansörünün kapısı doğrudan Rauschenberg ’in loftuna açılıyordu... Sam, asansörü gün içinde çalıştıran sessiz siyah hizmetli, anahtarı saat 6’dan sonra Rauschenberg ’e teslim etmeyi kabul etmişti, böylece çıkıp inebilecekti... Loft 30m boyunda ve 9m enindeydi. Bir sıra taşıyıcı kolon ortadan iniyordu ama öbür tarafı boş, engelsiz boşluktu. Yüksek, kirli camlar New York şehir merkezinin ayırt edilebilir beyaz ışığının ayrıca Broadway üzerindeki kamyonların gürültüsünün içeri girmesine izin veriyordu. Camların yanında içinde bir çift kinkajounun olduğu harap tel bir kafes... kafesin ötesinde bir grup büyük obje duruyordu; bir araba kapısı, bir pencere çerçevesi, tekerlekler üzerine monte bir çatı vantilatörü, bitmemiş beş parçalı bir heykelin içerikleri, resimler ve yakın zamanda sonuçlanmış Musevi Müzesi retrospektifinden heykeller duvara dayanmıştı. Odanın ortasında büyük bir masa vardı, üzeri dergilerle, dergilerden kesilmiş resimlerle, düşen kurşun ve mürekkepli kalemle ve boya tüpleri ve diğer malzemelerle örtülmüştü. Arka odaya doğru, bir sayaç, dip duvardan buzdolabı, elektrik ocağı ve yatak için açılmış köşeden parlıyordu- bir döşek yere seriliydi. Loftun bütün geri kalanı çalışma alanıydı.”

Loft yaşamına olan ilginin ve popülerliğinin artmasında medya ve basın organlarının çok büyük oranda etkisi vardır. Bu bağlamda loft yaşamından bahsederken, loftların gösterişli ve ihtişamlı görünmelerini ön plana çıkarmışlardır. “1970 yılında Life dergisinde ‘Büyük Bir Loftta Yaşamak’ başlığı adı altındaki makalesinde ‘bu kirli cephelerin ardında bir sanatçı kolonisi saklanıyor, 5m ’lik tavanlar, 15m ’lik odalar ve topluluk ruhu’’ şeklinde bir anlatım bulunmaktaydı. Yine bu dergide banliyö evlerinin ya da standart apartman binalarının loftlar kadar büyük ve ferah bir alan sunamayacağından bahsetmektedir ve çeşitli fotoğraflarla desteklenmektedir.”

1980’li yıllara gelindiğinde ise loftlar artık emlak piyasasında önemli bir yer edinmişlerdir. Bununla birlikte loft tipi yapılar artık kullanıcı olan orta gelirli halkı zorlayarak yerini geliri daha yüksek olan kullanıcılara bırakmıştır.

1.2.3. Endüstri Yapısı Olan Loftun Gelişimi

Şekil 5. Endüstri Yapısı Olan Bir Mekânın Yaşam Alanına Dönüşme Aşaması

<http://artium.hku.edu.tr/tr/>

Özellikle sanatçıların ve mimarların 1960’lı yıllarda daha uygun ve ucuz yaşam standartlarına hitap eden loft tipi yapılara yönelmişlerdir. *“İçerisinde su tesisatı olmayan yüksek tavanlı geniş ve tek açıklıklı mekanları ile loftlar sanatçılara yaklaşık aylık 10-50 dolar arası kiralari ile cazip gelmekteydi.”* (Zukin, 1982) Bu yapılarda pencerelerin büyük olması hatta bazılarında tavan penceresi kullanılması gün ışığından faydalanarak daha aydınlık mekanlar haline getirmiştir ve ferah bir yaşam alanı oluşturmuştur. Sanatçılar ve mimarlar bu yapılarda yalnızca barınma ihtiyaçlarını değil, sergi ve mimarlık atölyesi gibi kullanımlarını rahatlıkla karşılayabildikleri için onlara cazip hale gelmektedir. Ucuz yaşam kalitesi anlayışı loft tarzı yapılara itmiştir.

Bu endüstriyel amaçlı üretilmiş olan yapıların sergi alanı ve konutlara dönüşümü ilk olarak Amsterdam’da, Londra iskeleleri çevresinde ve New York’ta doğmuştur. New York Manhattan limanı bu oluşuma öncülük eden bölgedir. 19.yüzyıl’da ekonomik olarak zor duruma düşen fabrika ve bu tip ticarethaneler boşaltıldıklarından dolayı lofta geçişin önü açılmıştır.

Sanatçılar ve mimarların loft tarzını işlevsel hale getirerek kullanıma sunmaları kısa bir sürede medya vasıtasıyla yayılmıştır. Televizyonlar gazeteler ve

dönemin dergilerinde fotoğraflanarak yayınlanmıştır. Bu yayınlarda tasarımın işlevselliğinden ve esnekliğinden olumlu yönde bahsedilmiştir.

Sanatçı ve mimarların tasarladıkları yeni tip mutfaklar, yatak odaları, banyolar ve oturma odaları ilgiyle takip edilmiş ve loft tarzının tanıtımında etki göstermiştir. Bu tarz tanıtımlar ve işlevsel kullanım seçenekleri orta sınıf insanların ilgisini çekmiştir.

Loftlar yaşam alanı, çalışma alanı ve kullanılan nesnelerin bütünlük sağlamasıyla genel olarak birbirleriyle benzerlik göstermektedir. Bu özelliklerin kişiye bağlı ve isteğe göre düzenlenmesi, loft tarzı yapıları çekici hale getirmiştir. Amerika'da loft yaşantısının ün kazanması Avrupalı sanatçıları da bu yönde etkilemiştir.

“Yüksek tavanları, çıplak tuğla duvarları ve açık mekân anlayışı ile loft yaşam tarzı o kadar bilinir hale gelmişti ki üst-orta sınıfında bu ucuz yaşama yönelmesi sağlanmıştır. Basın organlarında zengin alıcılara hitaben yer alan gayrimenkul reklamları ile loft yaşamının popüler bir yaşam tarzına dönüşmesi, ucuz yaşam anlayışının lüks yaşama dönmesini desteklemiştir. 1980'li yıllara gelindiğinde loft yaşamı yaklaşık aylık 300 ile 600 dolar arasında değişen kiralari ile lüks yaşamı temsil eder hale gelmiştir.” (Russell, 1978)

1.3. Esneklik

Yaşamın ilk dönemlerinden beri barınma ihtiyacı, insanın yaşadığı yer olan fiziksel çevreyi kendi ihtiyaçlarına göre düzenleme gereksinimi gözlenmektedir. İnsanlar yaşadıkları yeri ihtiyaçları doğrultusunda, en rahat ve en kullanılabilir hale getirme gereksinimine ihtiyaç duymuşlardır. Bu doğrultuda insanların ihtiyaç ve yaşam tarzları farklılıklar gösterdiği içi yaşanan yerin tasarımını da bunu uygun şekilde dizayn etme eğilimi vardır. Mekânı kendi yaşam tarzına uyumlu hale getirebilmek ve mekânın bunu karşılayabilmesi için değişebilir olması bununla birlikte esneklik faktörüne sahip olması gerekmektedir. *“Konutu yalnız barınak ya da yalnız ekonomik bir meta olarak değerlendirmek, onun çok işlevselliğini göz ardı etmek, konunun doğru anlaşılmasına ve çözülmesine engel olur”*. (Tekeli, 2012) Loft yaşam tarzı da bu şekilde ortaya çıkmış ve dönemin mimarları, sanatçıları gibi açık

ve esnek mekân arayan kullanıcılara istediklerini vermiştir. Bununla birlikte diğer orta gelirli kişilere de esnekliğin bu yönünü tanıtarak yönlendirmiştir.

Esnekliği kısıtlı bir zaman içerisinde az bir maliyetle ve iş gücü ile değişebilme veya değişime uyum sağlama eğilimi olarak tanımlayabiliriz. Tasarımda işleve bağlı değişiklikleri bu yapının karşılayabilme potansiyeli esnekliğin başlıca özelliklerindendir. Bir başka deyişle kullanıcının değişkenlik gösteren ihtiyaç ve değişimlerine mekânın maksimum uyum gösterebilmesidir. Mekânın değişikliğe uğradıktan sonra o etkinin kaldırılmasıyla eski haline dönebilme özelliği vardır. Loft yapılar bölüntüsüz bir düzlem olduğundan dolayı esnek mekanlar denildiğinde ilk akla gelmesi gereken yapılar arasındadır. Farklı işlevleri bölücü kullanmadan esnek bir şekilde tasarlayarak kullanılabilir ve kullanıcıya özel değişikliklere zahmetsiz bir şekilde cevap verebilmektedir. Loftlar kullanıcının istediği doğrultuda dizayn edilerek mekân organizasyonunu dilediği gibi düzenleyerek istenilen değişikliğe adapte olabilirler. Tasarım prensibi olarak üç çeşit esneklik türü öne çıkmaktadır.

1.3.1. Statik Esneklik

Yaşam alanlarında, planlamayı daha kaliteli bir şekilde ortaya koyarak sınırlı bir değişim hakkına sahip olan bir esneklik özelliğidir. Kullanımda farklı alanlarda fiziksel olarak bir bölüntü kullanılmaz, bunun yerine farklı mekanlar arasında renk, malzeme veya kot farkı ile sağlanmaktadır. Kişinin isteğine göre bölünebilme ya da diğer mekanlardan ayrışma özelliğini barındırır ve tefrişat açısından birçok çeşitlilik sağlar. Yapılan tesisat, mekânda yapılmasına ihtiyaç duyulan değişiklikleri kolayca uygulanabilecek halde tasarlanır.

Loft tarzı yapılarda, bu esneklik türünün özelliklerini içerisinde barındırmaktadır. Endüstri yapısı olduğundan dolayı ihtiyaçların karşılanması amacıyla tasarımları bu şekilde yapılmıştır. Loftlardaki statik esneklik, geçmişten gelen alışkanlıklar ve mekânın değişebilir bir anlayışla kullanılması loft tasarımının en önemli unsurlarından birisidir. Yapısal olarak çok fazla değişikliğe ihtiyaç olmadan, farklı işlevlere cevap verebilecek, dönüştürülmeye elverişli mekân açıklığına sahiptir. Bu anlayış kullanıcıyı ekonomik anlamda rahatlatır ve masrafsızdır.

1.3.2. Sürekli Esneklik

Mekanların, kişisel tercihler doğrultusunda değiştirilebilme imkanına sahip olması anlamına gelir. Teknik zorunluluklar haricinde imkân sağlayan esneklik türüdür. Taşıyıcı ve ıslak hacimler haricinde diğer işlevlerin değişebilir olmasını gösterir. Loft mekanlarda hedeflenen fonksiyonu karşılamak için kurgulanmış olsa da esneklik özelliği sayesinde farklı işlevlere dönüştürülmesine imkân vermektedir. Loftların fabrika yapılarından konut ve sanat atölyelerine kolaylıkla dönüştürülebilmesi bunun en iyi örneklerindendir. Sürekli esneklikte sabit eleman barındırmadığı için duvarların istenilen şekle göre değişebilir olduğunu gösterir. Duvar ve kapılar hareket edebilme özelliğine sahiptir. Genellikle ahşap ve kumaş cinsinden yapılan kayar, katlanabilir özelliktedir. Hafif ve kullanımı rahat materyaller tercih edilir. Bu kullanılan materyaller birbirinden ayrılarak alanın geniş bir kullanıma hizmet vermesini sağlamaktadır. Hareket edebilme özelliğine sahip panel duvarlarla alanın farklı ölçü ve boyutlarda organize edilebilir hale getirilebilmesi, sürekli esnekliğin en gözle görülür özelliklerindendir.

1.3.3. Büyüme Esnekliği

Kullanıcılar mekânı kullanırken belirli ihtiyaçları sebebiyle, mekânın büyüklüğünün yetersiz kaldığı durumlarda ekstra bir alan ilave edebilme özelliğine denir. Tasarım yapılırken mekânın vaziyet planı, çevresel veriler ve topoğrafik yapısına dikkat edilir. Bu bağlamda alanın genişleyebilmesi ve hacim kazabilmesi için modüler yapı materyallerine ihtiyaç duyulmaktadır. Yapının büyüme esnekliği özelliğini barındırması, yapının uzun ömürlülüğünü sağlamaktadır. İhtiyaçlar dahilinde farklı işlevlere yer açma ve kapatma işlemleri uygulanabilmektedir. Bu özellikteki mekân büyüyebilmek, içerisindeki yaşama uyum sağlamaktadır. Bu özellik ailelerde çocuk sayısı artınca ihtiyaç duyulan odayı elde etmek içinde kullanılır. Eklenerek büyüyen konut, çocukların ayrı eve çıkması neticesinde modüler yapılar kaldırılır ve hacim genişler. Böylelikle uzun yıllar yapının rahat kullanılmasına yardımcı olur. Shigeru Ban'un tasarımını yaptığı Nine Grid House, bir kenar uzunluğu 10,4 metre ve kare bir zemine inşa edilmiş konutta kayar bir sistem kurarak hareketli panellerin birbirinin üzerine geçmesini sağlamıştır.

9 gride ayrılmış alanda farklı işlev ve ihtiyaçlara karşılık verecek şekilde esneklik özelliği sağlanmıştır. Bölümler değişen ihtiyaçlara göre işlevlendirilerek değişken hale gelebilmektedir.

Esneklik ile ilgili Le Corbusier, Mies ve Wright gibi modern mimarlığın öncülerinden olan mimarlarla birçok çalışma yapmıştır. Walter Gropius esneklik için, “Mimarlar yapılarını anıtlar olarak değil hayatın akışı için sundukları kaplar olarak görmelidir ve fikirleri modern hayatın dinamik özelliklerine uyum sağlayabilecek esneklikte olmalıdır” demiştir (Forty, 2000). 1919 yılında Le Corbusier, Maison Dom-ina ’yu tasarlamıştır. Betonarmeden oluşan bu yapı esnek ve kişiselleştirilmeye uygun olarak inşa edilmiştir. Cephe ve iç mekân düzenlemesine imkân sağlamaktadır. Le Corbusier ’in tasarladığı bu esneklik sistemi, esneklik sisteminin temelini oluşturarak günümüze kadar gelmesini sağlamıştır.

II. Dünya Savaşı’nın yol açtığı yıkım sebebiyle konutta seri üretime geçilmiştir. Endüstrileşme ile birlikte esneklik kavramı da gündeme gelmiştir. Dönemin mimarlarının ilgisini çeken bu konu, 1960 ’lı yıllara konutlarda değişen talebi karşılamak için yaygın olarak kullanılmaya başlamıştır. Konut yaşamında, insanların değişen ihtiyaçlarına cevap verebilme ve uyum sağlayabilmek çok önemli hale gelmiştir. Çeşitli endüstri yapılarının konuta, bazı konut planlarının ise ticari faaliyetler için kullanılan iş yerlerine dönüştürülebilmesiyle mümkündür. Loft yapılar bu dönüşümlerin başında gelmektedir. Frank Lloyd Wright “Endüstri ürünü bileşenleri herkesin istediği şekilde birleştirilmesine olanak vermeli, konut, kullanıcıyı saran ağaçlar gibi onunla birlikte büyüebilmelidir” (Hamdi, 1995).

Esneklik, mekânın değişen ihtiyaçlara uyum sağlayabilmesi için değişken çözümler sağlar, bununla birlikte kalıcılık ve uzun ömürlülük sağlamaktadır. Esnekliği yapıda kullanışlı bir biçimde sağlayabilmek, yapıyı dizayn ederken kullanıcı istekleri, yapı maliyeti ve çeşitli standartları da göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Bununla birlikte endüstrileşme ile hareket ederek uyumu yakalamak gerekmektedir. Zaman içerisinde meydana gelebilecek değişim öngörülmesi ve çok iyi analiz edilmelidir. Bu değişimlere uyarlanabilir bir esneklik sistemi seçerek uygulanmalıdır.

Kullanıcılar açısından esnekliği inceleyecek olursak, gerek duyulan önemli bir tasarım ölçüsüdür. Toplumsal gelişmeler, ev halkının yapısı, kişilerin yaşam kriterleri ve yaşam biçimlerini etkilemektedir. Tüm bu gelişim ve değişimlere rağmen kişilerin yaşadığı konut değişmemektedir. Esnekliğin mantığı ve sistemi tam da bu noktada devreye girmektedir.

Tasarımın yapılmasının temel mantığı ve odağı kullanıcıdır. Kullanıcı, yani insan sürekli değişerek gelişen bir varlıktır, bu da kendi değişimi ile birlikte çevresinin de değişerek düzenlenmesi ihtiyacını getirmektedir. Esnek mekanlar kullanıcıya hata yapma özgürlüğünü de sağlamaktadır. Mekanların tasarımından sonra uygulama ve kullanımında, kullanıcıyı özgür bırakarak değişebilirlik opsiyonunu sunmaktadır. Bu doğrultuda esneklik mekânın kullanımında, kullanıcıya odaklı ve kullanıcı memnuniyeti öngören bir sistemdir. “Özellikle 1960’lı ve 1970’li yıllarda politik amaçlar, sosyal zorunluluklar, yapım ve tasarım verimliliği gibi nedenlerle kullanıcılar, kendi konutlarını planlamaya teşvik edilmişlerdir” (Hamdi, 1995). Tasarımda esneklik, kullanıcıların tasarım sürecine dahil olmalarını sağlamaktadır. Bu şekilde kendi yaşam alanlarına dokunarak tasarımı verimli ve kişisel hale getirmektedir. Bu durum kullanıcıların yaşayacakları mekanla bütünleşerek uyum sağlamasına yardımcı olarak memnuniyeti artırmaktadır.

1.4. İşlevsellik

İşlevsellik mekân tasarımında dikkate alınması gereken unsurlardan biridir. Mekânın bölümlere ayrılmasından mobilyaların kullanımına kadar kullanılan ve kullanıcıya kolaylık sağlayan bir sistemdir. Tasarım yapılırken mekânı işlevsel bir biçimde kullanmak çok önemlidir. Mekânın gün ışığından faydalanması, doğal havalandırma sistemi ve ihtiyaç duyulan işlevlerin minimum alan standardı ile bölümlendirilmesi gerekmektedir. İç mekânda bulunan aydınlatmaların durum ve şartlara göre kolaylıkla ayarlanabilir olması, mobilyaların ise yerlerinin kolay bir şekilde değiştirilebilir olması gibi çok fonksiyonlu tasarımlar işlevselliğe katkı sağlamaktadır.

Ergonomi ve işlevsellik günümüz mimarlık uygulamalarının en önemli kavramlarındandır. Tasarımın her aşamasında bu iki kavram vardır ve geçerliliğini korumaktadır. Kullanıcının ihtiyaçlarını ön planda tutarak tasarımla olan uyumunu karşılamayı amaçlar. Tasarlanan şeyin cinsi bina, bir kamusal alan, işyeri veya bir sandalye dahi olsa fonksiyonellik ve ergonomi ilkesi işin içinde vardır. Bu kavramlar insan odaklı işler ve insana göre şekillenir.

İşlevsellik ve ergonomi iç mekân tasarımının omurgasını oluşturmaktadır. Tasarım sürecinde ortaya çıkabilecek sorunları en akılcı şekilde çözülmesini sağlar. Bu doğrultuda bir çalışma ya da yaşam alanının en rahat ve güvenli hale getirilmesine yardımcı olur. Bununla birlikte kullanıcıların, günlük yaşayış rutinlerine ve yaşam tarzlarına göre tasarım yapmak gerekmektedir. Kullanıcıların işleyiş şekilleri ve programlarının analizi yapılarak ortaya çıkacak olan olası ihtiyaçlar için mekânın farklı zaman dilimlerinde de fonksiyonel ve ergonomik hale getirebilmeye hazır olması gerekmektedir.

Kullanıcıların yaşam ve çalışma alanları mekandaki nesneler ile girdikleri etkileşimin, kullanışlı olma hali olarak özetleyebiliriz. İşlevsellik ilk önce mekânın kullanım amaçlarını baz alarak şekillenir. Bu doğrultuda kullanıcılar tasarım sürecine dahil edilirler ve ortak bir işleve karar verilir. Bir ofis üzerinden örnek verecek olursak; bir çalışan daha verimli çalışabilmek için izole bir ortama ihtiyaç duyabilir. Bu durumda ofisin ortak bir alanı ya da bir odası özelleştirilebilir. Kişinin bu ihtiyacı dış etkenlerden uzaklaştırılarak sağlanabilir. Diğer bir durum da, ofisin başka bir bölümünde ortak çalışma alanı talep edilebilir. İnsanlar bu kısım da daha iyi sosyalleşerek etkileşime girebilirler ve mekân açık bir çalışma alanına dönüştürülebilir. Bu doğrultuda ofisin işlevselliği tüm çalışanlar için sağlanmış olur, bu da çalışma verimini artırır. Mekânın kullanıcıya ve ofisin işlevine göre şekillenmesi sağlanır.

Tek düze giden tasarım anlayışına karşı dikkat edilmesi gerekmektedir. Alanın işlevselliğini sağlayacak en önemli unsurlardan biri, kullanıcıların ihtiyaçlarına ne kadar cevap verebildiği ile ilgilidir. Bu bağlamda standart tipolojiler daha esnek çözümlerin olduğu alanlara dönüştürülür ve mekânın kullanım çeşitliliği artırılmış olur. Mobilyalar gibi çeşitli nesnelerin hareketli hale getirilerek doğacak

ihtiyaca karşılık kolaylıkla yeniden düzenlenebilen bir alana dönüştürülebilmesi, beraberinde işlevselliği getirmektedir. Bu durum mekânın esnek ve dönüştürülebilir bir yer olmasını sağlar. Bu doğrultuda mekanlar hem ortak hem de kişisel alanlara kolaylıkla dönüştürülebilir.

1.5. Kullanıma Göre Loft Türleri

Loft yapılar, eski dönemlerden beri farklı kullanım amaçları için işlevlendirilmişlerdir. Loft tarzının temel özelliklerini sağlayan her mekân loft yapı tipine girebilir. Bahsettiğimiz bu özellikler yüksek tavana sahip olması, serbest planlı bir tasarım olması, çıplak strüktür yani tesisat ve taşıyıcıların gizlenememiş bir biçimde olması ve geniş pencerelere sahip olması gerekmektedir. Tüm bu özellikleri barındırması ile birlikte bir endüstri yapısından dönüştürülerek tekrar işlevlendirilmiş olması gerekmektedir. Bunların sağlandığı yerlere loft yapı diyebiliriz ve bunlar kullanımlarına göre türlerine ayrılmaktadır.

1.5.1. Yaşam Alanı Olarak Kullanım

Yaşam alanı olarak kullanımda karşımıza çıkan loft türü ‘Loft Ev’ dir. Kaynaklarda ‘Loft House’ ve ‘Home Style Loft’ olarak da geçmektedir. Şehir dışı loftu olarak ise ‘Townhouse Loft’ olarak adlandırılan belli kriterlere göre tasarlanmış müstakil yapıları evlerdir. Tasarımında mimari ölçütler ve loft yapıları özel dokusal özellikleri itibarıyla sahte loft ve yeni loft olarak çeşitleri karşımıza çıkmaktadır. Genel kullanım alanı, şehir dışında ya da şehir merkezinden uzak yerlerde konumlandırılır.

1.5.2. Konut ve Ticari Amaçlı Kullanım (Home Office)

“Live-Work Loft” olarak adlandırılan yaşama ve çalışma loftları hem çalışma alanı hem de yaşam alanı olarak kullanılmaktadır. Bu loftların bir kısmı ofis, çalışma alanı, atölye gibi düzenlenirken diğer bir kısmı ise yaşama, barınma alanı olarak

organize edilerek düzenlenmiştir. Günümüz şartlarına ve tasarım kriterlerine göre ‘Home Office’ tarzı diyebiliriz.

Tasarım sıralamasında yer alan oturma bölümü, yatak odası ve ıslak hacimlere çalışma alanı da dahil edilerek oluşturulmuştur. Hem çalışma hem de yaşam alanı olarak kullanılan loftlarda, çalışma alanı için ayrılan mekânın büyüklüğü o alanda işlevlendirilecek niteliğin ve o loftun yapılacak iş için imkân sağladığı alan büyüklüğü ile de ilgilidir. Çalışma alanlarına ayrılan bölüm genellikle ana mekandaki oturma alanına yakın ve açık sistem şeklinde kurgulanmaktadır. Bununla birlikte bazı loftlarda bu alanın yatak odasına yakın olarak da konumlandığını görebiliriz.

Yaşam ve çalışma alanları tercihe bağlı olarak birbirlerinden ayrılabilir. Bu ayırma işlemi çeşitli ayırıcı unsurlarla yapılabilir. Eğer bu alanlar birbirinden ayrı olarak konumlandırılacaksa elektrik, sıhhi ve diğer tesisatlar bu konumlandırmaya göre yeniden düzenlenmektedir. Loftta yaşayan kullanıcının işinin ve mesleğinin gerektirdiği duruma göre çalışma alanına masa, bilgisayar vs. gibi ilgili araç gereçler koyulabilmektedir.

Tarihten bu yana ev-atölye tarzı loftların en fazla kullanım şekilleri, mimarlık tasarım ofisleri ve sanatçı atölyeleridir. Proje, resim ve heykel gibi sanat kolları ile uğraşan kişiler geniş alanlara ihtiyaç duymaktadırlar ve bu sanat dalları bir anda gelişen fikirleri eserlerinde uygulamak için yaptıkları işin yaşadıkları yere yakın olmasını tercih etmişlerdir.

Amacına uygun bir şekilde tasarlanmış bir ev-atölye loftu, kullanıcısına hem normal bir konutta bulabileceği konforu hem de geniş alanda ürettiği ve yaptığı eserleri güvenli bir şekilde muhafaza olanağı sunmaktadır. Bu loft tipinin sanatçılar tarafından kısa sürede benimsenerek tercih edilmesinin en önemli sebeplerinden birisi ise mekânın, çalışma alanlarına yakın olma avantajıdır. Bu bağlamda çeşitli tasarım ofisleri de bu loft türünü kullanmışlardır. Genellikle uzun çalışma saatlerine ihtiyaç duyan bu kullanıcılar her iki alanında bir arada olabilme avantajından faydalanmışlardır. Ev-atölye loftlarını bulundukları çevreye gürültü, kalabalık ve kirlilik gibi zararlar vermemek kaydıyla üretim ve perakende satış amaçlı da kullanıldığı görülmektedir.

1.5.3. Çok Katlı Loft- Yarı Loft

Yarı loft kaynaklarda ‘demi-loft’ yani yarı loft, ‘loft-apartment’ loft apartman olarak görebiliriz. Orijinalinde alan olarak geniş ve büyük bir loftun bölünerek daha ufak ölçekli konutlara dönüştürülmesiyle oluşturulmuştur. Bu bölünme işlemi sayesinde geniş ölçekli bir lofttan birçok konut elde edilebilir.

1.5.4. Çatı Loft

Temel anlamıyla ‘penthouse loft’ yüksek binanın en üst katı, binada bulunan diğer alanlardan daha geniş teras, ek konfor özellikleri barındıran, cepheye göre daha içeride bulunan alan olarak tanımlanır. Bulunduğu binadaki diğer alanlardan, kendine özgü özellikleriyle kolayca ayırt edilebilir ve loft özellikleri barındıran bir mekandır. Genellikle bir ya da daha fazla teras bölümü bulunan lüks mekanlardır. Çatı loftlarının tercih edilme özelliklerinden en önemlisi mahremiyeti sağlaması, bulunduğu yerin en üst katında yer alır ve göz önünden uzak bir kullanım sağlar.

Mimari tasarım açısından çok katlı bir binanın çatı katında ve dış cepheye göre daha iç kısımda yer alan bölümdür. Bu loftların çoğunun içerisinde asansör makine dairesi veya çeşitli mekanik alanlar bulunmaktadır. Bu sistemler binanın demirbaşı olduklarından dolayı kaldırılamayıp, çatı loftun içerisine dahil edilmektedir.

Binada dış cepheye göre iç kısımda yer almalarından dolayı, standart çatı katlarına göre daha geniş ve mahrem bir terasa sahiptir. Bu tarz açık alanların çekici özelliklerinin fark edilmesinden sonra zamanın yeni yapılmaya başlanan binalarında birçok kat bu şekilde girintili olarak inşa edilmiştir.

Bazı çatı loftlarının teraslarında ek olarak üstteki teras loftuna giriş kısmı bulunabilir. Her çatı loftunun bir terası olması şart değildir. Buna rağmen bulundukları apartmanda diğer alanlarda olamayan çeşitli özelliklere sahiptirler. Lofta özel giriş, ayrı bir asansör, diğer alanlardan yüksek tavan, iki ya da ikiden fazla kat gibi özelliklere sahiptir. Çatı loftu bulunduğu katı tümüyle kaplayabilir veya bir katta daha birden fazla loft bulunabilir. Çatı loftların piyasada olan değeri oldukça

fazladır ve üst sınıf yaşam alanı olarak geçmektedir. İçerisinde barındırdığı avantajlar sebebiyle sadece binanın üst katında bulunduğu ve apartmandaki diğer dairelerden hiçbir farkı olmamasına rağmen, çatı loftu olarak arz edilen konutlarda vardır. Bu doğrultuda en üst katta olmayan ama üst katlarda olan çeşitli özelliklere sahip dairelerde vardır ve bunlara yarı çatı loft ‘sub-penthouse’ denilmektedir.

1.5.5. Asma Katlı Loft Kullanımı

Tanımlarda asma katlı loft ‘mezzanine loft’ olarak geçmektedir. Loftlarda tavan yüksekliğinin elverişli olduğu takdirde bu kullanım sağlanabilmektedir. Bu gibi durumlarda loftlarda bir ya da birden fazla asma kat görülebilir. Bunun amacı düşey ve yatay düzlemde alanın maksimum düzeyde kullanıma sunulmasıdır. Böylelikle ekstra alan ve o alanlarda birçok işlem görülmektedir. Genellikle loftlarda asma kat kısımlarında yatak odası ve çalışma alanı görülmektedir. Bunun amacı loftlarda olan bölüntüsüzlük özelliği ile mahremiyet ortadan kalkmaktadır ve yatak odaları daha kişiye özgü ve özel alanlar olduğundan dolayı bu odaları genellikle asma kat kısmında görülmektedir. Loftun başlıca kriterlerinden birisi asma kat kullanımına yetecek kadar yüksek tavan özelliğidir. Bu doğrultuda tüm loft türlerinde tavan yüksekliği belli bir yükseklikten fazla olduğu için asma kat kullanımı hepsinde görülebilir.

1.5.6. Kamusal Alanlar İçin Loft Kullanımı

Bu loft türü ticari ya da kamusal kullanım amacıyla dönüştürülmüştür. Kamusal loftlar kullanımda barınma ve konut işlevi içermemektedir, ticari amaçlı kullanılmaktadır. Çevre şartları ve koşulları uygunsa otel, ofis, restoran ve perakende ürünlerin satış mağazası olarak da kullanılmaktadır. Hacmi geniş alanlarda serbest plan ve yüksek tavan niteliklerine sahip olduğu için sergi alanları, galeri ve müze alanları gibi kullanımlar için tasarlandıkları görülmektedir. Ticari ve kamusal loft türü genellikle ara loft, doğal loft veya gerçek loftlardan dönüştürülmüştür. Tasarımda kullanıma bağlı olarak eğer bir bölüntü aracına ihtiyaç duyulursa, aslına zarar verilmeden uygulanmaktadır.

1.6. Yapısal Loft Türleri

-Mekan

İnsanı çevreden soyutlayan, bir yerde çevreden ayıran ve içerisinde eylemin sürdürülmesine imkân verilen boşluğa mekân denir. Mimari bir mekân tasarımı oluşturmak ise geniş anlamda, doğadan insanın algılayabileceği bir bölümü sınırlamaktadır. Bu doğrultuda görsel öğelerin kullanımı ile yapay ortam veya işlevsel hacim oluşturulmaktadır.

Belirli bir işleve yönelik sınırlandırılan hacimsel boşluk oluşturulma süreci bazı ölçütlerin sonucunda oluşmaktadır. Bunlar ışık, ses, biçim, ölçek, oranlama ve doku gibi ölçütler hacimsel boşluğun mekân için niteliklerini belirtmektedir. Mekânda yaşayan kullanıcının bu nitelikleri anlayabilmesi, içinde bulunduğu bilişsel, duygusal, kültürel, fizyolojik alt yapı ve kullanıcı deneyimleri tarafından sınırlandırılır.

Mekanlar bir nevi görsel iletişim aracıdır. Mekân tasarımı yapılırken; form, renk, doku, malzeme bileşenleri dikkate alınır ve mekân kendine özgü bir temsiliyet kazanır. Mekanlar bu kendine özgü durumlarıyla farklı türleri oluşturur ve farklı gruplara ayrılırlar. Loft yapılarda yapısal olarak farklı türlere ayrılmaktadır.

Önemi yitiren küçük işletmelerin, 20. yüzyılın ortasından itibaren sosyo-ekonomik durumla beraber yerini hizmet sektörüne bırakmıştır. Hız kesmeden daha önemli hale gelmeye devam eden loft yapılar, kendi asıl işlevleri olan endüstri yapılarının dışına çıkarak özgün bir yaşam alanı anlayışıyla yaygınlaşmaya devam etmiştir. Bununla birlikte bu sürece kadar içerik alt yapısı fabrika-depo olarak anılan yapılar anlam genişlemesi yaşayarak, loft terimini içerisinde almış ve yeni bir mekansal anlayış haline gelmiştir.

Endüstri yapılarından dönüştürülmüş bu yeni mekâna olan rağbetin bazı sosyo-kültürel süreçler sebebiyle artışına oranla değişmekte olan kentsel çevre içinde kısıtlı oluşu, loft yapıların azlığı ve artan talebe karşı emlak sektörünün kayıtsız kalmayarak loft tarzı tasarım, farklı yapı anlayışı içerisinde kendini revize etmeye başlamıştır.

Bu doğrultuda, loft yapıların endüstriyel karakteristik biçimi ve temel mimari ölçütleri yeniden yorumlanmıştır. Bu yorumlanma taklit etme gerçeğini ortaya çıkartarak günümüz şartlarına uyarlanan yeni loft mekân türlerini oluşturmuştur.

Bu doğrultuda loft mimari yapı olarak 1950 yılında ortaya çıkmıştır. Loft mimarisi ve kavramı diğer yapılardan farklı bir şekilde dönüşüm sonrasında meydana gelmiştir. Uğradığı tüm dönüşümler sonucunda, asıl niteliklerden uzaklaşarak daha kullanışlı ve konut özelliklerine cevap veren bir yapıya bürünmüştür. Bu dönüşümlerin her birinin kendine özgü özellikleri vardır ve beş farklı yapısal tür başlığı altında incelenmektedir.

Bu incelenecek olan başlıklar yerli ve yabancı literatürde yer etmiştir ve bizde aynı isimleri kullanarak anlam kaymasının tespiti amacıyla farklı şekilde irdeleyerek ele alacağız.

1.6.1. Gerçek Loft

Şekil 6. Antwerp/Belçika Çelik Kolonlar, Ahşap Zemin, Tuğla Duvar Gibi Sert Doku Malzemelerini Barındırmaktadır

Karagöz, Zeynep. Tasarımda Loft Anlayışı. Diss. İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, 2007.

Gerçek loftlar kaynaklarda ‘gerçek loft-true loft’, ‘sert loft-hard loft’ veya ‘otantik loft-authentic loft’ olarak tanımlanmaktadır. Asıl olarak doğal loft olan gerçek loftlar depo, fabrika ve atölye gibi alanların revize edilip yeni kullanımlar için fonksiyon verilmesi halidir. Diğer bir adlandırma olan sert loft, doğal loftlardaki gibi mekânda olan beton, çelik, taş ve ahşap gibi görünümü sert ve demirbaş olan malzemeleri koruyarak işlevlendirir. Kendi doğal halindeki karakteristik yapısını ön plana çıkartarak yeni kullanımlara hizmet eder.

Loft yapıların ilk kullanım biçimi ticari faaliyetlerdir. Modern mimarının ilk örneklerinden olan loft yapılar, fabrika ya da ticari mekanlardan dönüştürülme sürecinde yeni kullanım için gerek görülen değişikliğe, endüstri yapısı olarak kullanılıp aldığı hasar ve deformeleri gidermek için bir takım tadilat ve onarım işlemleri geçirmeleri gerekebilmektedir. Gerçek loftlar, doğal loftların karakterini koruyarak tadilat görmüş şeklidir.

Yapısal olarak temelde gerçek loftlar, bir mekâna loft denilebilmesi için gerekli olan özellikleri yani serbest plan, yüksek tavan, geniş pencere ve çıplak strüktür özelliklerini barındırırlar. Mekân niteliği bakımından gerçek loftlarda beton veya çelik olan kirişler ve kolonlar ya da ahşap dikmeler açıkta bırakılmış halde görülmektedir. Taş ya da tuğla duvara sahiptir ve duvar üzerinde sıva yoktur. Zemin genellikle sıkıştırılmış beton ya da ahşaptır. Yapıda bulunan tesisat öğeleri gizlenmiştir, su tesisatı boruları, elektrik tesisatı ve havalandırma sistemi görünür bir şekilde açıktan götürülmüştür. Pencereleer dökme demirden imal edilmiştir. Bu doğrultuda gerçek loftlarda yeni kullanım için belirlenen değişikliğe göre farklı düzenlemeler yapılmaktadır. Bu düzenleme aşamasında kullanıma göre yeni malzemeler eklenebilir fakat bu eklenen malzeme ve düzenleme neticesinde mekânın karakteristik özelliğinin bozulmaması ve zarar görmemesi şarttır. Gerçek loftlarda endüstriyel nitelik genellikle sabit öğeler aracılığıyla belirlenir. Loftun iç mekânı için saydığımız öğelerin büyük bir kısmı gerçek loftta belirgin halde gözlemlenir.

Gerçek loft mekanlarda uygulanan tasarım akışı mekâna göre çeşitlilik göstermektedir. Bu akış mekânın yapısına ve kullanıcıya göre değişiklik gösterir ve genellikle endüstriyel niteliklere uygun olarak dizayn edilmektedir. Fakat isteğe göre bu nitelikten bağımsız işlemlerin yapıldığı görülmektedir.

Genellikle yer kaplaması olarak; ahşap, beton ya da taş kullanılmaktadır. Loftlar eski endüstri yapısı olduğundan dolayı zeminde oluşan deformeler mevcuttur, yeni kullanım için bu deforme onarılır ve kullanıma geçilir veya değiştirilmek istenirse orijinaline uygun şekilde malzeme bulunarak uygulanabilir. Duvarlar olduğu gibi taş ya da tuğla haliyle bırakılır veya kireç gibi malzemelerle boyanarak var olan dokusu korunur. Eğer doku istenmezse sıva ile kapatılarak üzerine boya yapılabilir. Gerçek loftların tavanları ise genellikle orijinal haliyle bırakılır. Düz çatı, beşik çatı ya da tonozlu çatıyı destekleyen ahşap veya çelik dikme ve kirişler gerçek loftun genel görüntüsünü oluşturmaktadır. Bu doğrultuda kolon, kiriş ve dikmeler ne haldeyse o şekilde bırakılarak kullanılır. Eğer ahşapta çok fazla deforme veya yıpranma varsa, ahşapta tamir işlemleri yapıldıktan sonra vernik ya da yağlı boya ile farklı bir görünüm elde edilebilir. Tesisat öğeleri ise genellikle açıkta bırakılır fakat uzun süre kullanılan bu tesisatların bazıları kullanılamaz hale gelmiş olabilmektedir. Bu gibi durumlarda kullanım dışı olan tesisat endüstriyel dokuyu korumak adına sökülmeden dekor amaçlı kullanılabilir. Bazı durumlarda ise asma tavan uygulanarak tesisat gizlenebilmektedir.

Gerçek loftların yeni kullanımında çeşitli malzemeler kullanılabilir. Endüstri yapısı olması nedeniyle bu tarza uygun malzeme seçimleri yapılmaktadır. Gerçek loftlar, endüstriyel niteliğini tamamen kaybetmemiş yapılardır. Çeşitli örneklerde farklı malzemeler kullanılmış olsa da doğal lofta en yakın tür olarak görülmektedir.

1.6.2. Doğal Loft

Doğal loft, ‘ham loft-raw loft’ veya ‘sanatçı loftu-artist’s loft’ olarak tanımlanmaktadır. 20. yüzyılın başlarında depolama veya üretim alanı olarak kullanılan endüstriyel yapılardır. Doğal loftlar genellikle endüstriyel ya da ticari kullanımının sona erdikten sonra sanatçılar tarafından hem konut hem de çalışma alanı olarak işlevlendirilmişlerdir ve türe adını buradan vermiştir.

Bu dönemdeki kullanıcıların maddi imkanlarının kısıtlı olması ve yasal prosedür gibi sebeplerle doğal loftlarda büyük bir tadilat görülmemiştir. Bu doğrultuda doğal loft yapı türü konut olarak kullanım için bir işlev barındırmaz ve en belirgin özelliği bitmemiş mekanlardır.

Şekil 7. Doğal Loft: Tipik Bir Doğal Loft, Yıpranmış Kolon Ve Kirişler, Duvarların Alçı Sıvalı Bırakılmış Ve Elektrik Tesisatının Açıktan Geçmiş

Karagöz, Zeynep. Tasarımda Loft Anlayışı. Diss. İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, 2007.

Doğal loftlar bölüntüsüz olarak en az 185 metrekare, en fazla 1000 metrekareye kadar alana sahip olabilmektedir. Tavan yükseklikleri standart olarak 3-10 metre arasında değişmektedir. Duvarlar ise genellikle sıvasız halde tuğla veya ‘brownstone’ olarak adlandırılan taştan oluşmaktadır, bazı loftlarda alçı sıvayla duvarların kapatıldığı da görülmektedir. Kirişler ve ahşap dikmeler açıktadır. Zemin genellikle ahşaptır ve çam, akçaağaç, kiraz ya da meşe kullanılır, zeminin ise taş ya da beton olarak örnekleri görülmektedir. Ahşap zeminlerde endüstriyel yıpranmanın izleri daha sık görülmektedir.

Doğal loftlarda genellikle tuvalet, banyo ve mutfak ortak kullanım olarak tasarlanmıştır. Eskiden üretim işlevinde kullanılanlar ise nadiren de olsa içerisinde mutfak ve tuvalet bulunmaktadır. Doğal loftlarda tesisat elemanları gizlenmeyerek açıkta bırakılmıştır. Sanayi ürünü olan bu mekanlarda büyük makineler ve kapsamlı havalandırma sistemi kullanıldığı için yüksek amperli elektrik tesisatı vardır. Su

tesisat sisteminin boruları az ömürlü ve çabuk paslanmaya elverişli olan galvanizden oluşmaktadır. Bir diğer çeşit olarak ise bakır ve ya pirinç borular görülmektedir.

Doğal loftların bir çoğun da ısıtma sistemi yoktur, olanlarda ise gazlı ya da buharlı kazanlar bulunmaktadır. Doğal loftların daha eskilerinde ise mekânın ısıtılması şöminelerle sağlanmaktaydı. Bir sonraki ısınma tekniği olan gazlı ve buharlı ısınma sistemi kullanılmaya başlanınca eski sistem olan şömineler tuğla veya taş örülerek kapatılmıştır.

Bu bağlamda doğal loftlar insan yaşamı ve konut kullanımı için birçok yaşamsal fonksiyondan mahrumdur. Sanatçıların bu mekanları tercih etmesindeki sebep hem çalışma alanı ihtiyacını hem de konut ihtiyacını bir arada gidermektedir. Bununla birlikte kiralari ucuz olduğundan dolayı evsizlerin barınmasına alternatif çözüm olarak görülmüştür. Doğal loftlar hem ucuz hem de çeşitli işlevlere bir arada olanak sağladığı için tercih edilmekteydi. Aynı zamanda bölüntüsüz bir yapıya sahip olduğu için tadilata ve herhangi bir değişime gerek kalmadan kullanım imkânı sunmuştur. Zamanın sanatçıları maddi imkanlar yüzünden bu mekanlarda yaşamış olsalar da doğal loftlar bitmemiş halleriyle insan yaşamına uygun ve yeterli değildir.

1.6.3. Sahte Loft

Sahte loftlar ‘fake loft’ ya da yeni sert loft ‘new hard loft’ olarak tanımlanmaktadır. Sahte loft, mekanların gerçek loftlarda bulunan niteliklerin ve mimari öğelerin taklit edilerek benzetilmesiyle oluşmaktadır, sahte loft yeni betonarme yapılardır. Bu doğrultuda yapıldıkları yerler çeşitlilik gösterir, kent merkezinde ve dışında yerleşim gösterebilirler. Geçmişten günümüze kadar loft yapılara ilgi artmıştır. Bununla birlikte loft yapıların sayısı sınırlıdır bu da emlak sektöründeki rantı tetiklemiştir ve loftları ulaşılması zor bir hale dönüştürmüştür. Bu sorun loft tarzı yapılara benzer mekanlar tasarlamayı beraberinde getirmiştir.

Tasarım şekilleri alışılmış loft mimari niteliklerinin taklit edilmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Doğal loftta gördüğümüz serbest plan, yüksek tavan, geniş pencereler ve çıplak strüktür özelliklerine sahiptirler. Loftlarda endüstriyel bir

özellik olan; tuğla, taş, ahşap gibi sert malzemeler kullanılarak benzerlik sağlanmaya çalışılmaktadır.

Sahte loftlarda mekânın işlev organizasyonunda da gerçek loft standardı taklit edilmektedir. Islak hacimler ve yatak odaları ana alan içerisinde bulunur, bu alanlar açık sistem kullanılarak veya çeşitli bölüntü elemanı kullanılarak diğer kısımlardan ayrılır. Diğer bir seçenek olarak ise bu alanlar için asma kat uygulaması da görülmektedir.

Sahte loftlar herhangi eski endüstriyel yapıdan dönüştürülmeyen, sonradan yapılarak bu özelliklere göre tasarlanmış yapılardır. Bir diğer anlamıyla, yeni sert loft

denilmesinin sebebi de budur. Bir lofta sahte loft diyebilmemiz için, loft niteliklerini taşıması gerekmektedir. ‘Serbest plan, yüksek tavan, geniş pencereler, çıplak strüktür’.

Sahte loftların tasarımı ve inşası sonradan yapıldığı için eski yapılara göre birçok avantajı vardır. Loft mekânı daha kullanışlı hale dönüştürülebilmek için çeşitli ek özellikler eklenebilir. Bu doğrultuda ısıtma sistemi, yeni teknolojiye göre tasarlanmış banyo ve mutfaklar, manzaralı pencereler ve teraslar gibi konfor odaklı mekanlar haline getirilmiştir.

1.6.4. Yeni Loft

Şekil 8. Modern Şekilde Dizayn Edilmiş Yeni Bir Loft Yapısı Örneği

<https://free3d.com/tr/3d-model/loft-style-living-room-v4-3422.html>

Yeni loft, ‘yumuşak loft-soft loft’ ve yeni konstrüksiyon loft ‘new construction loft’ olarak tanımlanmaktadır. Son zamanlar da, ihtişamlı loft mekanlara ilginin artması sebebiyle ortaya çıkmıştır. Büyük pencere, yüksek tavan, serbest plan ve geniş alan gibi nitelikleri karşılamaktadır. Sahte loftlarda da görüldüğü gibi dönüştürülmüş sanayi yapısı olarak yer almaktadır. Loft tasarım tarzının nitelikleri doğrultusunda dizayn edilmiş ve uygulanmış betonarme yapılarıdır. Yine sahte loftlar gibi konumlandığı yer belli değildir, şehir içi ve şehir dışında yer alabilirler.

Loft yapıların karakteristik özelliği olan yüksek tavan, serbest plan ve geniş pencere niteliklerini yeni loftta görebiliriz. Fakat yeni loftlarda çıplak strüktür niteliği yoktur. Yapı olarak yeni loftlar, imalatı yeni gerçekleşmiş olan yapılarıdır ve sahte loftlara göre daha yumuşak geçişlere sahiptirler. Yeni loftlarda elektrik tesisatı ve havalandırma sistemi açıkta bırakılmayarak gizlenmektedir. Banyo, mutfak gibi alanlarda modern ve kaliteli malzemeler kullanılmaktadır. Bununla birlikte yapıda endüstri ve sanayi görünümünü çağrıştıran tasarımlar yapılmaktadır. Böylelikle tasarımcı ve kullanıcının isteğine bağlı olarak bölgesel alanda dekoratif amaçlı endüstriyel malzemelere yer verilebilir. Bu gibi durumlar dışında genel olarak standart yapılara benzer ve modern bitişler görülmektedir. Mekânsal tasarım diziliminde klasik loft örgütlenmesi uygulanmaktadır. Özel alanlar, yatak odaları ve ıslak hacimler mekân içerisinde bölüntü elemanları kullanılarak ayrılır ve ya asma katta yer almaktadır.

1.6.5. Ara Loft

Ara loftlar “medium loft” olarak tanımlanmaktadır. Loft mekanlara olan ilgi ve talebin günümüze kadar ulaşması ve loftlara uygulanan çeşitli tasarım örüntüleri zamanla çeşitlenmiştir. Bu tasarımlar çerçevesinde loft yapılara da yeni adlandırmalar oluşturulmuştur. Ara loft da, bu adlandırmalardan bir tanesidir. Ara loftlar gerçek loftlarda olduğu gibi endüstri yapılarından dönüştürülerek yeni kullanım için tasarlanmaktadır.

Düzenleme şekli olarak doğal loftu anımsatmaktadır ve binası gerçek loft gibi endüstri yapısı olsa da ara loftun belirleyici farklılıkları vardır. Tipik loft özellikleri

olan serbest plan, yüksek tavan, geniş pencereler ve çıplak strüktür gibi nitelikleri karşılamaktadır. Fakat çıplak strüktür özelliğinin ara loftta uygulanış tarzı daha farklıdır.

Şekil 9. Ara Loft

Karagöz, Zeynep. Tasarımda Loft Anlayışı. Diss. İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, 2007

Farklı bir tür olan ara loftlarda, aslına bakıldığında doğal loftların çeşitli düzenlemeler geçirmesiyle ortaya çıkmış mekanlardır. Bununla birlikte ara loftlarda endüstriyel karakter yok edilmiştir. Mekân tasarımında beton, ahşap, taş gibi soğuk endüstri malzemeleri yerine; sunu ahşap, suni taş, epoksi, vinil, pleksiglas gibi yapay fabrikasyon malzemeler kullanılmıştır. Bununla birlikte mozaik, granit ve mermer gibi kaliteli malzemeler de uygulanmaktadır.

Ara loftlarda alanın sanayi karakterini ön plana çıkaran öğeler ya gizlenmektedir ya da ortadan kaldırılarak yerine yeni malzeme konularak bütünlük sağlanmaktadır. Bu doğrultuda duvar, tavan, zemin ya da her türlü tesisat eğer uygulanan tasarımı desteklemiyorsa kaldırılmıştır.

Çoğunlukla zemin taş, ahşap ya da beton olarak değil, yeni ve modern mimariye uygun olarak kaplanmaktadır. Zeminde yapay malzemeler kullanılır: “epoksi, vinil, suni ahşap, doğal ya da yapay taş”. Eski ve zarar görmüş duvarlar genellikle alçı sıvayla kapatılarak düz bir doku oluşturulur, bunun üzerine boya, kâğıt, vinil, seramik gibi uygulamalar yapılmaktadır. Dekor amaçlı olarak ara loftun ufak bir duvarında orijinal taş ya da örme duvar sergilenmek için bırakılabilir. Diğer loft türlerinde gördüğümüz tavanı destekleyen çelik ya da ahşap kirişleri ve açık alan tesisatı ara loftta göremeyiz, bu sistemler ara loftta asma tavan yardımıyla sabit veya modüler biçimde gizlenmiştir. Ara loftlardaki tesisat elamanları genellikle mekâna uygun şekilde onarılarak tekrar yeni bir sistemle uygulanmaktadır. Bu doğrultuda ara loft türünde dört temel nitelikten üç tanesi vurgulanmıştır. Geniş pencereler, serbest plan ve yüksek tavan özelliklerini barındırır fakat diğer önemli bir nitelik olan çıplak strüktür özelliği ara loftlarda bulunmamaktadır. Tasarımlardaki farklı çeşitlenme ve tesisat öğelerinin gizlenmesi dışında ara loftlar oturma alanı, yatak odası ve ıslak hacimlerden meydana gelen dizilimiyle gerçek loftlarla aynı nitelikleri taşımaktadırlar.

Ara loftların tasarım şekilleri serbest plan üzerine organize olmuş şekildedir. Gerçek loftlarda da olduğu gibi açıklık özelliğinin çok benimsenmediği bir alan görüşü ile tasarlanır ve farklı işlevlerdeki alanlar mekândan soyutlamak veya dekor amacıyla bölüntü elamanı kullanmaktan çekinilmektedir. Bu bağlamda kullanılan bölüntü elemanları kontraplak, alçıpan duvar veya modüler separaktörler olarak çeşitlenmektedir. Bununla birlikte tefriş elemanları ya da mekânın yapısal özelliğiyle de istenilen sınır elde edilebilir. Ara loftlarda mahremiyet daha ön plandadır, yatak odaları genellikle çeşitli bölüntü elemanları ile bölünerek ana mekândan ayrılır ya da asma kata konumlandırılır. Islak hacimlerin de ana mekândan ayrılması tıpkı gerçek loftların örgütlenmesine benzemektedir. Banyo ve tuvalet çeşitli bölüntü elemanlarıyla mekândan ayrılırken, mutfak kısmı ise açık sistem olarak konumlandırılır. Ara loftlardaki tuvalet, banyo ve mutfak kısımları genellikle endüstri karakteri barındırmaz. Tasarımlarında seramik, mermer, granit, mozaik, taş veya suya dayanıklı boya ve esnek duvar döşemeleri kullanılır.

Bu bağlamda ara loftlarda endüstriyel karakter öylesine değiştirilmiştir ki, dönüştürülmüş bir mekân olduğunu algılayabilmek bazen mümkün olmayabilir. İç mekandaki dekorasyonda genellikle modern tarz hakimdir.

İKİNCİ BÖLÜM

LOFTLARDA ANLAM KAYMASI

2.1. Türkiye’de Loftun Doğuşu

İlk olarak 1950’li yıllarda New York’ta ortaya çıkan loft zaman içinde tüm dünyaya yayılmıştır. Avrupa’nın farklı yerlerinde kullanılmaya devam eden loft yaşam tarzı Türkiye’de de inşa edilmektedir. Türkiye’de loft ilk olarak 1980 ve 1990’lı yıllarda meydana çıkmaya başlamıştır. Eski kullanımı darphane, tersane, matbaa, baruthane, dokuma gibi işlevlerde kullanılan depo, fabrika, atölye, ambar tarzı farklı amaçlarla kullanılan endüstri yapılarının loft yaşam tarzına dönüştürülerek yeni bir kullanım sunulduğu görülmektedir.

Türkiye’de endüstri yapılarının kültürel miras olarak diğer nesillere aktarılması anlayışı henüz yenidir. Özellikle İstanbul’da uygulanmış olan birkaç dönüştürülme örneğini gözlemlediğimizde büyük kısmının üniversite ve müze olarak kullanıma sunulduğunu görmekteyiz.

Loft tarzı yapılar genellikle mimarlar, sanatçılar ve tasarımcılar tarafından tercih edilen mekanlardı. Türkiye’de işlevi değiştirilmiş loft yapılar genellikle konut-atölye, ticari kamusal ya da konut olarak kullanıma sunulmuştur. Büyük boyutlara sahip eski endüstriyel yapılara sahip loftlarla birlikte daha küçük tarzda tasarlanan loft yapılar da vardır. Özellikle İstanbul’un dönüşüme uğramış bölgelerinde 20. yüzyılın başlarında inşa edilmiş endüstriyel yapılar ortalama 130 m² lik bir hacme ve 3-4 m aralığında tavan yüksekliğine sahiptir. Bununla birlikte Türkiye’de ki loft kavramı, endüstrinin gelişmesiyle birlikte Avrupa’da ki örneklerinde olduğu gibi yaşanmışlık olmadığı için daha az sayıda örneğe sahiptir.

Türkiye ölçeğinde İstanbul haricinde de birçok şehirde yeni loft projeleri üretilmektedir. Bu doğrultuda Türkiye için bir yapı türü tanışması hem de statü olarak yüksek bir yapı stoğu geliştirilerek halka sunulmaktadır.

Türkiye genelinde loft üretiminin en fazla yapıldığı şehirler; İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa ve Antalya olarak gözlemlenmektedir. Loft tarzı yapıların gelişim

göstermesinin en önemli nedenlerinden birisi yatırımcıların ve yönetimin endüstri yapılarını koruma konusunda destek vermesidir.

Türkiye’ de loft kavramının ortaya çıkışı ilk olarak İstanbul’ da görülmektedir. Bununla birlikte İstanbul’ da daha çok kentleşme ve nüfus fazlalığı nedeniyle toplu konuta doğru bir yönelim olduğundan dolayı loft tarzı yapılar için yapı stoku kısıtlı kalmaktadır ve dönüştürülebilecek tarihi yapı azdır. İstanbul’ un eski dönemlerinden beri kalabalık bir şehir olmasından dolayı şehir merkezlerinde buhar makineli üretim yapılarının elverişli görülmeyip imalatına olanak sağlanmamıştır.

1927 yılına Türkiye’ de yapılan endüstri ve sanayi sayımı istatistiklerine göre ülkede bu tarzdaki işletme sayısı 65 bin olarak kaydedilmiştir, tüm bu yapıların sadece 155 tanesinde yüzden fazla çalışan işçi bulunmaktaydı. Bu işyerlerinin sadece 2822 tanesinde makine gücü kullanılmaktaydı. Kalan diğer kısmında ise insan gücü ile üretim sağlanmaktaydı. Bu doğrultuda tam anlamıyla bir sanayileşme yoktu, üretimlerin büyük çoğu el zanaatlarıyla ufak tezgahlarda gerçekleşmekteydi. Bu sebeple Türkiye ‘nin en gelişmiş olan İstanbul şehrinde bile yeterli büyüklükte sanayi tesisleri bulunmamaktaydı. Bununla birlikte Osmanlı Devleti’nin 19.yüzyılda sanayileşme kararları alarak, bu kararları en yoğun şekilde uyguladığı yer zamanın baş kenti İstanbul ve çevresi olmuştur. Bölgede iş gücü, teknoloji ve yabancı sermaye kurulan fabrika sayılarına yansımıştır.

Yine bu dönemlerde ulaşımın genellikle su yoluyla gerçekleşmesi sebebiyle fabrikalar kent merkezlerinden uzak dere ve deniz kenarlarına konumlandırılmıştır. Boğaz, Marmara ve Haliç kıyılarında endüstri yapıları inşa edilmiştir. Güvenli bir liman olan Haliç’ te çok sayıda sanayi yapısı bulunmaktadır. Genel olarak Haliç limanının güney bölgesine giyim ve gıda sektörü ile ilgili yapılar, kuzey kıyısına ise gemicilik faaliyetleri ile ilgili sanayi yapıları yapılmıştır. Haliç limanı bölgesi İstanbul için çok sayıda loft yapı dönüşümü stoku sağlamıştır.

Galata ve Beyoğlu bölgelerinde modern uzmanlaşma, değişmiş olan ticari yapı ve yurtdışı ilişkilerinin gelişmiş olduğu büyük alanlara sahip banka ve mağazalar gibi ticarethaneler yer almaktadır. Bununla birlikte bu sınırlar içerisinde

birçok atölye de açılmıştır. 19. yüzyıla gelindiğinde bölgelerdeki ulaşım artık gelişmiştir ve bu bölgeler İstanbul’ un en önemli yerleri haline gelmiştir.

Sırasıyla Kadıköy, Bakırköy ve Yeşilköy boğazın her iki yakasında da bulunmaktadır. Ve ulaşım merkezi açısından önemli bir yere dönüşmüşlerdir. Bu semtlere önemli banliyö merkezleri de diyebiliriz. Anadolu yakasındaki bu gelişmeler Haydarpaşa’ da bulunan liman ticaret bölgesi ve Hasanpaşa’ da gazhane bölgelerinde de ticaret ve ulaşım açısından değişimlere neden olmuştur. Bu bölgelerde küçük üretim atölyeleri de oluşmuştur. Üsküdar sahili ise bu değişimlerden kalan tütün ve tahıl depoları olarak kullanılmaktadır. Türkiye’ de büyük sanayilerin aralarında kalan bu eski üretim atölyelerinin ve depolarının mimarlar, sanatçılar ve tasarımcılar tarafından konut olarak dönüştürülmesi ile az da olsa loft örneği sunmuştur. (Pamukçu, 2009)

Amerika’ da ki loft yaşam tarzından etkilenecek tasarlanan mimar ve sanatçıların bu eski sanayi yapılarına ilgi duymasıyla birlikte Türkiye’ de loft örnekleri görülmeye başlanmıştır. Şehir merkezlerinde ki loft örnekleri popüler kültürün yönlendirmesiyle ilgi çekici ve moda olarak görülmüştür.

2.2. Loftun Yurt Dışı’ndaki ve Türkiye’deki Yeri

Türkiye’deki endüstriyel binalar büyük ve orta ölçekli fabrikalardan ya da küçük atölyelerden oluşmaktadır. Bununla birlikte depolar, silo ve atölyelerde bulunmaktadır. Bunlar kentsel endüstriyel üretim sisteminin bir bileşenidir fakat bu yapıların büyük bir kısmı aynı lokasyonda yer almazlar. Örneğin Anadolu yakasındaki Hasanpaşa Mahallesi tarihi gaz üretim tesislerinin olduğu bir bölgedir ve çeşitli küçük atölyeleri içinde barındırır. Galata bölgesi ise geçmişte bir ticaret merkezi olduğu için küçük imalathanelere ev sahipliği yapmaktadır. Bu gibi benzer ve küçük atölyeleri bir arada görmek mümkün fakat daha büyük ölçekteki endüstriyel yapılar genellikle dağınık halde konumlanmaktadır.

Zaman içerisinde özellikle İstanbul’da bulunan bu tür mahallelerde artan kira artışı sebebiyle küçük imalathanelerden temizlenmiştir. Bununla birlikte bu yapılar Türkiye ’deki ilk loftlar olmuşlardır. ABD ’deki loft yaşam tarzı Türkiye ’deki kullanıcıları da etkileyerek loft yaşamına itmiştir. İstanbul’daki şehir merkezleri

kapsamlı bir endüstriyel yer değiştirme yaşamamıştır, bu nedenle çok az ve sınırlı sayıda kalan loftlar daha kullanışlı ve modern bir şekilde kullanıma sunulmuştur.

İstanbul kapsamında bakıldığı zaman göze çarpan rnekler; Levent ’teki eski bir fabrikanın günümüzdeki Levent Loft’a dönüştürülmesi, Hasanpaşa ’daki eski tamirhanelerin mimarlık atölyesine dönüştürülmesi ve Galata ’daki eski elektrikilerin ve aydınlatma armatr atölyelerinin dans stüdyolarına dönüştürülmesi gibi örneklerini görmekteyiz. şkdar sahilinde ise eski tahıl ambarları ve tütün depoları bulunmaktadır. Eskiden deniz ticareti için kullanılan bu endüstri yapıları, loft yapı tarzını açık şekilde ortaya çıkartmaktadır. Bu eski yapıları sanatçılar, mimarlar ve tasarımcılar uzun yıllar konut ve atölye olarak kullanılmışlardır.

‘İstanbul’da geçmişten bugüne kadar yapılan loft dönüşümleri dikkate alındığında şunu gözlemleyebiliriz; büyük üretim tesislerinden dnştrlmemişlerdir bunun yerine kk depolar ve endüstriyel yapılar kullanılmıştır. Bu durum dünya çapındaki dönüşümlerden farklılık göstermektedir.’ (Taner,2011) *‘İstanbul’daki loftlar, sanatçı ve tasarımcıların yurtdışına seyahatleri sırasında loft yaşam tarzında etkilenmeleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte emlak pazarlama ve inşaat şirketleri de yüksek gelirli müşterilere hitap etmek için bunu şık bir meta olarak piyasaya sunmuşlardır. Bu doğrultuda loft yaşam tarzı özellikle İstanbul’da ucuz ve çok amaçlı konut talebini karşılamak için değil, güncel gelişmelerden etkilenen yüksek gelirli kullanıcılar tarafından talep edilen trendler arasında popüler kültürün bir türü olarak görülmüştür.’* (Pamukçu, 2009) Bu açıdan İstanbul’daki loft yapıların çoğu yeniden inşa edilmiş ve sınırlı sayıda endüstri binası loft yaşam tarzına dönüştürülmüştür. Türkiye’deki konut ve ofis binaları için inşaat şirketleri, loft mimarisini benimsemek yerine bir pazarlama aracı olarak kullanmayı seçmiştir. Bu sebeple loft mimarisi Türkiye’de yapısal olarak yok denecek kadar azdır. Sadece loft olarak sunulan benzer yapılar görülmektedir.

2.3. Loft rneklerinin şematik şekilde İncelenmesi

2.3.1. Yurtdışı Loft rnekleri

Hali hazırda belirgin özellikteki loft yapıları bulunarak incelemeye alınmıştır. Loft yapılarının ne şekilde evrildiğini ve değişen işlevini, hangi ihtiyaçla

ortaya çıkıp şu an geldiği noktayı görüp yorumlayacağız. Bu doğrultuda şablon olarak hazırladığımız tablo yardımıyla incelediğimiz loft yapılarına bir kimlik kartı hazırlamak hedeflenmektedir. Mevcut anlamsal kaymayı örnekleri inceleyerek belirlemek amaçlanmaktadır. Bir başka önemli faktör ise bütün dünyada olduğu gibi loft kavram olarak benimsenmiş ve mimari standart biçimi olmuştur.

Türkiye’de ve diğer tüm ülkelerde 21. yüzyılın konuta bakış açısı, barınma ihtiyacının dışında bir biçime dönüşmüştür. Konut fonksiyonlarının yanında ek donatı öğelerinin de bir ihtiyaç kabul edilerek arandığı bir şekle dönüşmüştür. Özellikle ülkemizde konut bir yatırım aracına dönüşerek, insanların konutu ekonomik bir güvence olarak görmesine sebep olmuştur. Küreselleşmenin kişileri tüketim odaklı olmalarına yönelterek konutta kalıcı tercihlerinin değişmesine sebep olmuştur ve çeşitlendirilmiştir.

Günümüz standart konut anlayışını büyük ve geniş ölçekteki ihtiyaca göre daha farklı tasarlanmasıyla başlayan loft serüveni, kullanıcıya geniş hacimlerde kullanışlı bir şekilde yaşamlarını sürdürebileceklerini ortaya koyarak farklı seçeneklerinde var olduğunu göstermiştir. Toplum içerisinde olan kullanıcılara, farklı meslek gruplarına ve çalışma şekillerine göre tercih edecekleri konutlar, kontrol edilemeyen biçimde artan kentleşme sebebiyle konut sayısı fazla olan ve ihtiyacı karşılayan apartman yapıları inşa edilmiştir. Bununla birlikte kullanıcıların sosyal hayatlarına destek olabilecek nitelikteki apartmanlar ve konutlar üretilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda yenilikçi konut tasarımında tüm ülkelerde dönüşme ve yapıyı yeniden kazanma amacı ile yaygınlaşmaya devam eden loft yaşam tarzı tasarımlara yeni bir boyut getirmiştir.

Seçtiğimiz örneklerin daha açıklanabilir ve anlam kaymasını daha net görebilmemiz için kronolojik sıraya göre ele alınacaktır.

2.3.1.1. Bruxelles Loft

Şekil 10. Brüksel/Bruxelles Loft

<https://www.immoweb.be/en/search/loft/for-sale/anderlecht/1070>

Brüksel 'in eski sanayi bölgesinde yer alan 300 metrekarelik bir endüstri yapısıdır. Fabrikadan dönüştürülmesiyle dikkat çeken bir loft yaşam alanı meydana gelmiştir. Bruxelles Loft dönüşümünden önceki kullanımında hayvan derilerinin işlendiği bir fabrika olarak hizmet vermiştir. Tasarımı Stefano Moreno tarafından yapılmış ve tasarım olarak endüstri dokusunu koruyarak çağdaş bir şekilde dekore edilmiştir.

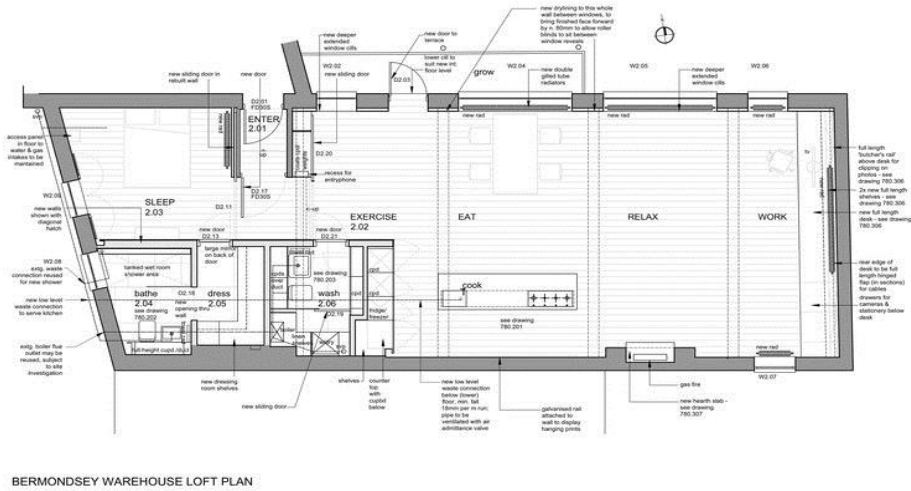
Bruxelles Loft 'ta dört yarı bölümden ve işlevden meydana gelmektedir. Loft yaşamı için 230 metrekarelik bir alan ayrılarak tasarlanmıştır. Özel alanlar olarak belirlenen mahremiyet alanları yani yatak odası ve çocuk odası ana mekândan duvarla ayrılan alanlardır. Geçmiş işlevinde fabrika olarak kullanılan bu yapının gerçek strüktürüne mümkün olduğu kadar az müdahale edilerek tasarlanan bu mekânda gri ve beyaz renkler hakimdir. Yapı tasarlanırken uygulanan tek müdahale tavanlarda açılan ışık sağlayıcı deliklerdir. Mekânın belli kısımlarına doğal ışığı daha iyi verebilmek için dört adet delik açılmıştır.

2.3.1.2. Bermondsey Loft

Şekil 11. Londra/ Bermondsey Loft

<https://www.archdaily.com/481206/bermondsey-warehouse-loft-apartment-form-design-architecture>

Şekil 12. Bermondsey Kat Planı

<https://www.archdaily.com/481206/bermondsey-warehouse-loft-apartment-form-design-architecture>

Tasarım 1990'lı yıllara aittir ve Londra'da Form Tasarım Mimarlık tarafından tasarlanmıştır. Londra-Bermondsey bir loft daire dönüşüm projesi olarak yapılmıştır ve depodan dönüştürölüp yeniden işlevlendirilmiştir. Geniş pencereler, yüksek tavan, serbest plan ve endüstri yapısı özelliklerini taşımaktadır. Bu doğrultuda dönüştürme işlemi gerçekleştirilerek loft yaşam alanı elde edilmiştir. Zemin döşemeleri cilalı ahşaptır ve endüstriyel dokuyu yansıtmaktadır. Beyaz boyalı tuğla duvarlar mekânda dikkat çekmektedir. Bermondsey Loft 'ta iç mekân bölücüleri kullanılmamıştır ve serbest bir plan hakimdir. Bu loft yapısının kat planı incelendiğinde; önemli loft niteliği olan serbest plan, açık şekilde gözlemlenmektedir. Bölücü duvarlar yerine sürgülü kapı tercih edilerek özel alanlar ve yatak odası sınırlandırılmıştır.

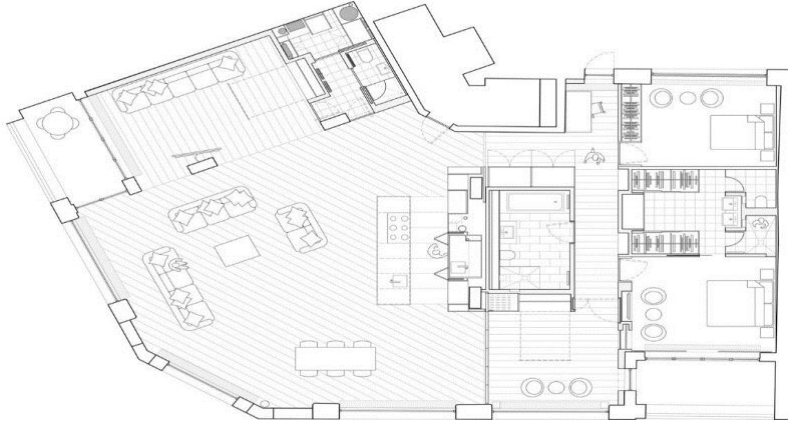
2.3.1.3. Clerkenwell Loft

Şekil 13. Londra/ Clerkenwell Loft

<https://www.archilovers.com/projects/92134/clerkenwell-loft.html>

İnside Out Mimarlık tarafından 2012 yılında lofta dönüştürölerek yeniden işlevlendirilmiştir. Londra Clerkenwell bölgesinde bulunan bu yapı, ismini de bulunduğu yerden almaktadır. Loft 2013 yılında tamamlanmıştır, kendine has mimarisi ve özgünlüğü ile ilgi çekmektedir.

Şekil 14. Clerkenwell Kat Planı

<https://www.archilovers.com/projects/92134/clerkenwell-loft.html>

Clerkenwell Loft 'unda beton duvarların orijinali bozulmadan bırakılmıştır. Beton ve tuğla karışımı yüzeyler, geniş cam pencereler, brüt beton kirişlerle loftun önemli niteliklerini taşımaktadır. Birçok loft yapıda da gördüğümüz gibi; yatak odaları, tuvaletler ve banyolar mahremiyet çerçevesinde bölücü unsurlarla bölünmüştür. Bu yapının planında da görüldüğü üzere, tüm birimler açık sistem olarak tasarlanmıştır. Proje incelendiğinde yemek alanı, oturma alanı ve mutfak bölücü elemanlarla ayrılmamıştır.

2.3.1.4. Manhattan Loft Gardens

Yenilikçi konut mimarisi anlayışı tüm dünyada yaygın kullanılan yüksek katlı binalar, rezidanslar inşaat sektörünün ilgi çekici yapı şekline dönüşmüştür. Rezidanslar ve yüksek katlı blok binalarının kullanıcıya sunduğu birçok sosyal ve kültürel donatı imkânı sağlayabilecek biçimde farklı alanlardan oluşması bu yapılara alışma sürecini hızlandırmıştır. Yüksek katlı binalar artık alışılmış kentleşme sembollerinden birisi olmuştur. Yüksek katlı ve geniş bir temele sahip olmalarından dolayı konut tipi seçenekleri çeşitli ve her kullanıcının farklı ihtiyaçlarına hitap edebilme olanağı sunmaktadır.

Şekil 15. Londra/Manhattan Loft

<https://www.architonic.com/es/project/som-skidmore-owings-merrill-the-stratford-at-manhattan-loft-gardens/20079587>

Manhattan Loft Gardens projesini Skidmore, Owings&Merrill isimli bir şirket tarafından Londra’da tasarlanmıştır. Manhattan bölgesinde Stratford İstasyonu’nun yanına yapılmıştır. 42 katlı olarak inşa edilen bu yapıda, konut dairelerinin haricinde iki adet restoran yedi katlı otel ve spa bölümleri bulunmaktadır. Konut olarak kullanım için ise 248 bağımsız bölüme sahiptir. Konut tipleri olarak ise loft, penthouse ve klasik apartman olarak çeşitlenmektedir. Farklı konut tiplerine sahip başarılı bir örnektir. Tüm bunlarla birlikte ortak ve sosyal alanları da içinde barındıran bu yapı, sahip olduğu kat bahçeleriyle ilgi çekici bir loft projesi olmuştur. Rezidans tipi çok katlı loft bloğu örneği olan Manhattan Loft Gardens, 13 farklı konut türüne sahiptir. Bu türler üç katlı penthouse tipi, iki katlı loft daire tipi ve tek katlı stüdyo evler olmak üzere çeşitlenmektedir. Bizim ilgilendiğimiz loft tipi konutlarda kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır, bunlar tek yataklı ve üç yataklı olarak çeşitlenmektedir. Loft yaşam tarzının niteliklerini genel anlamda taşıyan bu örneği soft loft kategorisine koyabiliriz. Loft konutlarda tavan yükseklikleri 4 metreye kadar ulaşmaktadır.

Tavan yüksekliğinin yüksek olması loftun önemli niteliklerinden bir tanesidir. Bölüntüleme kademeli şekilde uygulanmıştır. Yaşam alanları alt kata konumlandırılırken, uyuma ve özel alanlar üst kata yerleştirilmiştir.

2.3.2. Türkiye Loft Örnekleri

2.3.2.1. Hasanpaşa Loft

Şekil 16. Kadıköy/İstanbul, Hasanpaşa Loft

<http://www.tanjuozelgin.com/interior-design-residential/hasnpasa-loft>

Kadıköy'ün konut çeşitliliğinin fazla olduğu Hasanpaşa bölgesinde bulunmaktadır. 19. yüzyıla ait bu yapı şehir merkezine oldukça yakındır. Önceki dönemlerde sanayinin yoğun olarak görüldüğü bu semt artık sanayi bölgesi özelliğini yitirmektedir.

1980 yılında iç mimar Tanju Özergin 'in araba boya-cila atölyesi olarak kullandığı bu yapı değişen ve artan ihtiyaçlar doğrultusunda loft tarzı olarak kullanılmaya başlamıştır. Üst katını 1987 yılında mimarlık ofisi olarak kullanıma geçirmiştir. Hasanpaşa Loft yapısı 1994'te loft ofis ve ev olarak işlev kazanmıştır ve üst katı konut olarak alt katı ise mimarlık ofisi şeklinde kullanılmıştır. Konut kullanımına tahsis edilmiş olan kat iki ana kısma ayrılmaktadır. Oturma odası ve yaşam alanı mutfağı da içerisine alarak ikinci katta bulunmaktadır. Mekân dikkatli

incelendiğinde, geçmiş kullanımlarından kalarak şimdiye yansımış olan eski gazete parçaları ve sökülen eski nişlerin kalıntıları görülmektedir. Bu gibi eskiye dönük detaylar içeride loft yapı özelliğini vurgulamaktadır. Hasanpaşa Loft'un öne çıkan niteliklerinden birisi de sade detayları olmasıdır.

'Konum itibariyle Hasanpaşa'nın değerli yapılarından birisi olan Hasanpaşa gazhanesinin bir yan sokağında bulunmaktadır, hemen yanındaki dükkân oto tamirhanesi olan DB Mimarlık-Bünyamin Derman ofisidir ve kendileri tarafından mimarlık ofisine dönüştürülmüştür. Hasanpaşa Loft kent içinde yoğun bir bölgede alternatif yaşam alanı sunmaktadır.' (Özelgin, 2004)

2.3.2.2. Beyoğlu Mısır Apartmanı

Şekil 17. Beyoğlu/İstanbul, Beyoğlu Mısır Apartmanı

<https://www.turanakinci.com/portfolio-view/beyoglu-misir-apartmani/>

1900'lü yılların başında Mısırlı Abbas Halim Paşa tarafından kışın konaklamak için kışlık ev olarak, Hovsep Aznavuryan 'a tasarlatılmıştır. Konum olarak Beyoğlu'nda bulunmaktadır ve bina art nouveau tarzını taşımaktadır.

Beyoğlu Mısır Apartman 'ında altı kat vardır, teras bölümünde iç tarafa gizlenmiş iki kat daha bulunmaktadır. Lokanta, atölye ve iş yeri olarak da işlevlendirilen ikinci kat dairesi Durmuş Dilekçi ve Mimar Emir Uras tarafından loft mimarisine uygun olarak tasarlanmıştır.

Tavan yüksekliği 4 metredir, serbest bir plana ve yüksek geniş pencerelere sahiptir. Bu özelliklerde loftun niteliklerini karşılamaktadır. Yer yer tavan kazanmıştır ve o şekilde bırakılmıştır.

Eski kullanımı olan lokantadan kalma seramik parçaları aynı şekilde duvarda korunmaktadır. Yemek yeme alanı ve mutfak ilave olarak yapılmıştır, banyo alanı dışında hiçbir alanda bölüntü aracı kullanılmamıştır. Zeminde kaplama olarak su kontraplağı kullanılmıştır.

Mısır Apartmanı, İstanbul'un ilk yapılan betonarme yapılarından bir tanesidir. İnce işçilikli dekoratif süslemelerin ön plana çıktığı, kıvrımların ve bitkisel çeşitli desenlerin sıklıkla kullanıldığı Art-Nouveau tarzını yansıtmaktadır. Osmanlı devlet adamı, Mısır eyaleti yöneticilerinden Abbas Halim Paşa tarafından Ermeni asıllı Mimar Hovsep Aznavuryan'a yaptırılmıştır. Art-Nouveau tarzındaki yapının inşasına 1905 yılında başlandı. İnşaat malzemelerinin büyük çoğunluğu Fransa'dan getirildi. Yaklaşık 4,5 yıl süren inşaat çalışmalarının ardından yapı, 1910 yılında tamamlanarak Paşa'ya teslim edildi. Orijinal planda bina, zeminde dükkânlar olmak üzere toplam 6 kattan oluşuyordu. En üst katın bir bölümü çamaşırhane, kalan kısmı teras olarak kullanılıyordu.

İstiklal Caddesi (eski adıyla Cadde-i Kebir), Acara Sokağı ve Akarsu Sokağı olmak üzere üç cepheden yola bakan yapının giriş kapısı ve ön cephesi İstiklal Caddesi'ndedir. Konağın Sahibi Abbas Halim Paşa tarafından kişisel konut olarak yaptırılmışsa da, Paşa'nın ölümünün ardından yapı, varisleri tarafından katlara ayrılmak suretiyle apartmana dönüştürülmüş ve 1940 yılında dönemin ünlü işadamlarından Hayri İpar'a satılmıştır. İpar ailesinin mülkiyetinde yapıda birtakım değişiklikler yapılmıştır. Mevcut binaya 2 kat daha eklenmiş, ve 9. katın da ruhsatı

alınmıştır. Ancak 9. katın yapımı hiçbir zaman gerçekleşmemiştir. Apartmana sonradan bir asansör de eklenmiştir. Asansör zemin katla 8. kat arasında çalışmaktadır.

2.3.2.3. İstanbul Modern Sanat Müzesi (Antrepo No 4)

Şekil 18. Karaköy/İstanbul, İstanbul Modern Sanat Müzesi (Antrepo No 4)

Karagöz, Zeynep. Tasarımda Loft Anlayışı. Diss. İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, 2007.

Türkiye Denizcilik İşletmeleri'ne ait yedi adet antrepo binası Karaköy Limanında yer almaktadır. Çok önemli bir liman olan bu bölge Osmanlı İmparatorluğu döneminden itibaren kullanılan bir ticaret limanıdır. Antrepolar 1950'li yıllarda inşa edilmiştir ve 1986 yılına kadar işlevine yük deposu olarak devam etmiştir. Değişen ihtiyaçlara göre 1986 yılında Karaköy Limanı yük gemisi trafiğine kapatılmıştır, tır trafiğine ise 1988'de kapatılmıştır. Tır trafiğine kapanmasının ardından limanı sadece kruvaziyer tip yolcu gemileri ve bazı devletlere ait olan yolcu gemileri kullanabilmektedir.

Bu antrepolardan 1 No'lu ve 2 No'lu olanlar halen yolcu salonu olarak kullanımını devam ettirmektedir. 4 No'lu antrepo ise kuru yük gemisi deposu olarak kullanılmaktaydı, 2003 yılında yapılan 8. Uluslararası İstanbul Bienali bu antrepoda gerçekleşmiştir. Bu Bienal'in ardından başbakanlık tarafından İstanbul Kültür Sanat Vakfı olarak müze kullanımına sunulmuştur. Bu doğrultuda 11 Aralık 2004 tarihinde İstanbul Modern Sanat Müzesi açılmıştır.

Eski bir kuru yük deposu olarak kullanılan bu antrepo, İstanbul Modern Sanat Müzesine dönüştürülerek müze haline gelmiştir ve klasik bir loft örneklerindendir. Tüm katlarda 4000 metrekarelik kapalı alana sahiptir ve iki katlı betonarme yapıdan oluşmaktadır. Alt katının tavan yüksekliği 6 metre, üst katın tavan yüksekliği ise 5 metredir.

Zemin hem alt katta hem üst katta betondur ve gri epoksiyle kaplıdır. Yeni fonksiyonunun müze olarak belirlenmesinin ardından yapılan işlemlerde tesisat elemanları ve kirişler açıkta bırakılarak yapının eski dokusu korunmaya çalışılmıştır. Tavana çelik halatlarla asılmış olan havalandırma kanalları ve yangın söndürme tesisatı görülmektedir. Kolonlar, kirişler ve tavan gri renkte bırakılmıştır. Eserlerin monte edileceği bazı kolonlara alçıpan panellerle kaplanıp beyaza boyanarak sergileme yapılmıştır. Gri tonlarının yoğunlukta olmasının nedeni ise sergi alanındaki sergilenen ürünlerin ön plana çıkarılmasıdır.

Mekân aydınlatması hem doğal hem de yapay ışık kullanılarak sağlanmaktadır. Yapıdaki geniş sabit pencereler sayesinde içeriye bol miktarda ışık girmektedir. Pencereler takılmış olan stor perdeler sayesinde gerekli görüldüğünde ışık kesilebilmektedir. Aydınlatma elemanı olarak ise tavana monte edilmiş sürme raylar üzerinde spot ışıklar yer almaktadır ve sergilenen ürünlerin doğrudan aydınlanmasını sağlamaktadır. Buna ek olarak tavanda asılı olan floresan lambalar bulunmaktadır.

İstanbul Modern Sanat Müzesi Antrepo No:4'ün müzeye çevrilmesiyle oluşmuştur. 1950'li yıllarında yapılmış olan bu mekân uzun yıllar yük antreposu olarak kullanılmıştır ve bina aslına uygun şekilde strüktür bozulmadan dönüştürülmüştür. Kolon ve kirişler orijinal haliyle açıkta bırakılmıştır, sadece boya işlemi yapılarak yeni bir görünüm elde edilmiştir. Mekânın tasarımında çelik ve camın yanı sıra epoksi gibi yeni güncel malzemelerde kullanılmıştır. İstanbul Modern Sanat Müzesi serbest plan, yüksek tavan, geniş pencereler, çıplak strüktür ve endüstri yapısı olarak loftun tüm niteliklerini taşımaktadır. Mekânda yapısal ölçütler bakımından dönüştürüldüğünde gerçek loft, yüklenen yeni işlevi karşılaması neticesinde ise ticari-kurumsal loft kapsamına girmektedir.

2.3.2.4. Santral İstanbul (Silahtarağa Elektrik Santrali)

Şekil 19. Haliç/İstanbul, Santral İstanbul (Silahtarağa Elektrik Santrali)

<https://www.eyupsultan.bel.tr/tr/main/pages/santral-istanbul/1812>

İstanbul'un Haliç Bölgesinde konumlanan Silahtarağa Elektrik Santrali doğal bir limandır. 19.yüzyılda yoğun sanayileşme hareketine geçilmesinin ardından Haliç Sahilindeki yalıların yerini endüstri yapıları almaya başlamıştır. Bahsettiğimiz dönemde Unkapanı Köprüsü'nün doğu tarafına inşa edilmesi yasak olan ağır sanayi tesislerinin bulunduğu bölgeler Unkapanı ve Silahtarağa olarak şekillenmiştir. Silahtarağa Elektrik Santrali 1910 yılında kurulmuş ve 1983 yılına kadar faaliyet göstermiştir.

Haliç Bölgesi 1984'ten başlayarak sanayi bölgesi olmaktan uzaklaştırılmıştır ve kamusal alana dönüştürülmek istenmiştir. Silahtarağa elektrik santrali 2004 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı onayı ile önce adı Santra İstanbul'a dönüştürülmüştür ve sonrasında Bilgi Üniversite'sinin de bakanlığa yapmış olduğu talep doğrultusunda üniversiteye dönüştürülmüştür. Bu santral alanı 118 dönümlük bir alana sahiptir ve içerisinde sanatçı atölyeleri, enerji müzesi, kamuya açık kütüphane ve Bilgi Üniversitesine ait çeşitli binalar bulunmaktadır.

Yapımları farklı zamanlarda olan 3 makine dairesi ve 4 kazan dairesinden meydana gelmektedir. 1 ve 2 no'lu makine daireleri yeni işlevinde enerji müzesi olarak kullanılmaktadır. Bu kısım çelik konstrüksiyondan oluşmaktadır ve tavanı büyük mekânları da içerisine alabilmesi için oldukça yüksektir. Yapıda bulunan asma katlar ve geniş alan sayesinde serbest plana sahiptir. Tesisat öğeleri ve yapısal özellikleri açıkta bırakılmıştır. Yapıya sonradan ilave edilen fonksiyonlarda sanayi dokusuna uyumlu şekilde yapılmıştır. Örneğin müze alanına sonradan eklenen yürüyen merdivenin, mekanik özellikleri görülebilir şekilde saydam malzemeyle yapılmıştır.

Pencereler dökme demir doğramalara sahiptir ve sabittir. Boyutlarının oldukça büyük olması mekâna ışık girebilmesine imkân sağlamaktadır. Geçmişimizde kullanılan bu tarz endüstri ve sanayi binaları kullanılabilir hale getirilerek aslında yapının korunması da sağlanmaktadır. İçerisindeki sanayi tipi makineler her ne kadar kullanılmıyor olsa da sergilenmek için geçmişin izlerini taşımaya devam ediyor.

Günümüzde kültür, sanat ve eğitim merkezi haline dönüşmüş bu yapı geniş pencereler, serbest plan, yüksek tavan ve çıplak strüktür niteliklerini taşımaktadır. Tarihsel doku ve endüstri izleri korunduğu için köken olarak gerçek lofttur fakat günümüzde mekânsal kullanım açısından değerlendirdiğimizde ticari-kamusal lofttan oluşmaktadır.

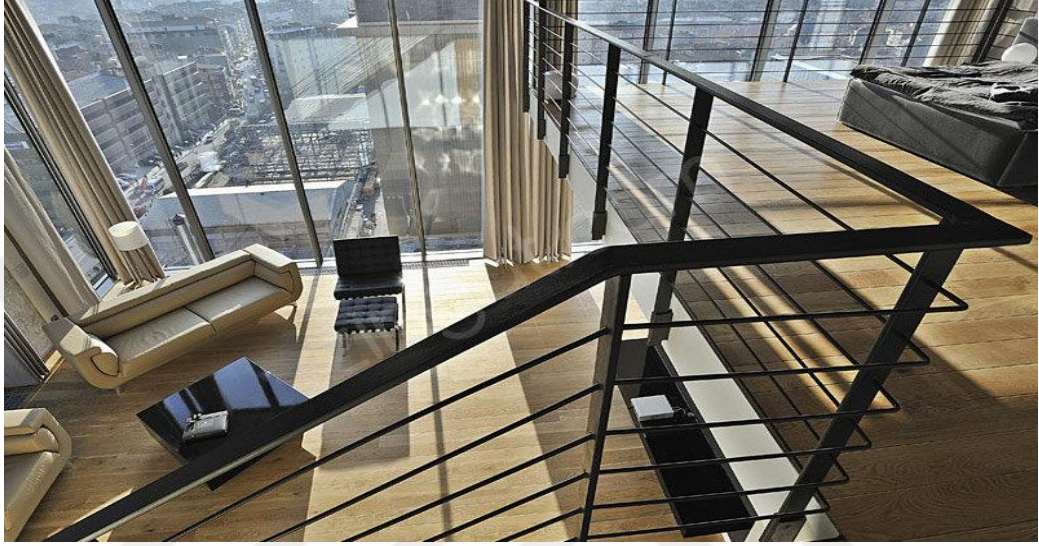
2.3.2.5. Levent Loft

Levent Loft Projesi İstanbul'un Levent semtinde Tabanlıoğlu Mimarlık tarafından inşa edilmiştir. İstanbul'un ilk markalı projesidir ve 2007 yılında tamamlanmıştır. 11 katlı ve 7 katlı iki blok şeklinde tasarlanmıştır. Toplamda 3870 metrekarelik bir alana sahiptir. 2 blokta 144 daire bulunmaktadır.

Şekil 20. Levent Loft

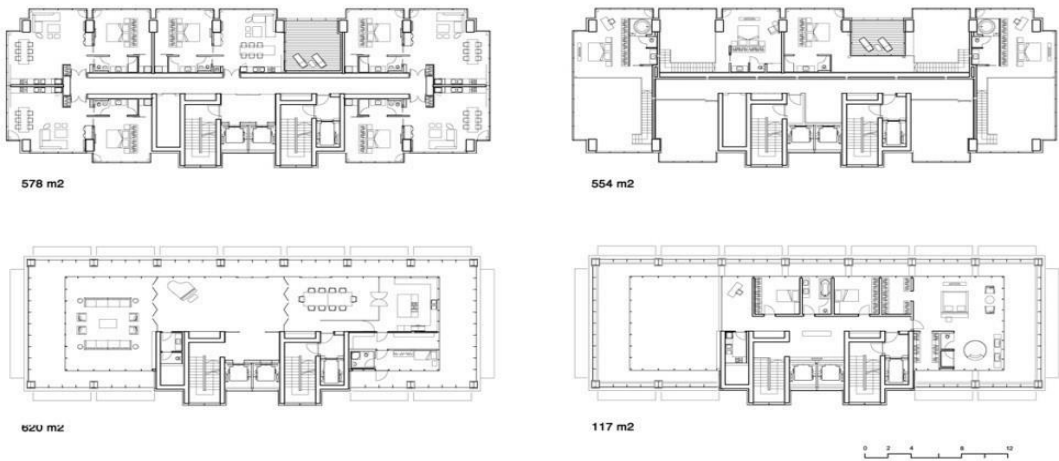
<https://residences.com.tr/levent-loft-1-levent-loft-bahce/>

Levent Loft'un binasının üretim amacı fabrikadır, bu sebeple bir dönüşüm projesidir. Dönüşümünde mevcut karkas ve beton yapı korunarak konut projesine evrilmiştir. Tavan, kolon, kiriş gibi betonarme elemanlar gizlenmediği için loft ölçütleri bakımından sahte lofta uymaktadır. Yüksek tavan, serbest plan, geniş pencereler ve çıplak strüktür niteliklerini taşımaktadır.

Şekil 21. Levent Loft İç Dizayn

<https://www.zingat.com/site/levent-loft-bahce-332000b>

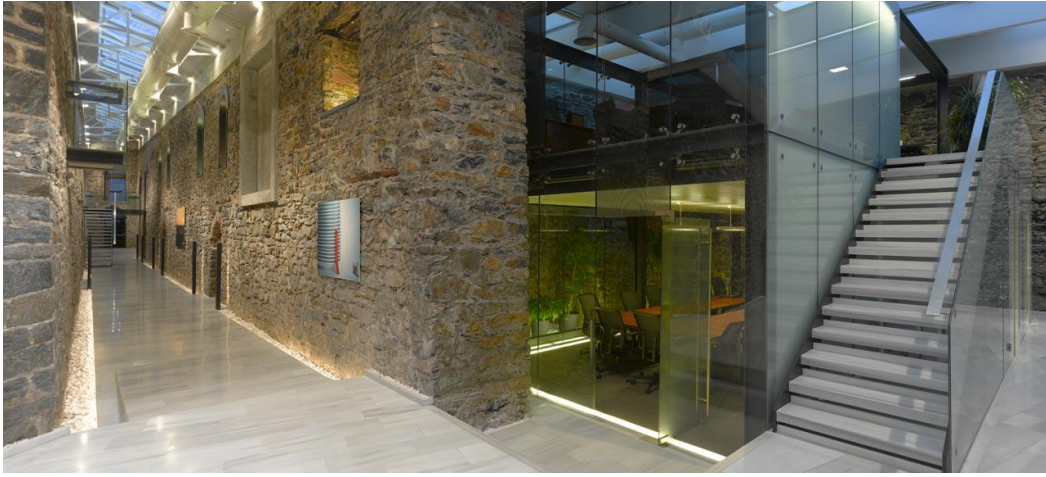

Şekil 22. Levent Loft Kat Planı

<https://www.dekorhobi.com/levent-loft-bahce-kat-planlari-7378.html>

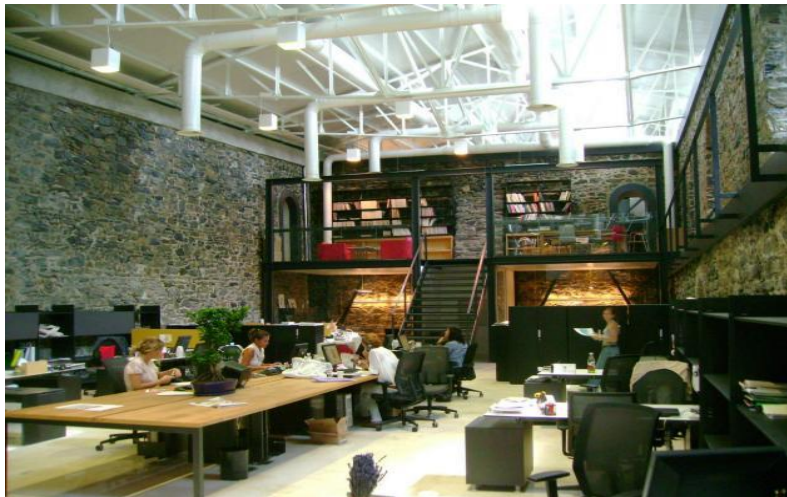
Dairelerin kat yükseklikleri 3 ile 6 metre arasında değişiklik göstermektedir. Tavan yükseklikleri loft dairelerde binanın karkas yapısını korumaktadır, bu yüzden alışıl gelmiş konutlardan daha çeşitli ve yüksektir. Dairelerde çıplak strüktür niteliği açık bir şekilde görölmektedir. Taşıyıcı kolonlar ve kirişler mekâna bakıldığında direk algılanmaktadır. Kiriş ve kolonlar bürüt beton olarak ham haliyle bırakılmıştır. Yangın söndürücülerin tesisat boruları açık ve görünür biçimde tavanda bulunmaktadır.

2.3.2.6. DB Tuzambarı

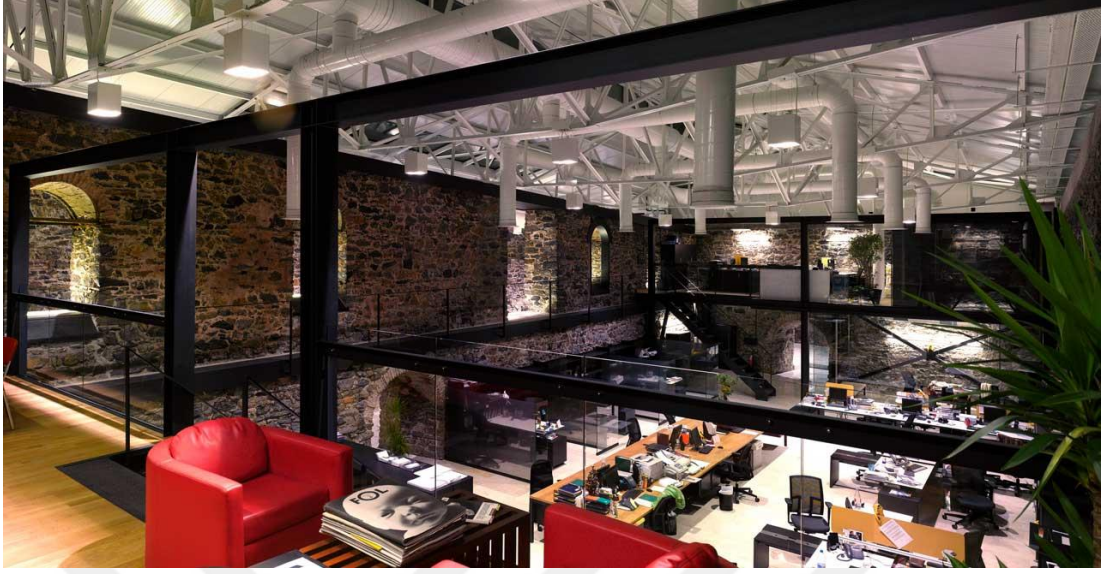
Şekil 23. Beyoğlu/İstanbul, DDB Tuzambarı

<https://ecarch.com/works/tuzambari-ddb-ofis/>

Şekil 24. Reklam Ajansı Olarak Kullanım

<https://officesnapshots.com/2010/06/08/medina-turgul-ddb-offices/>

Şekil 25. Dört Ayrı Galeriden Oluşan Ve 10 Metreyi Aşan Yüksekliği Ve Kalın Taş Duvar Yapısı İle Son Derece Kuvvetli Bir Mekân Olan Tuz Ambarında İhtiyaca Yönelik Olarak Asma Katlar Yapılmış Ve Bunlar Birbirlerine Bağlanmıştır

<https://ecarch.com/works/tuzambari-ddb-ofis/>

Beyoğlu'nun Kasımpaşa ilçesinde yer alan tuzamabarı İstanbul'un en eski yerleşimlerinden birisidir. DDB Medina Turgul tarafından 2008 yılında reklam ajansı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu yapının eski işlevine dair kesin bilgiler olmasa da barut deposu olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Reklam ajansına dönüştürülmeden önce ise tuz, tütün ve alkol deposu olarak tek el tarafından kullanılmaktaydı.

Dönüşüm sırasında yapının aslı korunmaya çalışılmış ve yıkılmış olan eski taş duvarlar aynı şekliyle onarılmıştır. Taş duvarların haricinde mekânda çelik ve camdan oluşan ikinci bir katman oluşturularak koruma artırılmıştır. Bu yapılan cam-çelik strüktür hem alanları bölmek için hem de tarihi yapıyı görünür biçimde saklamayı hedeflemiştir. Yapının tesisat öğeleri tamamen açık bir şekilde çatıdan geçmektedir.

Tuzambarı 170 yıllık bir yapı olarak zamanın endüstriyel bir parçasıdır. Eskiden Tekil'in olan bu yapı Medina Turgul DDB şirketi tarafından kiralanarak kapsamlı bir dönüşüme uğramıştır.

Tavan yüksekliği 10 metreyi aşmaktadır ve çok kalın duvarlara sahiptir. Dönüşümde çok sayıda asma kat yapılmış ve çalışma alanları birbirine bu yollarla bağlanmıştır. Taş duvarların kendi dokularını koruyabilmeleri için derz araları yıkanmış ve çeşitli analizler sonucu karar verilen kimyasal yardımıyla güçlendirme işlemi yapılmıştır. Bu doğrultuda modern ve korumacı bir yapı ortaya konulmuştur.

2.3.2.7. Karaköy Loft

Şekil 26. Karaköy/İstanbul, Karaköy Loft

<https://www.archdaily.com/552329/karakoy-loft-ofist>

Karaköy Loft 180 metrekarelik alanıyla Karaköy'de yer almaktadır. Ermeni Kilisesi ve Galata Kulesi'ne komşu olan bu mekân orta yaşlı bir kişinin kişisel ihtiyaçlarına ve yaşam tarzına uygun şekilde Ofist Mimarlık tarafından tasarlanmıştır. Karaköy'ün en hareketli sokaklarında yer alması, malzeme seçimi ve tasarım kararlarını etkilemiştir. Bölümlere ayrılmadan tek hacim şeklinde tasarlandı ve endüstriyel etki göz önünde tutularak bir bütünlük sağlanmıştır.

Şekil 27. Karaköy Loft Asma Kat Görünümü

<https://www.archdaily.com/552329/karakoy-loft-ofist>

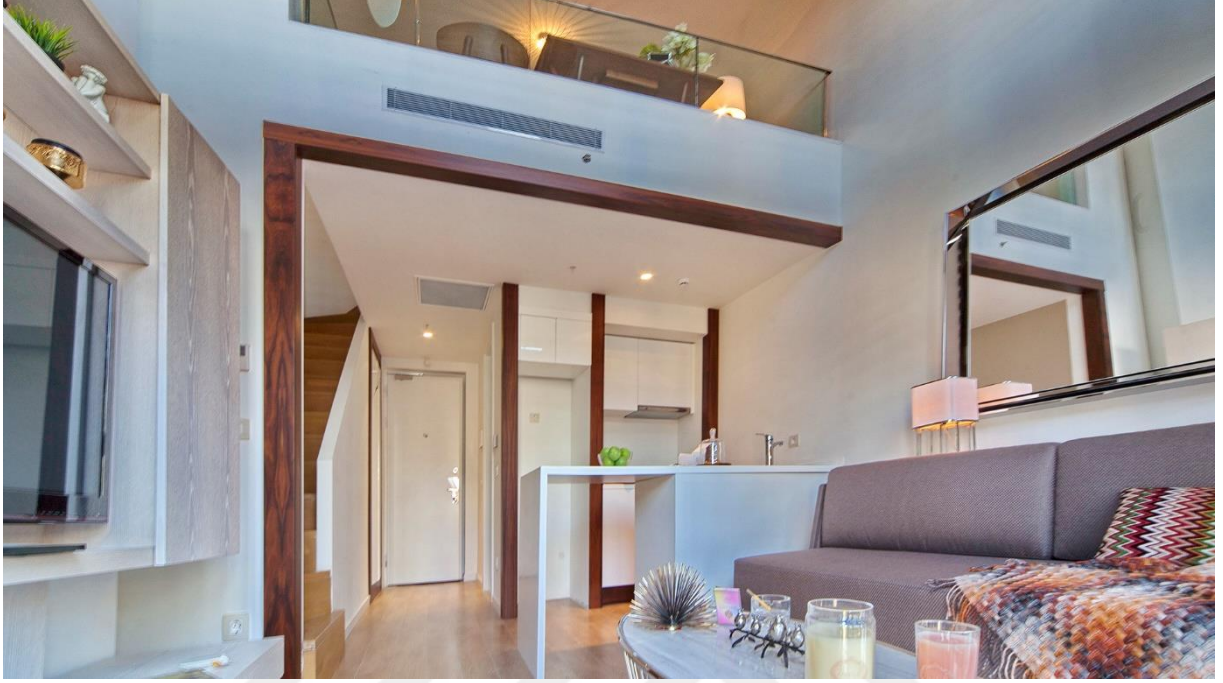
Uyuma ve banyo gibi özel alanların yer aldığı asma katta, yatak ve küvet gibi bölümler gaz betonuyla doldurulmuştur. Zemin rahat dolaşılabilmesi amacıyla kesintisiz bir şekilde çimento esaslı malzemeye kaplanmıştır.

2.3.2.8. Nef Flats Levent 163

Çağdaş yaşamın getirmiş olduğu otopark, güvenlik, spor merkezi gibi kültürel donatılar bu tarz projelerin ve yeni tip konutların vazgeçilmezi haline gelmiştir. Bu tür projelere örnek gösterilebilecek bir proje de Nef 163'tür. Nef 163 Autoban Mimarlık tarafından tasarlanmış konut bloğu örneklerindendir. Çok sayıda olan konu seçeneklerinden loftu da proje içerisine dahil etmiştir.

Nef 163 projesi İstanbul Gültepe bölgesinde inşa edilmiştir. 4.400 metrekarelik bir alana sahip olan Nef 163, 2010 yılında yapıma başlanmıştır. Tüm

Nef projelerinin yüklenicisi olan Timur Gayrimenkul tarafından yapılmış ve Autoban Mimarlık tarafından tasarlanmıştır.

Şekil 28. Levent/İstanbul, NEF Flats 163

<https://www.nef.com.tr/projeler/nef-levent-163>

Bu mimarlık şirketi projeyi tasarlarken gemi konteynırlarından yola çıkarak ilham aldıklarını söylemişlerdir. Projenin tamamında bütüncül ve modüler bir örgü sağlanmıştır.

Nef 163 konut bloğunun türü soft loft olarak belirlenmektedir. Alışıl gelmiş loft niteliklerine sahip olan bu konutlarda daha sık kullanılan günlük yaşam alanı olan mutfak ve salon alt katta, ıslak hacimler ve yatak odaları üst katta yer almaktadır. Alt kattan asma kata ulaşım merdivenle sağlanmaktadır. Konutlar küçük metrekarelerde tasarlandığı için asma kat fonksiyonu işlevsel şekilde bütünleştirilmiştir. Asma katın yeterince ışık alamayacağı durumlar düşünülerek saydam bir malzemeyle alt taraftan bölünmüştür. Böylelikle hem alt katla tasarımsal bir bağ kurulmuştur, hem de ışıktan en verimli şekilde yararlanılmaktadır.

Şekil 29. Nef 163

<https://www.nef.com.tr/projeler/nef-levent-163>

Konutlarda sıradanlaşmış kapılar kullanmak yerine belli ölçülerde açıklık bırakılmıştır. Alt kat bölümünde, hareketli ve sabit mobilyalarla ayrılmıştır. Bu durum gerekli görülen durumlarda mekâna esneklik katılabilmesini sağlamaktadır. Dikeyde süreklilik kesilmemiştir ve duvar yerden tavana kadar uzanmaktadır.

2.3.3. Edinilen Kavramlar ve Tablo Gösterimi

Elde edilen veriler neticesinde loft yapı örnekleri incelenerek çeşitli kavramlar elde edilmiştir. Bu kavram tablosu loft yapılarıdaki anlam kaymasını ortaya çıkarmak ve loft yapıların eskiden hangi kavramları bünyesinde bulundurduğu ve şimdi yeni olarak nitelendirilebilecek loft yapıların hangi kavramları kaybederek değişim gösterdiğini saptamak amacıyla oluşturulmuştur. Bu kavramların anlam kaymasına ilişkin zaman içerisinde hangi izleri kaybettiği ve hangilerini taşıdığı irdelenecektir.

Kavramlar bir yapının taşıdığı nitelikleri bir araya toplayan ve genelleyici bir özelliğe sahiptir. Bu doğrultuda kavramlar yapı ile ilgili yola çıkılan birçok alanda başlangıç noktası ve yönlendirici olduğu düşünülmektedir. Loft kavramları belirlenirken; çeşitli tez, makale ve akademik yayınlardan, literatür kaynaklarından yararlanılmıştır. Çalışma çerçevesinde loft yapı tarzının ilk ortaya çıkışından itibaren yapılan örnekler incelenmiştir.

Elde edilen tüm bu bilgiler sonucunda yapı tarzına ilişkin kavramlar şunlardır; "sanayi etkisi, açıklık, kişiselleştirilebilme, yeni işleve uygunluk, dönüşüm, adaptasyon, loft karakteri, tarihi etki, mahremiyet, esneklik, işlevsellik,

özgünlük, ekonomik, doğal ışık, yapay ışık, farklılık, yorumlanabilirlik, simgesellik, bitmemiş yapı/bitmemişlik, çarpıtma/ taklit, karmaşa, nitelikli boşluk, yaşama elverişlilik, mobilya adaptasyonu". Belirlenen kavramlar geliştirilebilir değiştirilebilir niteliktedir ve bunlar bir başlangıç niteliğinde ortaya konulmuştur.

Aşağıdaki tablo taslağında loft yapı kavramları ve temel özellikleri ele alınarak örnekler üzerinden irdelenecektir.

Tablo 1: Loft Yapılarda Nitelik Ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Tasarımcısı: Konum: İlk Yapı Tarihi: Dönüşüm Tarihi: İlk İşlevi: Mevcut İşlevi: Kullanıcı Profili:	TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	
		Yüksek Tavan	
		Büyük Pencere	
		Çıplak Strüktür	
		Endüstri Yapısı	
	KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ	Ev Loft	
		Ticaret Amaçlı Loft	
		Çok Katlı Loft	
		Çatı Katı Loft	
		Asma Katlı Loft	
		Kamusal Kullanım	
	YAPISAL LOFT TÜRLERİ	Gerçek Loft	
		Doğal Loft	
		Sahte Loft	
		Yeni Loft	
Ara Loft			
LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ			
Sanayi Etkisi	Mahremiyet	Yorumlanabilirlik	
Açıklık	Esneklik	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	İşlevsellik	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	
Yeni İşleve Uygunluk	Özgünlük	Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	Ekonomik	Karmaşa	
Adaptasyon	Doğal Işık	Nitelikli Boşluk	
Loft Karakteri	Yapay Işık	Yaşama Elverişlilik	
Tarihi Etki	Farklılık	Mobilya Adaptasyonu	
KAVRAM AÇIKLAMASI			

KAVRAM	TANIM
Sanayi Etkisi	Endüstri yapısında dönüştürülen loftun dönüşümden sonra sanayi izlerini ne derecede koruması durumu.
Açıklık	Loft yapıların özelliklerinden biri olan bölüntüsüz alan.
Kişiselleştirilebilme	Dönüşmüş olan yapının kullanıcılarına uygunluk düzeyi.
Yeni İşleve Uygunluk:	Yapının fiziki özelliklerinin verilen yeni işleve uygunluk göstermesi.
Dönüşüm	Yapının endüstri binasından veya başka bir işlevde kullanılırken loft yapısına dönüştürülmesi.
Adaptasyon	Dönüştürülmüş olan loft yapısının çevreye ve dönüşüm alanına adaptasyonu.
Loft karakteri	Yapının gerekli loft niteliklerini taşıması ile birlikte mekâna yüklenen hissiyat.
Tarihi Etki	Loftun tarihsel süreç içerisinde uğradığı yıpranma ve etkiler sonucu meydana gelen yorgunluk.
Mahremiyet	Loftun özelliklerinden olan bölüntüsüzlük özelliğini barındırması.
Esneklik	Açık bir düzlem olan loft mekânın ihtiyaca göre yeniden başkalaştırılabilme durumu.
İşlevsellik	Bağımsız olarak ayrılan alanların kullanıcı ihtiyaçlarının karşılanması durumu.
Özgünlük	Mekânın kendine özel bir hissiyatının olması, diğerlerinden ayrılmasını sağlayan bariz özellik.

Ekonomik	Loft yapının dönüşüm aşamasında harcanan işçilik ve malzeme giderinin bütçeyi zorlamaması durumu.
Doğal Işık	Loft yapıların niteliği olan büyük pencereleri sahip olması ve bunun neticesinde doğal ışıktan verimli şekilde yararlanması.
Yapay Işık	Mekânda yapay aydınlatmanın kullanılması ve bundan faydalanılması durumu.
Farklılık	Yapı olarak dönüşümün hem çevreye hem de mekâna bir farklılık getirmesi durumu.
Yorumlanabilirlik	Yapının olumsuz yönlerini tespit ederek geçerli bir eleştiri getirebilme durumu.
Simgesellik	Loft yapının zaman içerisinde tarihi veya önemli bir yapı özelliği kazanması.
Bitmemiş yapı/ Bitmemişlik	Dönüştürülen mekânda insan yaşamına elverişliliği açısından ideal şekilde yaşayabilme durumu.
Çarpıtma/ Taklit	Günümüzde örneklerini gördüğümüz loft yapıların belirli özelliklerini taklit ederek inşa edilmesi.
Karmaşa	Dönüşüme uğrayan mekânın istenilenin dışında karmaşık olma hali.
Nitelikli Boşluk	Loftlarda bulunan bölüntüsüzlük özelliğinin meydana getirdiği boşluğu etkin kullanabilme durumu.
Yaşama Elverişlilik	Dönüşüme uğrayan mekânın insan yaşamı için sağlıklı ve kullanışlı olma durumu.
Mobilya Adaptasyonu	Dönüşüme uğramış loft yapının loft niteliklerini taşıması ile mobilyaların tasarımı destekleme durumu.

Tablo 2: Bruxelles Loft Nitelik ve Kavram Analizi

	Yapı Adı: Bruxelles Loft Tasarımcısı: - Konum: Brüksel İlk Yapı Tarihi: 1930'li yıllar Dönüşüm Tarihi: - İlk İşlevi: Fabrika Mevcut İşlevi: Konut Kullanıcı Profili: Ev Sahibi	TEMELE ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
			Yüksek Tavan	✓
			Büyük Pencere	✓
			Çıplak Strüktür	✓
			Endüstri Yapısı	✓
		KULLANIMA GÖRE LOFT TİRLERİ	Ev Loft	✓
			Ticaret Amaçlı Loft	
			Çok Katlı Loft	
			Çatı Katı Loft	
			Asma Katlı Loft	
			Kamusal Kullanım	
		YAPISAL LOFT TİRLERİ	Gerçek Loft	✓
			Doğal Loft	
			Sahte Loft	
			Yeni Loft	
			Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ					
Sanayi Etkisi	✓	Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik	✓	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	✓
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	✓
Loft Karakteri	✓	Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki	✓	Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	✓
KAVRAM AÇIKLAMASI					
Yeni İşleve Uygunluk: Yapının fiziki özelliklerinin verilen yeni işleve uygunluk göstermesi					
Esneklik: Açık bir düzlem olan loft mekanın ihtiyaca göre başkalaştırılabilme durumu					
Bitmemişlik: Dönüştürülen mekanda insan yaşamının elverişliliği açısından ideal şekilde yaşanılabilme durumu					
Nitelikli Boşluk: Loftlarda bulunan bölüntüsüzlük özelliğinin meydana getirdiği boşluğu etkin kullanabilme durumu					

Tablo 3: Bermondsey Loft Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Bermondsey Loft
Tasarımcısı: Form Tasarım Mimarlık
Konum: Londra
İlk Yapı Tarihi: -
Dönüşüm Tarihi: 2004
İlk İşlevi: Depo
Mevcut İşlevi: Konut
Kullanıcı Profili: Ev Sahibi

TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
	Yüksek Tavan	✓
	Büyük Pencere	✓
	Çıplak Strüktür	
	Endüstri Yapısı	✓
KULLANIMA GÖRE LOFT TİRLERİ	Ev Loft	✓
	Ticaret Amaçlı Loft	
	Çok Katlı Loft	
	Çatı Katı Loft	
	Asma Katlı Loft	
	Kamusal Kullanım	
YAPISAL LOFT TİRLERİ	Gerçek Loft	✓
	Doğal Loft	
	Sahte Loft	
	Yeni Loft	
	Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi	✓	Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik	✓	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük		Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	✓
Loft Karakteri	✓	Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki	✓	Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Dönüşüm: Yapının endüstri binasından veya başka işlevde kullanılırken loft yapı tarzına dönüştürülmesi
Ekonomik: Loft yapının dönüşüm aşamasındaki harcanan işçilik ve malzeme ekonomisi
Yorumlanabilirlik: Loft yapısının olumsuz yönlerini tespit ederek geçerli bir eleştiri getirilebilme durumu
Farklılık: Yapı olarak dönüşümün hem çevreye hemde mekana bir farklılık getirmesi durumu

Tablo 4: Clerkenwell Loft Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Clerkenwell Loft
Tasarımcısı: Inside Out Mimarlık
Konum: Londra/Clerkenwell
İlk Yapı Tarihi: -
Dönüşüm Tarihi: 2012
İlk İşlevi: Depo
Mevcut İşlevi: Konut
Kullanıcı Profili: Ev Sahibi

TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
	Yüksek Tavan	✓
	Büyük Pencereleer	✓
	Çıplak Strüktür	✓
	Endüstri Yapısı	✓
KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ	Ev Loft	✓
	Ticaret Amaçlı Loft	
	Çok Katlı Loft	
	Çatı Katı Loft	
	Asma Katlı Loft	
	Kamusal Kullanım	
YAPISAL LOFT TÜRLERİ	Gerçek Loft	✓
	Doğal Loft	
	Sahte Loft	
	Yeni Loft	
	Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi	✓	Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik	✓	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	✓
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	✓
Loft Karakteri	✓	Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki	✓	Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Özgünlük: Mekanın kenine özel bir hissiyatının olması, diğerlerinden ayrılmasını sağlayan bariz özellik
Doğal Işık: Loftun büyük pencerelere sahip olması ve neticesinde doğal ışıktan verimli şekilde yararlanılması
Yeni İşleve Uygunluk: Yapının fiziki özelliklerinin verilen yeni işleve uygunluk göstermesi
Nitelikli Boşluk: Loftlarda bulunan bölüntüsüzlük özelliğinin meydana getirdiği boşluğu etkin kullanabilme durumu

Tablo 5: Manhattan Loft Gardens Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Manhattan Loft Gardens
Tasarımcısı: Skidmore,Owings&Merrill
Konum: Londra/Manhattan
İlk Yapı Tarihi: -
Dönüşüm Tarihi: 2012
İlk İşlevi: Depo
Mevcut İşlevi: Konut
Kullanıcı Profili: Ev Sahibi

TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
	Yüksek Tavan	✓
	Büyük Pencere	✓
	Çıplak Strüktür	✓
	Endüstri Yapısı	✓
KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ	Ev Loft	✓
	Ticaret Amaçlı Loft	
	Çok Katlı Loft	
	Çatı Katı Loft	
	Asma Katlı Loft	
	Kamusal Kullanım	
YAPISAL LOFT TÜRLERİ	Gerçek Loft	
	Doğal Loft	
	Sahte Loft	
	Yeni Loft	✓
	Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi		Mahremiyet	✓	Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık		Esneklik		Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik		Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	
Yeni İşleve Uygunluk		Özgünlük		Çarpıtma/Taklit	✓
Dönüşüm		Ekonomik		Karmaşa	
Adaptasyon		Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	
Loft Karakteri		Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki		Farklılık		Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Kişiselleştirilebilme: Dönüşmüş olan loft yapının kullanıcılarına uygunluk düzeyi
Mahremiyet: Loftun özelliklerinden olan bölüntüsüzlük özelliğini barındırması
Yorumlanabilirlik: Loft yapısının olumsuz yönlerini tespit ederek geçerli bir eleştiri getirilebilme durumu
Yaşama Elverişlilik: Dönüşüme uğrayan mekanın insan yaşamı için sağlıklı ve kullanışlı olma durumu

Tablo6: Hasanpaşa Loft Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Hasanpaşa Loft
Tasarımcısı: Tanju Özelgin
Konum: Kadıköy/İstanbul
İlk Yapı Tarihi: 1950'li yıllar
Dönüşüm Tarihi: 1987
İlk İşlevi: Oto Tamircisi
Mevcut İşlevi: Konut/Mimarlık Ofisi
Kullanıcı Profili: Müşteri

TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
	Yüksek Tavan	✓
	Büyük Pencerele r	
	Çıplak Strüktür	✓
	Endüstri Yapısı	✓
KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ	Ev Loft	✓
	Ticaret Amaçlı Loft	✓
	Çok Katlı Loft	✓
	Çatı Katı Loft	
	Asma Katlı Loft	
	Kamusal Kullanım	
YAPISAL LOFT TÜRLERİ	Gerçek Loft	
	Doğal Loft	✓
	Sahte Loft	
	Yeni Loft	
	Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi	✓	Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık		Esneklik		Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik		Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	✓
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık		Nitelikli Boşluk	
Loft Karakteri	✓	Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	
Tarihi Etki	✓	Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	

KAVRAM AÇIKLAMASI

Kişiselleştirilebilme: Dönüşmüş olan loft yapının kullanıcılarına uygunluk düzeyi
Loft Karakteri: Yapının gerekli loft niteliklerini taşımasıyla birlikte mekana yüklenen hissiyat
Tarihi Etki: Loftun tarihsel süreç içerisindeki uğradığı yıpranma ve etkilerle kazandığı yorgunluk
Bitmemişlik: Dönüştürülen mekanda insan yaşamının elverişliliği açısından ideal şekilde yaşanılabilme durumu

Tablo7: Beyoğlu Mısır Apartmanı Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Beyoğlu Mısır Apartmanı

Tasarımcısı: Hovsep Aznavuryan

Konum: Beyoğlu/İstanbul

İlk Yapı Tarihi: 1910

Dönüşüm Tarihi: 1940

İlk İşlevi: Kışlık Ev

Mevcut İşlevi: Konut

Kullanıcı Profili: Ev Sahipleri

TEMEL ÖZELLİKLER

Serbest Plan	✓
Yüksek Tavan	✓
Büyük Pencere	
Çıplak Strüktür	✓
Endüstri Yapısı	

KULLANIMA GÖRE LOFT TİRLERİ

Ev Loft	✓
Ticaret Amaçlı Loft	
Çok Katlı Loft	✓
Çatı Katı Loft	
Asma Katlı Loft	
Kamusal Kullanım	

YAPISAL LOFT TİRLERİ

Gerçek Loft	✓
Doğal Loft	
Sahte Loft	
Yeni Loft	
Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi	✓	Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik	✓	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	✓
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık		Nitelikli Boşluk	
Loft Karakteri	✓	Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki	✓	Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Açıklık: Loft yapı özelliklerinden biri olan bölünmüş alan.

Dönüşüm: Yapının endüstri binasından veya başka işlevde kullanılırken loft yapı tarzına dönüştürülmesi.

Adaptasyon: Dönüştürülmüş olan loft yapısının çevreye ve dönüşüm alanına adaptasyonu.

Farklılık: Yapı olarak dönüşümün hem çevreye hemde mekana bir farklılık getirmesi durumu.

Tablo8: İstanbul Modern Sanat Müzesi(Antrepo No4) Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: İstanbul Modern Sanat Müzesi
(Antrepo No:4)

Tasarımcısı: İstanbul Kültür Sanat Vakfı

Konum: Karaköy/İstanbul

İlk Yapı Tarihi: 1950

Dönüşüm Tarihi: 2003

İlk İşlevi: Yük Deposu

Mevcut İşlevi: Sanat Müzesi

Kullanıcı Profili: Ziyaretçiler

TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
	Yüksek Tavan	✓
	Büyük Pencere	
	Çıplak Strüktür	✓
	Endüstri Yapısı	✓

KULLANIMA GÖRE LOFT TİRLERİ	Ev Loft	
	Ticaret Amaçlı Loft	✓
	Çok Katlı Loft	
	Çatı Katı Loft	
	Asma Katlı Loft	
	Kamusal Kullanım	✓

YAPISAL LOFT TİRLERİ	Gerçek Loft	✓
	Doğal Loft	
	Sahte Loft	
	Yeni Loft	
	Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi		Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik	✓	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık		Nitelikli Boşluk	✓
Loft Karakteri		Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki		Farklılık		Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Yeni İşleve Uygunluk: Yapının fiziki özelliklerinin verilen yeni işleve uygunluk göstermesi
Esneklik: Açık bir düzlem olan loft mekanın ihtiyaca göre başkalaştırılabilme durumu
Nitelikli Boşluk: Loftlarda bulunan bölüntüsüzlük özelliğinin meydana getirdiği boşluğu etkin kullanabilme durumu
Mobilya Adaptasyonu: Dönüşmüş niteliklerini taşımasıyla birlikte mobilyaların tasarımı destekleme durumu

Tablo9: Santral İstanbul(Silahtarağa Elektrik Santrali) Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Santral İstanbul
(Silahtarağa Elektrik Santrali)
Tasarımcısı: Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Konum: Haliç/İstanbul
İlk Yapı Tarihi: 1910
Dönüşüm Tarihi: 2004
İlk İşlevi: Elektrik Santrali
Mevcut İşlevi: Üniversite
Kullanıcı Profili: Öğrenci

TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
	Yüksek Tavan	✓
	Büyük Pencere	✓
	Çıplak Strüktür	✓
	Endüstri Yapısı	✓
KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ	Ev Loft	
	Ticaret Amaçlı Loft	✓
	Çok Katlı Loft	
	Çatı Katı Loft	
	Asma Katlı Loft	
	Kamusal Kullanım	✓
YAPISAL LOFT TÜRLERİ	Gerçek Loft	✓
	Doğal Loft	
	Sahte Loft	
	Yeni Loft	
	Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi	✓	Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	✓
Kişiselleştirilebilme		İşlevsellik	✓	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	✓
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	✓
Loft Karakteri		Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	
Tarihi Etki	✓	Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Sanayi etkisi: Endüstri yapsından dönüştürülen loftun, dönüşümden sonra sanayi izlerini ne derece koruması
Açıklık: Loft yapıların özelliklerinden biri olan bölüntüsüz alan
İşlevsellik: Bağımsız olarak ayrılan alanların kullanıcı ihtiyaçlarını karşılaması durumu
Tarihi Etki: Loftun tarihsel süreç içerisindeki uğradığı yıpranma ve etkilerle kazandığı yorgunluk.

Tablo10: Levent Loft Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Levent Loft

Tasarımcısı: Tabanlıoğlu Mimarlık

Konum: Levent/İstanbul

İlk Yapı Tarihi: 2007

Dönüşüm Tarihi: 2007

İlk İşlevi: Fabrika/Ofis

Mevcut İşlevi: Konut

Kullanıcı Profili: Ev Sahipleri

TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
	Yüksek Tavan	✓
	Büyük Pencereleler	✓
	Çıplak Strüktür	✓
	Endüstri Yapısı	
KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ	Ev Loft	✓
	Ticaret Amaçlı Loft	
	Çok Katlı Loft	
	Çatı Katı Loft	
	Asma Katlı Loft	
	Kamusal Kullanım	
YAPISAL LOFT TÜRLERİ	Gerçek Loft	
	Doğal Loft	
	Sahte Loft	✓
	Yeni Loft	
	Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi		Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik	✓	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	✓
Dönüşüm		Ekonomik		Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	✓
Loft Karakteri		Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki		Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Özgünlük: Mekanın kenine özel bir hissiyatının olması, diğerlerinden ayrılmasını sağlayan bariz özellik
Doğal Işık: Loftun büyük pencerelere sahip olması ve neticesinde doğal ışıktan verimli şekilde yararlanılması
Çarpıtma/Taklit: Günümüzde örneklerini gördüğümüz loft yapılarının belli özelliklerinin taklit edilerek inşa edilmesi
Nitelikli Boşluk: Loftlarda bulunan bölünüsüzlük özelliğinin meydana getirdiği boşluğu etkin kullanabilme durumu

Tablo11: DB Tuzambarı Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: DB Tuzambarı

Tasarımcısı: DBB Medina Turgul

Konum: Kasımpaşa/İstanbul

İlk Yapı Tarihi: 1850'li yıllar

Dönüşüm Tarihi: 2008

İlk İşlevi: Tuz, Alkol ve Tütün Deposu

Mevcut İşlevi: Reklam Ajansı

Kullanıcı Profili: Müşteriler

TEMEL ÖZELLİKLER	Serbest Plan	✓
	Yüksek Tavan	✓
	Büyük Pencereler	✓
	Çıplak Strüktür	✓
	Endüstri Yapısı	✓
KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ	Ev Loft	
	Ticaret Amaçlı Loft	✓
	Çok Katlı Loft	
	Çatı Katı Loft	
	Asma Katlı Loft	✓
	Kamusal Kullanım	
YAPISAL LOFT TÜRLERİ	Gerçek Loft	✓
	Doğal Loft	
	Sahte Loft	
	Yeni Loft	
	Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi	✓	Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik	✓	Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	✓
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	✓
Loft Karakteri	✓	Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	
Tarihi Etki	✓	Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Dönüşüm: Yapının endüstri binasından veya başka işlevde kullanılırken loft yapı tarzına dönüştürülmesi

Ekonomik: Loft yapının dönüşüm aşamasındaki harcanan işçilik ve malzeme ekonomisi

Yorumlanabilirlik: Loft yapısının olumsuz yönlerini tespit ederek geçerli bir eleştiri getirilebilme durumu

Bitmemişlik: Dönüştürülen mekanda insan yaşamının elverişliliği açısından ideal şekilde yaşanılabilme durumu

Tablo12: Karaköy Loft Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: Karaköy Loft

Tasarımcısı: Ofist Mimarlık

Konum: Karaköy/İstanbul

İlk Yapı Tarihi: 1900'li yıllar

Dönüşüm Tarihi: 2014

İlk İşlevi: İş Yeri

Mevcut İşlevi: Konut

Kullanıcı Profili: Ev Sahibi

TEMEL ÖZELLİKLER

Serbest Plan	✓
Yüksek Tavan	✓
Büyük Pencere	✓
Çıplak Strüktür	
Endüstri Yapısı	✓

KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ

Ev Loft	✓
Ticaret Amaçlı Loft	
Çok Katlı Loft	
Çatı Katı Loft	✓
Asma Katlı Loft	
Kamusal Kullanım	

YAPISAL LOFT TÜRLERİ

Gerçek Loft	✓
Doğal Loft	
Sahte Loft	
Yeni Loft	
Ara Loft	

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi	✓	Mahremiyet		Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık	✓	Esneklik	✓	Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik		Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	✓
Yeni İşleve Uygunluk	✓	Özgünlük	✓	Çarpıtma/Taklit	
Dönüşüm	✓	Ekonomik	✓	Karmaşa	
Adaptasyon	✓	Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	✓
Loft Karakteri	✓	Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki		Farklılık	✓	Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Kişiselleştirilebilme: Dönüşmüş olan loft yapının kullanıcılarına uygunluk düzeyi

Loft Karakteri: Yapının gerekli loft niteliklerini taşımasıyla birlikte mekana yüklenen hissiyat

Nitelikli Boşluk: Loftlarda bulunan bölüntüsüzlük özelliğinin meydana getirdiği boşluğu etkin kullanabilme durumu

Mobilya Adaptasyonu: Dönüşmüş niteliklerini taşımasıyla birlikte mobilyaların tasarımı destekleme durumu

Tablo13: NEF Flats Levent 163 Nitelik ve Kavram Analizi

Yapı Adı: NEF Flats Levent 163

Tasarımcısı: Autoban

Konum: Levent/İstanbul

İlk Yapı Tarihi: 2010

Dönüşüm Tarihi: -

İlk İşlevi: -

Mevcut İşlevi: Konut

Kullanıcı Profili: Ev Sahibi

TEMEL ÖZELLİKLER

Serbest Plan

Yüksek Tavan

Büyük Pencere

Çıplak Strüktür

Endüstri Yapısı

KULLANIMA GÖRE LOFT TÜRLERİ

Ev Loft

Ticaret Amaçlı Loft

Çok Katlı Loft

Çatı Katı Loft

Asma Katlı Loft

Kamusal Kullanım

YAPISAL LOFT TÜRLERİ

Gerçek Loft

Doğal Loft

Sahte Loft

Yeni Loft

Ara Loft

LOFT KAVRAMLARI-NİTELİKLERİ

Sanayi Etkisi		Mahremiyet	✓	Yorumlanabilirlik	✓
Açıklık		Esneklik		Simgesellik	
Kişiselleştirilebilme	✓	İşlevsellik		Bitmemiş Yapı/Bitmemişlik	
Yeni İşleve Uygunluk		Özgünlük		Çarpıtma/Taklit	✓
Dönüşüm		Ekonomik		Karmaşa	
Adaptasyon		Doğal Işık	✓	Nitelikli Boşluk	
Loft Karakteri		Yapay Işık	✓	Yaşama Elverişlilik	✓
Tarihi Etki		Farklılık		Mobilya Adaptasyonu	✓

KAVRAM AÇIKLAMASI

Kişiselleştirilebilme: Dönüşmüş olan loft yapının kullanıcısına uygunluk düzeyi

Mahremiyet: Loftun özelliklerinden olan bölüntüsüzlük özelliğini barındırması

Yorumlanabilirlik: Loft yapısının olumsuz yönlerini tespit ederek geçerli bir eleştiri getirilebilme durumu

Yaşama Elverişlilik: Dönüşüme uğrayan mekanın insan yaşamı için sağlıklı ve kullanışlı olma durumu

2.4. Loft Yapıları Etkileyen Doğal Sebepler

Loft yapılarda anlam kaymasını yakalayabilmek için kültür-konut ilişkisinin incelenmesi gerekmektedir. Konut değişimi ve biçimlenmesi, mimari formlar gibi kriterlerin etkileriyle ortaya çıkmaktadır. Bu çok yönlü etkileşimin sonucunda ortaya çıkan konutların şekillenmesi sadece fiziksel etkilerle değil, sosyokültürel olayların tamamını kapsamaktadır. Malzumdar konut değişim nedenini şöyle açıklamıştır: *'Kurallar, normlar ve sosyal ilişkiler.'*

Konutun sahip olduğu farklı yönlü ilişkiler tarihsel gelişim süreci içerisinde yaşanan tüm değişimlerden etkilenmesine sebep olmuştur. Toplumun sahip olduğu sosyal alt yapı sürekli bir değişim içerisinde ve kullanmakta oldukları mevcut mekanlarda buna ayak uydurarak değişmektedir. Sosyal yapı zamanla farklılaşmış ve konutlar buna cevap verememiştir. Toplumun adetleri, kuralları, alışkanlıkları ve ilişkileri sonucu meydana gelen gereksinimler ve beklentiler ihtiyacı karşılamak amacıyla, konut yapılaşmasını doğrudan etkilemiştir. Değişiklikler, bulunulan bölgeye göre şekillenmektedir. Ekonomik, sosyal, kültürel ve fiziksel faktörlerdeki değişimler konuyla birebir ilgilidir. Konut ve yapı oluşumunda değişimin ve kültürün etkilerinin sebeplerinden bahsederken, etkilenmelerinin sebeplerinden de bahsedilmesi gerekmektedir. Konut oluşumunda değişikliğe uğrama çerçevesinde meydana gelen faktörler bulunmaktadır, bu faktörler bize konutun nasıl değiştiğini anlamak açısından ışık tutacaktır.

Konut oluşumundaki çevresel faktörler; iklim, yerleşim, malzeme ve teknoloji olarak sıralanabilir. Konut oluşumundaki sosyo-ekonomik faktörlere ise; politika ve ekonomi örnek gösterilebilir. Bahsettiğimiz bu etkileri tüm konut ve diğer yapılarda olduğu gibi konumuz olan loft yapı tarzında da görmekteyiz. Bu doğrultuda etkileri açıklayarak önümüze daha somut veriler koyacağız ve loft yapılardaki anlam kaymasına yaklaşıcağız.

2.4.1. Çevresel Faktörler

Yerleşim, iklim, malzeme ve teknoloji olmak üzere dört temel faktörden oluşmaktadır.

2.4.1.1. Yerleşim

Yerleşim alanları kentsel yerleşimler ve kırsal yerleşimler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kırsal yerleşimlerde dağınık yerleşim ve toplu yerleşimler olmak üzere kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır. Dağınık yerleşimler su sorununun olmadığı, yağışın bol olduğu nemli iklim bölgelerinde görülür. Evler arasında boşluklar vardır ve araları bağ, bahçe, tarla gibi boşluklarla bölünmektedir. Genellikle bu tip yerleşimlere Karadeniz bölgesinde rastlamaktayız. Toplu yerleşmeler ise suyun ve yağışın kısıtlı olduğu bölgelerde görülür. İnsanlar bu yüzden su birikintilerine yakın konumlanmıştır. Genellikle toplu yerleşim örneklerine daha sık rastlamaktayız. Bir diğer yerleşim birimi ise kentsel yerleşimdir. Ticaret, sanayi, eğitim gibi alanlarda çalışan insanların yaşadığı gelişmiş ve büyük yerleşim alanıdır. Bu kentsel yerleşim alanları da nüfus yoğunluğuna göre kendi içerisinde büyük kentler, orta kentler ve küçük kentler olarak ayrılmaktadır.

2.4.1.2. İklim

Geçmişten bu yana konut türleri incelendiğinde değişime doğal çevre şartlarının da etkisi olduğu görülmektedir. Doğanın getirmiş olduğu iklim şartları konut bazında insanların kültürel alışkanlıklarının değişmesine sebep olmuştur. Buna bağlı olarak yapıda kullanılan yapı malzemeleri, yapım teknikleri ve kullanım biçimleri şekillenmektedir. Buna örnek olarak soğuk iklime sahip olan bölgelerde, pencereler daha küçük ölçülerde tasarlanırken, sıcak iklime sahip yerlerde ise pencereler daha büyük yapılmıştır ve doğal ışık faktörü daha etkim kullanılmıştır.

2.4.1.3. Malzeme

Barınma, insanlık var olduğundan beri en temel ihtiyaçlardan birisi olmuştur. Teknolojinin henüz var olmadığı eski tarihlerde barınaklar inşa edilerek barınma ihtiyacı karşılanmıştır. Gelişen ve ilerleyen öğrenim teknikleriyle malzemeler işlenmeye başlanmış ve konut gelişimine yön verilmiştir. Giderek gelişen bu sistem mimari tarzlar ortaya çıkartarak konut kültürünü değişime açık hale getirmiştir. Bu süreç içerisinde insanların konut yapım teknikleri ve barınma kültüründe değişiklikler meydana gelmiştir. Nemli olan iklim bölgelerinde ahşap yapıları, daha kurak olan bölgelerde ise kerpiç ve toprak ev örneklerini görmekteyiz.

2.4.1.4. Teknoloji

Geçmişten günümüze toplumların ekonomik yapıları gelişerek daha karmaşık ve büyük bir hal almıştır. Buna bağlı olarak yapı sektöründe de ilerlemeler meydana gelmiştir. Bu ilerlemeler neticesinde, teknoloji gelişmiş ve yeni olana ulaşabilmek kolaylaşmıştır. Bu durum düzenli bir şekilde devam ederek bulunduğu zamanın koşullarına uyumlu, yenilikçi ve kendi normlarını ortaya koyabilen bir toplum düzeni meydana getirmiştir.

Teknolojinin gelişmesi, her zaman toplum üzerinde belli bir düzen içerisinde gerçekleşmez. Gelişmiş olan sanayi çoğunluklarının dayatmasıyla toplumun yeni teknolojik gelişmelerden büyük ölçüde ve hızlı bir şekilde etkilendiği görülmektedir. Belli bir dayatma neticesinde kazanılan teknolojinin yenilikçi yüzünü tecrübe edememiş toplumlarda meydana getirebilmektedir. Bu hızlı adaptasyona maruz kalan bazı kentlerde ortaya çıkacak sorunlar öngörülemez bir takım olumsuz sonuçlar meydana getirebilmektedir. Bu doğrultuda teknolojik gelişmelerin konut alanında karmaşık yansımaları olmuştur. Bu durumdaki temel mantalite, gelişmiş toplumlarda gelişen teknolojiyle beraber yaşam kalitesini geliştirmek amaçlanırken geleneksel toplumlarda bu değişim bir statü belirleme parametresi olarak görülmektedir. Bu doğrultuda konut-teknoloji arasındaki bu bağlantı insanların sosyal hayatına dokunarak şekillendirmektedir.

2.5. Loft Konutların Ve Yapıların Değişimi

Konutlardaki değişim aşamaların, konut kullanıcılarının kültürlerinin ve alışkanlıklarının değişime uğramasıyla meydana geldiğini görmekteyiz. Konutların zaman içerisinde değişmesi ve yenilenmesi kullanıcının değişen ihtiyaçlarına göre değişmektedir. Bu değişim doğrultusunda yeni ihtiyaçlar edinen toplum yapısı süreç içerisinde konut programlarını da değiştirmiştir. Yaşam alanı ve konut değişimindeki en önemli etki toplumun kültür yapısıdır. Kültürün değişmesiyle beraber o toplumun barınma mekanları da değişiklik göstermeye başlar. Rapaport, konuyla alakalı şöyle demiştir; *'Form kültürün gerçek bir parçası değildir, sadece onun ürünüdür. Kültürün yol açtığı sosyal çeşitlilik fiziksel forma dönüşmektedir. Yaşam tarzı, davranışlar, aktivite sistemleri, sosyal kuruluşlar, sosyal strüktürler, statüler, güç ilişkileri, anlamları gibi bazı kültürel açılımlar bina formunun kavramsal altyapısında önemli roller oynamaktadır.'* (Rapaport, 1969)

Tüm bu sebeplerle birlikte loft yapılarda dahil olmak üzere, yapıların değişmesindeki nedenler; değişen imar planları, ekonomik nedenler, kullanıcı-kültür yapısındaki değişimler, aile yapısındaki değişiklikler, kullanıcı hareketlerinin değişimi, teknolojik değişim ve gelişmeler gibi faktörler de söz konusudur. Eski zamanlardan beri konut ihtiyacı temelde barınma işlevini karşılarsa da bunun haricinde insanların sosyalleşme ve kültür bütünlüklerine sahip çıktığı özel alanlar olmuştur.

Değişen sosyo-kültürel yapı ve yaşam şartları ile konutta ihtiyaç duyulan kriterler ve beklentiler de değişmiştir. İnsanların yaşam alanlarındaki farklılaşma rahat yaşam koşullarını ve lükse duyulan ihtiyacı da beraberinde getirmiştir. Bunun neticesinde insanların yaşam tarzlarında bireysellik fikri görülmeye başlanmıştır. Bu fikir doğrultusunda kullanıcılar çevresini ve kendi yaşam alanını kendileri oluşturmaya başlamışlardır.

Yaşlıca kullanıcı-çevre ve eski yapıların kaybedilmesinin sebebini şöyle açıklamıştır:

'Kentlerde tarih boyunca süregelen sosyal-kültürel-ekonomik değişim / dönüşümler, fiziki mekanlarında da sürekli farklılaşmalara neden oluşturmaktadır. Bu oluşum bir anlamda, yeniden üretim sürecidir. Toplumsal ve mekânsal olarak

ortaya çıkan bu yeniden üretim ise bir müdahaleler süreci olarak ele alınabilir. Yeniden üretim genel anlamda içsel ve dışsal müdahaleler olmak üzere ikiye ayrılabilir. İçsel müdahale, doku içerisinde yaşayan kullanıcıların, değişen gereksinim, istem ve ilişkileri bağlamında ortaya çıkan müdahalelerdir. Kullanıcı, çoğu zaman bilinçsiz olarak dokudaki yapıları ve çevreyi bozucu müdahalelerde bulunmaktadır. Dokunun yakın çevresindeki yeni yapılaşmalara benzer yapılar oluşturarak ya da alanı terk ederek, sonuçta dokunun bozulmasına veya çöküntü alanı haline gelmesine neden olmaktadır. ' (Yaşlıca, 2002)

Bahsettiğimiz değişimlere dışsal müdahalenin de etkisi büyüktür. Bu dışsal müdahaleler zaman zaman rant taleplerinin etkisi de olabilmektedir. Belirlenen bu bilgilerdeki rant talepleri genellikle yerel yönetimin onayından geçmekte ve bu bağlamda yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Çevredeki kentsel ve tarihi dokuya baskı yapılarak değişime zorlanmaktadır. Bunun sonucunda genellikle kaçak ve üstünkörü müdahalelerle birlikte kentsel doku zarar görerek bozulmaktadır.

2.5.1. Konut-Kullanıcı Arasındaki Değişim

İnsanlığın varoluşundan bu yana barınma ihtiyacı ve sorunları her zaman güncel bir sorun olmuştur. Eski zamanlarda insanlar çeşitli ihtiyaçlarına göre bazen çevresinde bulunan coğrafi şartlardaki mekanları, bazen de doğanın sağladığı imkanlar ve malzemeleri kullanarak kendilerine barınma alanları oluşturmuşlardır. O zamanın şartlarında konutların fonksiyonu kullanıcıların dış tehditlerden korunması ve barınma faaliyetini sürdürebilmesi olmuştur. Sonrasında sürekli olarak güncellenen ve değişmekte olan bu ihtiyaçlar, konutların da değişmesine sebep olmuştur.

Bu değişiklikler sosyal hayatın farklılaşması, teknoloji ve değişen iklim koşulları gibi farklılıklardır. Bu doğrultuda kullanıcılar yaşadıkları konuta farklı anlamlar yükleyerek yeni ihtiyaç ve istek gereksinimleri ortaya çıkmıştır. Bu değişim ve ihtiyaçlar günümüzde dahil olmak üzere devam etmektedir.

Konut ve kullanıcı arasında kurulan ilişki, konutun kullanıcı talep ve isteklerine cevap verebilmesi ve mekânı en verimli şekilde kullanarak algılayabilmesini sağlamaktadır. Bu doğrultuda farklı kullanıcılarında bu mekâna

uyum sağlamasıyla beraber konut anlayışında değişimler meydana gelmektedir. Kullanıcıların mekânı algılama biçimi değişerek farklı işlevler yüklenmektedir. İncelediğim loft yapı tarzı da aslında bu şekilde doğmuştur. İnsanların gelişen farklı ihtiyaçları doğrultusunda endüstri yapılarına farklı işlev yüklenerek, konutun bir bölümünde değişime gidilmiştir.

Konut kullanıcıları genellikle konutlarının tasarım sürecinde tasarımıyla birlikte karar almak ister. Bu istekler neticesinde tasarımın bazı kriterleri oluşmaktadır. Bunlar kullanıcının gelir düzeyi, kültür ve estetiği, çevredeki geleneksel doku, tasarlanacak olan konutla ilgili beklentiler gibi birçok etken bulunmaktadır. Kullanıcının istek ve gereksinimleri değiştikçe konut alanındaki şartlarda gelişip değişmektedir.

2.6. Anlam Kayması

Tüm bu saptamaları göz önünde bulundurursak ve tez konumuz olarak incelediğimiz, loft yaşam tarzı geçmişten günümüze ulaşana kadar büyük bir anlam kayması yaşamıştır. Loft yapılar geçmişte sanayi bölgelerinde endüstri yapılarının, sanatçılar ve mimarlar tarafından aslını koruyarak yaşam alanına dönüştürülmesiyle ortaya çıkmıştır. O zamanki kullanıcı ihtiyaçları ekonomik bir şekilde sanatçıların hem barınma hem de işlerini yürütebilecekleri bir yapı olarak görülen loft, günümüzde toplu konut tarzındaki yapılara dönüşmüş ve rant odağı olmuştur. Loft yapılarıdaki bu anlam kaymasının diğer bir sebebi olarak, değişen kullanıcı ihtiyaçları, gelişen teknoloji ve insanların yaşadıkları yerdeki sosyalleşme arzusu da loft yapıları bu konuma getirmiştir. Günümüzde kullanıcılar yaşam alanlarının yakınında gün içerisinde vakit geçirebilecekleri yerlere ihtiyaç duyarlar ve yine günümüz kullanıcıları artık konutlarını bir statü aracı olarak görmektedirler. Hal böyle olunca eski endüstri yapıları artık tercih edilmeyerek, yıkılıp çok katlı yapıların inşa edilmesine sebep olmuştur. Yeni yapılan ve blok tarzı olan yüksek katlı yapılar, loft tarzının birçok kriterini taşıyamakta fakat loft adı altında pazarlanmaktadır. Diğer konut tiplerinden farklı olmasıyla ve kullanıcı ihtiyaçlarını karşılaması sebebiyle üst düzey gelir durumu olan kullanıcılar için tercih edilmektedir. Loft yapıların ortaya çıkış sebebi ekonomik durumunu idare etmek amacıyla sanatçıların

bu endüstri yapılarını tercih ederek, hem barınma ihtiyacını hem de gerekli sergi ve çalışma alanlarını bir arada kurgulanmasını sağlamaktadır. Günümüzde ise loft yapılar üst düzey gelir gruplarına hitap etmektedir. Eski depo/antrepo gibi yapılar yıkılarak korunmamaktadır. Kullanıcıların eskiden bu yapıları kullanması hem tarihi dokuya sahip çıkmasına hem de tarihin etkilerini taşıyan yapıların korunmasına destek vermektedir. Ne yazık ki günümüzde bu gibi durumlar çoğunlukla göz ardı edilerek gerekli koruma sağlanamamaktadır. Kentlerde hızlı ve kontrolsüz nüfus artışı bu gerekli korumayı mümkün kılamamaktadır. Nüfusun fazlalaşmasıyla birlikte artan konut ihtiyacı kentlerde yüksek katlı yapılara yönelim sağlanmaktadır. Tüm bu durumlar tarihi dokuya ve kentsel çevreye baskı yaparak loft tarzı yapıların değişimine sebep olmuştur ve bir anlam kayması meydana getirmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

LOFT KAVRAMINI LİTERATÜRE KAZANDIRMA

Loft kavramı yabancı kökeni olan İngilizce'den olduğu gibi alınarak dilimize yerleştirilmiştir. Loftun terimsel olarak Türkçe bir karşılığı bulunmamaktadır. Sözlük anlamı olarak 'çatı arası, çatı katı' olarak tanımlanmıştır. Bu anlam zaman içerisinde biraz daha genişleyerek 'çatının altındaki depo, odaya dönüştürülmüş bölüm' olarak kaynaklara geçse de hala kavramsal olarak yerini tamamlayamamış ve anlamını karşılayamadığı tespit edilmiştir.

Türkçe de loft kelimesine henüz terimsel bir anlam yüklenememiş ve yabancı dilden alınan yapısıyla kullanılmaya devam edilmektedir. Çalışmamın önemli hedeflerinden bir diğeri de loft kavramına yeni bir Türkçe anlam bularak, Türkçe literatüre kazandırılması amaçlanmıştır.

Gelişen iletişim araçları ve medya vasıtasıyla uzaktaki her şey artık çok yakında gibi görülebilmektedir. Günümüzde dünyanın öbür ucundan haber alarak bilgi sahibi olmamızı sağlayan bu imkanlar, konuşma dilimize yabancı kökenli terimlerin girmesine ortam hazırlamıştır. Hal böyleyken günlük hayatta konuştuğumuz birçok kelimenin yabancı olduğunu fark bile edemeyebiliyoruz. Kökeni yabancı olan kelimelerin bir kısmı okunuşları ile olduğu gibi Türkçeleştirilmiş, bir kısmı ise direkt yabancı kelime yapısıyla kullanılmıştır.

Böylelikle dilimize yabancı kökenli birçok kelime dahil olmuş ve bunun neticesinde zaman zaman anlamak zorlaşmıştır. Bu yaklaşımla dilimize doğrudan dahil olan "loft" terimine ilişkin Türkçe bir karşılık bulunmasına ihtiyaç duyulmuştur.

İnsanlar ve kabul görmüş meslek dallarının bünyesinde bulunan insanlar, anlaşmalarını sağlayacak terimlere ya da teknik terimler kullanarak bilimsel bir kavramı açıklamak için anlamları sabit ve kullanıldığı anlamı net bir şekilde anlatan kelimelere ihtiyaç duyarlar. Kişiler arasında anlaşma sağlanabilmesi için terimlerin açık ve anlaşılır olması gerekmektedir. Bunun eksikliğinde bilimsel ve mesleki birçok terimin halka indirgenebilmesi mümkün değildir. Bu nedenle yabancı kökenli kelimelerin Türkçe 'ye uyarlanarak anlaşılabilir olması gerekli görülmektedir.

‘Yabancı kökenli terimler Türkçe ‘ye uyarlanırken söyleyiş yönünden kolay olması gerekmektedir. Ayrıca yabancı terimleri Türkçe ‘ye uyarlama aşamasında, Türkçe terimin en fazla iki kelimeden oluşması ve terimi çağrıştıracak kök kelimelerin kullanılması, terimi kolay hatırlama ve terime işlerlik kazandırma aşamasında yardımcı olacaktır. Terimlere Türkçe karşılık bulma anlamında farklı yollar izlenebilir.’ (Özdemir, 1973)

Yabancı kökenli terimlere Türkçe karşılık bulmanın birçok farklı yolu bulunmaktadır. Bunlar;

- Türkçe anlamına çeviri
- Birden fazla sözcüğü birleştirerek terim üretme
- Anlamı iki sözcük olan kelimeleri birleştirme
- Örnekseme
- Kelimenin kökenine çeşitli ekler getirilerek türetme
- Günlük konuşma ve yazı dilinde farklı anlamlarda kullanılan kelimeleri anlam aktarımı yaparak yeni bir anlam yükleme

Bu belirlenen yöntemlerden bir veya fazlasını kullanarak yeni terim üretmek hem anlam olarak anlaşılır hem de asıl anlamından uzaklaşmayarak yeni bir kelime hazırlanabilmektedir.

Kullandığımız dile ve literatüre yabancı kelimelerin dahil olması, hem Türkçe'nin kirlenmesini hem de terimlerin kavranılmasını güçleştirilmektedir. Durum böyleyken, bilim dilindeki yabancı kökenli terimlere Türkçe karşılık bulunması gerekmektedir. Konuyla ilgili farklı alanlarda birçok çalışma yapılmıştır ve destek görmüştür. Yabancı kökenli kavramların kullandığımız dile olduğu gibi girmesi, kullanılan dilde yabancılaşıma da sebebiyet vermektedir. Söz konusu yabancı terimlerin Türkçeleştirilmesiyle halkın farklı kavram ve terimlere yabancı kalmaması sağlanır.

Bununla birlikte insanların duygu ve düşüncelerini ne anlatmak istediklerini ifade etmek için kullandığı en etkili araç dildir dil aracılığıyla duygu ve düşünceleri tam anlamıyla aktarabilmek için doğru ve yeterli sözcüklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bilim, insanlığın her döneminde farklı alanlara yönelik bilgisel gelişmeler sağlamıştır. Yeni bir bilgi türetildiğinde ya da yeni bir teknolojik buluş yapıldığında, patent sahibi ülkeler, ürünlerini kendi dillerinde adlandırır. Söz konusu yeni bilimsel gelişmeyi kendi ülkesine dahil etmek isteyen ülkeler, bu ürüne kendi dillerinde bir karşılık bulmalıdırlar. Ve bu doğrultuda milletlerin kendi dillerine sahip çıkması temel amacıyla ve yeni ürünün ülke halkı tarafından kavranılmasını kolaylaştırmak için, bilimle uğraşan herkesin kendi araştırma alanları kapsamında konu üzerinde çalışması gerekmektedir. Türkçe özverili bir çalışmayla literatürüne yerleşmiş tüm yabancı terimlere uygun sözcük üretebilecek yeterliliğe sahiptir.

3.1. Yeni Bir Kavram Arayışı: “YAŞAM DEPOSU”

Tüm bunlar doğrultusunda tezin ikinci önemli amacı olarak loft terimine yeni bir Türkçe kavram bularak literatüre kazandırılması hedeflenmiştir. Loft kavramının yerine türettiğimiz kavram kökeni Türkçe olan iki kelimedenden oluşmaktadır ve buna uygun olarak "yaşam deposu" terimi seçilmiştir. Loft yapılarıdaki gerçekleşen yaşam faaliyetlerini belirtmek amacıyla yaşam sözcüğü, loft yapıların birer endüstri ürünü olduğunu ve sanayi binaları olduklarını temsil etmek için ise depo sözcüğü tercih edilmiştir. Bu iki ayrı kelime bir araya gelerek loftu terimsel olarak temsil edeceği düşünülmüştür.

Yaşam kelimesi bir isimdir, fiil değildir. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük anlamına göre; "doğumla ölüm arasında yaşanan süre, ömür, hayat" olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda türemiş bir kelimedir. Yapım eki alarak yeni bir anlam kazanmıştır. "Yaş" sözcüğünden "yaşa-" fiili oluşmuştur, "yaşa-" fiilide yeniden türetilerek hayat anlamındaki kelime olan "yaşa+m" sözcüğü elde edilmiştir.

Depo kelimesine gelecek olursak; Fransızca "bir yana kayma, saklama, biriktirme, biriktirme yeri" anlamına gelen "depot" sözcüğü kökenlidir. Fransızca olan bu sözcük, Latince aynı anlamda olan "depositum" kelimesinden evrilmiştir. Daha sonra dilimize "depo" ile karşılık bularak geçmiş ve böylelikle Türkçeleşmiştir. “Depo kelimesi sözlükte; "eşya, saklanan ambar, gerektiğinde kullanılmak üzere bir şeyin biriktirildiği yer ya da nesne" olarak tanımlanmaktadır.”

Türkçe literatüre kazandırmak amacıyla belirlediğim "yaşam deposu" kavramı loft terimini detaylı ve anlamlı bir şekilde tanımlanmaktadır. İşlevini yitirmiş endüstri yapılarının, yeniden işlevlendirilerek yaşam alanlarına dönüştürülmesi, yaşam kelimesini tercih etmemin temel sebebi olmuştur.

Ek olarak bu yapıların; depo, fabrika, antrepo gibi farklı amaçlar doğrultusunda kullanımına sunulmuş olmasından dolayı, terime Türkçe karşılık bulma çabamda "depo" sözcüğünü tercih ettim. İki sözcük birleştirildiğinde yeterli bir şekilde "Loft" terimini karşıladığı sonucuna varılmıştır.

SONUÇ

Kentsel dönüşüm sebebiyle 1860'lı yıllarda New York şehrinin Manhattan bölgesinde başlayan loft serüveni, kullanılmayan endüstri yapılarının yeniden işlevlendirilmesiyle günümüzde seçkin bir yaşam tarzı meydana getirmiştir. Çalışmamızın ilk amaçlarından birisi loft yapılarıdaki anlam kaymasını açıklayarak ortaya koymaktır. 19. yüzyıldan günümüze kadar geçen sürede loft yapı-mekân kurgusunun evrimi incelendiğinde büyük bir değişim gözlemlenmektedir. Hem kullanıcı hem yapı tarzı hem de belirlenen ihtiyaçlara kadar zaman içerisinde loft yapıları değişime uğramıştır. Loft yapının serüveni iki farklı evrede ele alınması gerekmektedir. İlk evre loft türlerinden olan; gerçek loft, doğal loft ve ara loft niteliklerinden oluşmaktadır. Konut ve atölye tarzında kullanılan, endüstri izlerini belirgin şekilde taşıyan; eski fabrika, depo veya antrepo gibi eski yapıların yeniden işlevlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan loftlardır. İlk evre olarak nitelendirdiğimiz loftlarda; işlevsiz bırakılan bu endüstri binalarının, toplumun yaşam kalitesi kötü olan, düşük gelir seviyesindeki insanlar tarafından genellikle kayıt dışı olarak, düşük maliyetler kullanarak tekrar işlevlendirilip yaşam ve çalışma alanına dönüştürülen yapılar söz konusudur.

Tüm yapılar, sahip olduğu farklı yönlü ilişkilerden ve tarihsel süreç içerisinde gerçekleşen değişimlerden etkilenmiştir. Çünkü toplumların elde ettiği sosyal altyapı çeşitli nedenler çerçevesinde değişim göstererek devam etmektedir. Güncel olarak kullanılan ve yeni inşa edilen yapılar bu değişime ayak uydurmaktadır. Farklılaşan sosyal yapıya mekanların bu şekilde cevap verdiği görülmektedir. Söz konusu toplumun zamanla değişen adet-gelenek ve görenekleri, normları, alışkanlıkları ve ilişkileri neticesinde oluşan beklenti ve gereksinimler yapılara yansiyarak güncellenmesini gerektirmektedir. Yapıdaki anlam kaymasını tespit etmek amacıyla; ekonomik ve fiziksel faktörlerdeki değişimlerin de ayrıca incelenmesi gerekmektedir, çünkü bu faktörler de yapıyı doğrudan etkilemektedir. Yapıdaki anlam kaymasını ve değişimi yakalayabilmek için bu ihtiyacı meydana getiren sebeplerin tespiti önemlidir. Sebep olan faktörlerin belirlenmesi ve daha sonrasında incelenmesi, anlam kaymasını daha net anlaşılır kılacaktır.

Çevresel faktörler tespit edildiğinde, içerisinde; malzeme, yerleşim, iklim ve teknolojiyi barındırdığı sonucuna varılmıştır.

Yapılardaki değişim analizi neticesinde kullanıcıların kültürlerinin ve alışkanlıklarının değişmesi ile doğru orantılı olduğu görülmektedir. Yapı, kullanıcı ihtiyaçları göz önünde bulundurularak şekillenmektedir. Toplumun kültürel ilkeleri doğrultusunda yaşam alanları ve diğer yapılar değişim göstermektedir.

Tüm bu faktörlere ek olarak, yapıların değişiminde; imar planları, ekonomik ölçütler, aile yapısındaki değişimler, kullanıcı hareketleri de etkili olmuştur. Konut ihtiyacı temelde barınma ihtiyacını karşılarsa da, kullanıcıların kültürel bütünlüklerine sahip çıkma ve insanların sosyalleşmesi gibi değişen ihtiyaçlarının karşılanması da önemli hale gelmiştir. Zaman içerisinde değişen sosyo-kültürel yapı ve standartları loft yapıların ihtiyaç duyulan ve tercih edilmesini sağlayan kriterlerin de değişmesine sebep olmuştur. Rahat yaşam koşulları ve ekonomik refah seviyesinin yükselmesi ile loft yapıların amacının dışına çıkılarak bir anlam kaymasına sebep olmuştur. Loft yapılarıdaki anlam kaymasına dışsal müdahaleler ile çeşitli rant taleplerinin de etkisi büyüktür. Söz konusu bölgelerdeki rant talepleri yerel yönetimlerin de onayını alarak yeni düzenlemelere olanak tanımaktadır. Çevredeki tarihi ve kentsel doku üzerinde baskı kurularak değişime zorlanmaktadır. Bu sebeple kentsel ve tarihi doku zarar görerek yok olmaktadır.

Tüm bu araştırma ve tespitler çerçevesinde loft yapılarıdaki anlam kaymasına gelecek olursak; loft yaşam tarzı geçmişten günümüze gözle görülür bir anlam kayması yaşamıştır. Geçmişte loft yapılar sanatçılar ve mimarlar tarafından endüstri yapılarının orijinal halini koruyarak yaşam alanına dönüştürülmesi ile ortaya çıkmıştır. O dönemin kullanıcı ihtiyaçları ve ekonomik sebepleri doğrultusunda, insanların hem barınma hem de işlerini yürütebilecekleri bir mekân olarak görülen loft yapılar; günümüzde toplu konut projelerine dönüştürülerek bir rant odağı olmuştur.

Loft yaşam tarzındaki anlam kaymasının bir diğer nedeni ise, kullanıcıların yaşadıkları yerde sosyalleşme ihtiyacını karşılayabilecek mekanların bulunmasını istemeleridir. Günümüzde insanlar yaşam alanlarının yakınlarında gün içerisinde vakit geçirebilecekleri ve eğlenebilecekleri alanlara ihtiyaç duymaktadır. Bununla

birlikte insanlar artık konutları bir statü belirleme aracı olarak gördükleri için eski sanayi ve endüstri yapılarını tercih etmeyerek, yıkılıp yerine çok katlı ve çok daha donanımlı yapılar inşa edilmesini arzu etmektedirler. Yeni inşa edilen bu toplu konut tarzı yapılar, loft yapının pek çok özelliğini yansıtmamaktadır fakat loft yapı adı altında pazarlanmaktadır. Geçmişteki loft yapıların tercih edildiği toplum yapısının aksine bu konutlar üst düzey gelir durumuna sahip insanlar için tasarlanmaktadır. Eski endüstri yapıları bu duruma karşı duramayarak yıkılmakta ve korunamamaktadır. Kentlerde hızlı ve kontrolsüz nüfus artışı bu korumayı mümkün kılmamaktadır. Nüfusun artması neticesinde artan konut ihtiyacı sebebiyle kalabalık şehirlerde yüksek yapılara yönelmesine neden olmuştur. Bu sebeplerle Loft tarzı yapılarda bir değişim ve içerisinde barındırdığı anlamda bir kayma meydana gelmiştir.

Anlam kaymasını ortaya koymak için oluşturduğumuz tablodaki loft kavramlarının, yeni yapılan loftlarda birçoğunun kaybolduğu tespit edilmiştir. Bu gözlem neticesinde eski zamanlarda dönüştürülen loft tarzı yapılar sanayi etkisi, açıklık, kişiselleştirilebilme, yeni işleve uygunluk, dönüşüm, adaptasyon, loft karakteri, tarihi etki, esneklik, işlevsellik, özgünlük, ekonomik, doğal ışık, yapay ışık, bitmemişlik, nitelikli boşluk kavramlarını taşıırken, yeni yapılmış loft tarzı yapılarda sadece kişiselleştirilebilme, mahremiyet, doğal ışık, yapay ışık, yorumlanabilirlik, yaşama elverişlilik, çarpıtma/taklit, ve mobilya adaptasyonu kavramlarını barındırmaktadır. Bu doğrultuda yeni yapılara mahremiyet ve çarpıtma/taklit kavramları eklenerek diğer bir çok kavramın dışarıda kaldığı gözlemlenmektedir. Yaptığımız tablo ve belirlediğimiz kavramlardan yola çıkıldığında anlam kayması net bir şekilde görülmektedir.

Diğer bir nokta olarak belirlediğim ikinci evrede loft yapıların türleri yeni loft ya da sahte Loft olarak değişiklik göstermektedir. Bu evrenin yapılarında genellikle tarihi değer yoktur; yeni tip olarak tasarlanmış güncel konut anlayışına cevap vermektedir. Kullanıcıların değişen istekleri doğrultusunda şekillenen loft yapılar günümüzde maliyetten kaçmaktan ziyade, gelir seviyesi yüksek olan kullanıcılara hitap etmektedir. Bu yapılar kullanıcıya güncel konut konforunu sunarak; güvenli, kente yakın, birçok yere ulaşım kolaylığı ve sosyal donatı olanaklarıyla tasarlanarak inşa edilmiştir. Bu olanaklar ile birinci evredeki loft tarzı taklit edilerek bir farklılık

ve satış pazarı oluşturulmaktadır. Yeni tip loftlar da genellikle harabe şeklinde kalmış depo, fabrika gibi sanayi yapılar kullanılıp dönüştürülerek meydana gelir. Fakat bu dönüşümde loft tarzının sadece belirgin özellikleri vurgulanarak gerçek loftu taklit ederek tasarlanmaktadır. İlk evreden bir diğer farkı ise kullanıcı profilleridir. İkinci evrede, birinci evredekinin aksine; varlık ve eğitim seviyesi olarak yüksek kullanıcıların müşterisi olduğu ve tercih ettiği yapılar haline gelmiştir. Bu loftlar maliyeti yüksek tutularak üretilmiştir ve satış değerleri de buna oranla yüksektir. Eski Loft yapılar mevcut malzeme korunarak kullanılmaya devam edilmektedir; fakat ikinci evrede loft dokusu yeni ve teknolojik malzemeler kullanılarak ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. Bu şekildeki artan maliyetler sebebiyle buradaki loft daireleri mülk edinme hakkı alt gelir sınıfından alınarak üst sınıf gelir düzeyine sahip kullanıcılara devredilmiştir.

Bu durumu daha net görebilmek amacıyla yerli ve yabancı olmak üzere birçok loft örneği kronolojik bir sırayla tablo haline getirilmiştir. Bu tablolar incelenen loftun kimlik kartı niteliğinde olup; temel bilgilerini içermektedir. Bu tablo ile loft yapıların tarihsel süreç içerisindeki evrimi açık ve özet şekilde ortaya koymak amaçlanmıştır. Tüm bu araştırmalardan ve edinilen bilgilerden yola çıkarak günümüz yapılarında bir anlam kayması yaşandığı saptanmıştır.

Bu tezin ikinci amacı ise; yabancı kökenli olan "loft" kavramını Türkçe literatürüne kazandırmak olarak belirlenmiştir. Yaptığımız araştırmalarda loft kavramının terimsel olarak Türkçe bir karşılığı olmadığı ve yabancı dilden olduğu gibi alınarak kullanıldığı görülmüştür.

Yabancı kökenli kelimeler dilimizde karmaşıklığa ve anlama güçlüğüne sebep olmaktadır. Günlük hayatta kullandığımız sözcüklerin arasında yabancı sözcüklerde bulunmaktadır ve bu durum dilimizin kirlenmesine sebep olmaktadır. Bu perspektifle, dilimize doğrudan dahil olan loft terimine ilişkin Türkçe bir karşılık bulunmasına ihtiyaç duyulmuştur. Zamanla, kabul görmüş meslek dallarına mensup insanların anlaşmalarını kolaylaştıracak ve anlamı sabit teknik terimlere ihtiyaç duymaktadırlar. Anlatmak istedikleri şeyi net bir şekilde karşıya aktarabilmek için terimlerin anlaşılabilir ve net olması gerekmektedir.

Bu durumda mesleki ve bilimsel birçok terimin halka indirgenmesi ihtiyaç olarak görülmüştür. Bunun başlangıcı olarak yabancı kökenli kelimelerin dilimize uyarlanarak anlaşılır hale getirilmesi gereklidir. İnsanların duygu ve düşüncelerini ifade edebilmek için kullandıkları en etkili araç dildir. Bunu yapabilmek için de yeterli ve doğru kelimelere ihtiyaç duyulmaktadır. Tüm bu araştırma ve tespitler neticesinde loft terimine yeni bir Türkçe karşılık bulunarak literatüre kazandırılmak istenmektedir ve bu karşılığın "yaşam deposu" olmasına karar verilmiştir.

KAYNAKÇA

- Alderson, A., İz, F., **İngilizce-Türkçe Sözlük**, Oxford University Pres, 1978.
- Arda, Erhan, E., **Sosyal Bilimler El Sözlüğü**, Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., 2003.
- Aykaç, G., **İç Mekanda Bir Tasarım Kriteri Olarak Açıklık Kavramının Loft Mekanlarda Analizi ve Örnekler Üzerinde İnceleme**, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 2014.
- Baba, E., **Representation Of The Loft İn İstanbul**, Academic Research International, 2015.
- Bayram, A., **İngilizce Teknik Terimler Sözlüğü**, Fono Yayınları, 2004.
- Dikeç, I., **Küçük Konutların İç Mekan Tasarımında İşlevsellik Bağlamında Esneklik: NEF Flats Levent 163 Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, 2013.
- Erdemir, Z., **İç Mimaride Loft Tasarımı**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, 2015.
- Erdemir, Z., **Loft Kavramına Farklı Bir Bakış Açısı: ‘Brütalizm’**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, 2016.
- Erinanç, M., **Loft: An Analysis Of Utility, Characteristic Features; Including The Context Of Turkey**, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, 2020.
- Forty, A., **Words and Buildings: A Vocabulary of Modern Architecture**, 2000.
- Gazi, A., Boduroğlu, E., **İşlev Değişikliğinin Tarihi Yapılar Üzerine Etkileri ‘Alsancak Levanten Evleri Örneği’**, Megaron, 2015.
- Hızlı, N., Mızrak, B., **Re-Thinking Loft Buildings İn The Scope Of Housing Production İn Turkey**, Megaron, 2015.

- Işıkkaya, A., **Loft Tipi Konutların Başkalaşım Süreci Bağlamında Türkiye’de Loft Kavramının Analizi: Levent Loft Örneği**, Megaron, 2015.
- Karagöz, Z., **Tasarımda Loft Anlayışı**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, 2007.
- Karpuz, H., **‘Serander’ ve ‘Loft’: Türk Norveç Halk Mimarisinde Eşdeğerli İki Yapı**, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, 1999.
- Karşlı, U., Özker, S., **Loft Living and Gentrification: A Case For İstanbul Galata District Reading Change Through Loft Designs**, Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 2021.
- Kasap, H., **Endüstri Yapılarının Dönüşümü Sonucunda Ortaya Çıkan Loft Yapıları ve Estetik**, Artium, 2014.
- Kroncnburg, R., **Flexible Architecture That Responds to Change**, Laurence King Publishing, 2008.
- Mumcu, S., **Dün’den Bugün’e Değişen Konut Alanlarına Kültürel Çeşitliliğin Etkileri**, Ortaköy Meydan ve Çevre Yerleşim Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, 2009.
- Pamukçu, K., **Ticari ve Endüstriyel Yer Değiştirmenin Sonucu Olarak; ‘Loft’ Mekanlarının Değerlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2009.
- Şimşek, N., Kaya, S., **Bireylerin Rahatlamak ve İyi Hissetmek İçin Tükettikleri Gıdalar: Comfort Food İçin Türkçe Terim Önerisi**, ResearchGate, 2018.
- Taner, S., **İstanbul Endüstri Yapılarının ‘Loft’ Kavramı Çerçevesinde Yeniden İşlevlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, 2011.
- Tapan, M., **Prefabrikasyon Elemanlarda Yapımda Esneklik ve Değişkenlik Sorunu**, YAK Bülteni, İstanbul Teknik Üniversitesi, 1979.

Yakın, Ö., **Toplu Konut Tasarımında Esneklik ve Değişebilirlik Kavramları**,
Online Journal Of Art and Design, 2022.

Yuru, D., **Terim Üret(me)me Sorunu**, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Dergisi, Cilt:03.

İnternet Kaynağı

- <https://blog.burotime.com/mimari-tasarim-alaninda-fonksiyonellik-ve-ergonomi-nasil-konumlandirilmalidir/>

Görsel Kaynakçası

- Şekil-1
<https://www.hepsiemlak.com/emlak-yasam/emlak-rehberi/loft-daire-nedir>
- Şekil-2
<https://welsofthome.com/loft-daire-nedir-nasil-tasarlanir/>
- Şekil-3
<https://www.renginmimarlik.com/son-donemin-yukselen-konsepti-loft-daireler/>
- Şekil-4
<https://www.bilgikilavuzu.com/loft-stili-ile-asi-ruhlu-mekanlara/>
- Şekil-5 Artium dergisi
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://artium.hku.edu.tr/tr/download/artium-file/25536
- Şekil-6
Karagöz, Zeynep. *Tasarımda Loft Anlayışı*. Diss. İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, 2007.
- Şekil-7
Karagöz, Zeynep. *Tasarımda Loft Anlayışı*. Diss. İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, 2007.
- Şekil- 8
<https://free3d.com/tr/3d-model/loft-style-living-room-v4-3422.html>
- Şekil-9
Karagöz, Zeynep. *Tasarımda Loft Anlayışı*. Diss. İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, 2007.
- Şekil-10
<https://www.immoweb.be/en/search/loft/for-sale/anderlecht/1070>
- Şekil-11
<https://www.archdaily.com/481206/bermondsey-warehouse-loft-apartment-form-design-architecture>
- Şekil 12

<https://www.archdaily.com/481206/bermondsey-warehouse-loft-apartment-form-design-architecture>

- Şekil-13

<https://www.archilovers.com/projects/92134/clerkenwell-loft.html>

- Şekil-14

<https://www.archilovers.com/projects/92134/clerkenwell-loft.html>

- Şekil-15

<https://www.architonic.com/es/project/som-skidmore-owings-merrill-the-stratford-at-manhattan-loft-gardens/20079587>

- Şekil-16

<http://www.tanjuelgelgin.com/interior-design-residential/hasnpasa-loft>

- Şekil-17

<https://www.turanakinci.com/portfolio-view/beyoglu-misir-apartmani/>

- Şekil-18

Karagöz, Zeynep. *Tasarımda Loft Anlayışı*. Diss. İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, 2007.

- Şekil-19

<https://www.eyupsultan.bel.tr/tr/main/pages/santral-istanbul/1812>

- Şekil-20

<https://residences.com.tr/levent-loft-1-levent-loft-bahce/>

- Şekil-21

<https://www.zingat.com/site/levent-loft-bahce-332000b>

- Şekil-22

<https://www.dekorhobi.com/levent-loft-bahce-kat-planlari-7378.html>

- Şekil-23

<https://ecarch.com/works/tuzambari-ddb-ofis/>

- Şekil-24

<https://officesnapshots.com/2010/06/08/medina-turgul-ddb-offices/>

- Şekil-25

<https://ecarch.com/works/tuzambari-ddb-ofis/>

- Şekil-26

<https://www.archdaily.com/552329/karakoy-loft-ofist>

- Şekil-27

<https://www.archdaily.com/552329/karakoy-loft-ofist>

- Şekil-28

<https://www.nef.com.tr/projeler/nef-levent-163>

- Şekil-29

<https://www.nef.com.tr/projeler/nef-levent-163>

